

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI BİLİM DALI**

**KENTSEL KATILIM ARACI OLARAK
KENT KONSEYLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Melek HÜNER**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ**

Ankara - 2013

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI BİLİM DALI**

**KENTSEL KATILIM ARACI OLARAK
KENT KONSEYLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Melek HÜNER**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ**

Ankara - 2013

ONAY

Melek HÜNER tarafından hazırlanan “Kentsel Katılım Aracı Olarak Kent Konseyleri” başlıklı bu çalışma,/...../2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

...../...../..... (Başkan)

Doç. Dr. B. Bayat (Üye)

.....

Doç. Dr. Tuncay ÖNDER (Üye)

.....

ÖZET

HÜNER, Melek. Kentsel Katılım Aracı Olarak Kent Konseyleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2012.

Dünya genelinde, artan nüfus ve yaşanan gelişmeler sonucunda temsili demokrasinin yetersizlikleri ve katılımı tam anlamıyla karşılayamaması, katılım ve temsil anlamında dünya ölçeğinde hızlı gelişmelere neden olmuş, bu yaşanan gelişmeler yeni arayışlara yol açmıştır. Bu sorunlara çözüm olması açısından yerel yönetimler düzeyinde hemşehrilerin karar alma sürecinde hak sahibi olmaları, daha fazla katılımın sağlanması ve farklılıkların ortaya konması hedeflenmiştir. Böylelikle sürdürülebilir kentleşmeyi savunan müzakereci demokrasi ve yeni kamu yönetimi anlayışıyla birlikte ortaya çıkan yönetimle birlikte, yerel yönetimlerde halk katılımını sağlamak amaçlı kent konseyleri oluşumu ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de yeni bir uygulama sayılabilecek Kent Konseyleri yerel yönetimlerde katılımcı yönetim anlayışına örnek oluşturmaktadır. Türkiye’de Yerel Gündem 21 ile birlikte 1997 sonlarında sivil toplum hareketi olarak oluşmaya başlayan Kent Konseyleri 5393 sayılı Belediye Kanunu ile birlikte 2005 yılında yasal statüye kavuşmuştur.

Bu çalışmada henüz yeni yeni yapılanmaya başlayan kent konseylerinin oluşumu, organları, kentsel katılım aracı olarak yüklendiği misyonlar Ankara ve Eskişehir Kent Konseyleri örnekleriyle birlikte incelenecektir.

Anahtar Kelimeler:

1. Kent Konseyleri,
2. Yerel Yönetimler,
3. Belediyecilik,
4. Müzakereci Demokrasi,
5. Yerel Gündem 21

ABSTRACT

HÜNER, Melek. The City Councils, As A Tool For Urban Participation, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2012.

In today's world, the insufficiencies of representative/liberal democracy and problems in failure of participation caused rapid improvement in terms of participation and representation globally. These improvements led to new investigations. Consequently, the aim was coming out of increasingly participation and diversities and especially citizens have rights of decision making process at local government. In this manner, by the governance occurred of negotiator democracy which support sustainable urbanization and new public administration comprehension, city councils came out to aim public participation at local government.

City Councils respected as a new practice in Turkey are examples for participant administration comprehensive at local government. In Turkey, by Local Agenda 21, City Councils which occurred as a civil society movement at the end of 1997 legalized with municipality law number 5393 at 2005.

In this study, the composition of City Councils, respected as a new practice in Turkey, council's bodies and council's missions as an urban participation method will be examined by the examples of Ankara and Eskişehir City Councils.

Key Words:

1. City Councils,
2. Local Governments,
3. Municipal, Negotiant
4. Democracy,
5. Local Agenda 21

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR	v
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KENT YÖNETİMİNİN GELİŞİMİ VE YEREL KATILIM

1.1. OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA KENT YÖNETİMİ	7
1.1.1. Geleneksel Dönem	8
1.1.2. Tanzimat Sonrası Dönem	11
1.2. CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK BELEDİYESİLİĞİ	16
1.3. TÜRK BELEDİYESİLİĞİNDE 1980 SONRASI GELİŞMELER.....	19
1.4. 2004 BELEDİYE REFORMU	22
1.5. MÜZAKERECİ DEMOKRASİ ANLAYIŞI.....	24
1.6. YENİ KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞI VE YÖNETİŞİM	27
1.7. GÜNDEM 21	32
1.8. YEREL GÜNDEM 21'İN YEREL YÖNETİMLERE YANSIMASINDA DÜNYA VE TÜRKİYE ÖRNEĞİ	35

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ

2.1. DÜNYA'DAKİ KENT KONSEYİ BENZERİ OLUŞUMLAR	39
2.1.1. Vatandaş Panelleri (Citizen' Panels)	42
2.1.2. Vatandaş Jürileri (Citizen' Juries)	44
2.1.3. Odak Grupları (Focus Groups).....	46
2.1.4. Topluluk Planlaması (Community Planning).....	49
2.1.5. Gelecek Belirleme (Visioning)	50
2.2. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU VE KENT KONSEYLERİ	51
2.3. KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ	57

2.4. KENT KONSEYLERİ: OLUŞUMU VE ORGANLARI	60
2.4.1. Oluşum	60
2.4.2. Organlar	64
2.4.2.1. Genel Kurul.....	65
2.4.2.2. Yürütme Kurulu.....	66
2.4.2.3. Meclis	66
2.4.2.4. Çalışma Grupları	68
2.5. KENT KONSEYİ UYGULAMALARI	70
2.5.1. Kent Konseylerinin Gençler, Kadınlar ve Çocuklarla İlgili Uygulamaları.....	70
2.5.2. Kent Konseylerinin Engelli Vatandaşlarla İlgili Uygulamaları....	71
2.5.3. Kent Konseylerinin Eğitime Yönelik Uygulamaları	71
2.5.4. Kent Konseylerinin Yoksullukla Mücadeleye Yönelik Uygulamaları.....	71
2.5.5. Kent Konseylerinin Kent Yaşamı İle İlgili Uygulamaları	72
2.6. KENT KONSEYLERİNİN TÜRKİYE’DE İŞLERLİĞİ.....	72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANKARA VE ESKİŞEHİR KENT KONSEYLERİ ÖRNEĞİ

3.1. ESKİŞEHİR KENT KONSEYİ; KURULUŞU, ÇALIŞMALARI, FAALİYETLERİ.....	76
3.1.1. Eskişehir Kent Konseyinin Kuruluşu ve Organları	76
3.1.2. Eskişehir Kent Konseyinin Çalışmaları, Faaliyetleri ve Projeleri..	77
3.1.3. Eskişehir Kent Konseyinin Durumu	84
3.2. ANKARA KENT KONSEYİ; KURULUŞU, ÇALIŞMALARI, FAALİYETLERİ.....	85
3.2.1. Ankara Kent Konseyinin Kuruluşu ve Organları	85
3.2.2. Ankara Kent Konseyinin Çalışmaları, Faaliyetleri ve Projeleri..	86
3.2.3. Ankara Kent Konseyinin Durumu	92
SONUÇ.....	94
KAYNAKÇA	127

KISALTMALAR

C	: Cilt
ICLEI	: Uluslararası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi
IULA - EMME	: Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve
KKY	: Kent Konsey Yönetmeliği Ortadoğu Bölge Teşkilatı
p	: Sayfa (İngilizce kısaltma)
s	: Sayfa
S	: Sayı
ss	: Sayfa
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
YG 21	: Yerel Gündem 21
YG	: Yerel Gündem

GİRİŞ

Türkiye’de kentsel örgütlenmenin ve kent yönetiminin 1980’li yıllardan sonra önem kazandığı, özellikle yerel yönetimlerin, demokrasi geleneğinin içindeki öneminin daha çok anlaşılmaya başlandığı görülmektedir. Bu anlayış çerçevesinde, 1980’lerle birlikte, kent yönetimleri ve kentsel örgütlenmeler, siyasi, idari ve toplumsal gelişmelerin odak noktasını teşkil etmeye başlamıştır. Ülkemizde, belediyeçilik geleneğinin, Tanzimat’la başladığı düşünülürse, kent yönetiminin ve yerel yönetimlerin neden bu kadar göz ardı edildiği ve Batılı anlamdaki örneklerine neden bu kadar uzak kaldığı ve ihmal edildiği ciddi bir tartışma konusudur. Ancak bu göz ardı eden yaklaşım, ülkemizdeki güçlü merkezi yönetim yapısı, tüm hizmetlerin, özellikle yerel yönetimlerdeki kentsel hizmetlerin tek elden yerine getirilmesi anlayışı, ülkedeki siyasi düzen ve toplumsal yapıyla ilişkili bir durumdur. 1980'lere gelindiğinde ise tüm dünya düzenindeki neoliberal politikaların etkisi ile birlikte, kent yönetimi ve belediyeçilik anlayışı da durağan yapısından sıyrılarak, daha katılımcı, hemşehricilik bilincini oturtmaya çalışan, yereli ilgilendiren kararların alınmasında, yerelin de söz hakkı olması gerektiğini savunan bir yaklaşıma doğru hareketlenmeye başlamıştır.

Tüm dünya genelinde bugünlere gelindiğinde ise, yerel yönetimlere demokrasi anlayışı içinde atfedilen değer çok yüksektir. Bunun en önemli nedenlerinden biri, temsili demokrasi sisteminin yaşadığı temsil sorunudur. Yaşanılan temsil sıkıntısı, küreselleşmenin yanında yerelleşmeyi de zorunlu bir öge olarak taşımaktadır. Kuşku yok ki, yerel yönetimler en basit anlamda halkın kendi kendisini yönetmesine olanak veren örgütlenmelerdir. Halk, bu yetkisini kendisinin seçmiş olduğu organlar ve temsilciler eliyle yapmaktadır. Ancak, yerelin kendisini yöneteceği kimseleri ve organları kendi eliyle seçmesi, yönetimin demokratik olması ve halkın kendini yönetmesi anlamlarına gelmesi için yeterli bir kriter değildir. Yerel düzeyde demokrasi anlayışının yerleşebilmesi için, halkın aynı zamanda, kendisini ilgilendiren kararların alınması sürecine katılması ve alınan kararların uygulanması esnasında da

denetim yetkisinden bahsedilebiliyor olması yerel demokrasinin gereklerindendir.

Demokrasi ile yerel yönetimler arasındaki ilişkide, önemli noktalardan biri, demokrasinin yerelleşmeyi de gerekli kılmasıdır. Yerel yönetimler, halkın yönetime katıldığı, kendi idarecilerini seçtiği, yasaların kendine tanıdığı hakları talep edebildiği ve karar alma süreçlerine katılabildiği, demokrasi geleneğinin önemli öğelerinden birisidir. Çağdaş yerel yönetimlerin en önemli mihenk taşı halk ve halk katılımıdır. Halk ile devlet, yani yönetilen ile yöneten arasındaki dengesizliğin giderilebilmesi için, ulusal ve uluslararası hukuktaki sorumluluklarını ve haklarını bilen, bunu talep edebilen, temel hak ve özgürlüklerini savunan, yereli ilgilendiren kararların alınmasında etkin rol oynayan ve uygulanması aşamasında da denetim hakkını kullanabilen, bilinçli ve katılımcı bir halk profili çizilmeden ve profilin oluşmasında gerekli zemini sağlamadan, yerel demokrasi oluşumundan ve dengesizliklerin giderilmesinden bahsetmek pek de mümkün değildir.

Ülkemizde ve dünya genelinde, klasik temsili demokrasi, halkın isteklerinin tümünü karşılamada yetersiz kalmaktadır. Halkın, daha aktif bir şekilde yönetime katılım isteği, yerel politikaların ve dolayısı ile yerel yönetimlerin, ülkenin genel politikası içindeki önemini arttırmaktadır. Tüm bu savlar, “yerel yönetimler olmadan demokrasi de olmaz” sonucunu ortaya çıkarmasa da, en azından çağdaş demokrasilerin kurulması ve gelişmesinde yerel yönetimlerin önemini ortaya koymaktadır (Görmez, 1997: 63).

Demokrasi geleneği içinde önemli yer tutan yerel yönetimlerin de, bu işlevini yerine getirebilmesi için pek tabiidir ki demokratik bir örgütlenmeye ve katılımı destekleyen yapıya sahip olması gerekmektedir.

Yerel yönetimlerin demokratik bir yapıya sahip olması, organlarının seçimle işbaşına gelmesi anlamını taşımamaktadır. Bu kriter gerekli, fakat yeterli değildir. Seçimle işbaşına gelen organların, biçimsel koşulların ötesine

geçerek, toplumdaki tüm katmanlar için katılım yollarının açılması gerekmektedir (Keleş, 1992: 45). Çağdaş demokrasiler, sadece seçimlerde söz sahibi olmanın yanı sıra halkı ilgilendiren konularda, halkın da karar alma sürecine katılmasını, alınan kararların uygulanmasını takip etmeyi, hesap sorabilmeyi ve şeffaflığı da öngören mekanizmalardır. Ancak bu şekilde, yerel yönetim anlayışıyla demokrasinin gelişmesinden ve yerleşmesinden bahsedilebilir.

Yerel yönetimlerin, demokrasi geleneği içindeki yeri, yukarıda bahsedildiği gibi bu kadar önem arzederken, ülkemizde de bu durumun bir uzantısı olarak, yerel yönetimlerde halk katılımını sağlamaya katkıda bulunmak amacıyla, son yıllarda çıkarılan kanunlarda yönetime halk katılımını amaçlayan düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Bu düzenlemelerin bir tanesi de 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi ile düzenlenen "Kent Konseyleri"dir.

Aslında kent konseyleri, 5393 sayılı kanunla düzenlenmiş olsa da, isim olarak yeni ancak içerik ve kapsam olarak ülkemizde yeni bir oluşum değildir. "Şehir Danışma ve Dayanışma Konseyi", "Halk Konseyi", "Kent Kurultayı", "Kent Halk Meclisi", "Kent Dayanışma Meclisi", "Kent Senatosu", "Kent Parlamentosu", "Kent Meclisi" gibi farklı adlar altında 1997 yılından sonra Yerel Gündem 21 kapsamında oluşmaya başlamış kuruluşlardır.

Birleşmiş Milletler ile varılan mutabakat sonrasında da Kent Konseyleri, Rio Konferansı'nda kabul edilen, "Gündem 21" başlıklı küresel eylem planının 28. Bölümü ile öngörülen "Yerel Gündem 21" projesinin uygulama araçlarından biri olarak ortaya çıkmış ve çalışmaların yaygınlaşması ile birlikte ülkemizde Aliağa, Urla, Milas ve Muğla gibi yerlerde ilk örnekleri görülmeye başlanmıştır.

2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesiyle ise Kent Konseylerinin, nüfusu 5.000'i geçen ve belediye oluşumu olan

yerlerde kurulma zorunluluğu getirilmiştir. Bu yasa ile Kent Konseyleri, "kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan" kuruluşlar olarak düzenlenmiştir (KKY).

Yasa ile Kent Konseyleri her ne kadar kentsel katılım aracı olarak öngörülmüş olsalar da, Batıdaki örneklerinin aksine sadece danışma mekanizması olarak düşünülen, herhangi bir yürütme yetkisi olmayan ve kararlarının bağlayıcılığı bulunmayan kuruluşlar olarak düzenlenmişlerdir. Ayrıca yasadaki Kent Konseylerindeki temsil sistemi de, ağırlıklı olarak mülki amirler, siyasi parti temsilcileri, milletvekilleri, belediye ve il genel meclisi üyelerinden ve örgütlü toplum kesimlerinin katılımıyla oluşan bir yapı şeklindedir.

5393 sayılı yasanın, Kent Konseylerini düzenleyen 76. maddesinin uygulanmasını sağlamak amacıyla, 2006 yılında Kent Konseyleri Yönetmeliği çıkarılmıştır. Ancak, yönetmeliğin yargıya götürülmesi neticesinde, 2009 yılında daha demokratik ve etkin bir yapı kazandırmak amacıyla yönetmelik yeniden düzenlenmiştir.

Tüm bu gelişmeler çerçevesinde bu tez çalışmasında, 2005 yılında yenilenen 5393 sayılı Belediye Kanunu paralelinde hemşehrilerin yerel yönetime etkin bir şekilde katılımını öngören Kent Konseylerinin yerel demokrasi, katılım ve yönetişim kavramlarını teorik ve pratik anlamda incelemek, uygulama alanı olarak Ankara ve Eskişehir Kent Konseylerini oluşum, organları, durumu ve faaliyetleri hususunda araştırmak ve karşılaştırma yapmak, yasa ile hedeflenen yönetime hemşehri katılımının yerel demokrasiye arzulanan biçimde katkı yapıp yapmadığını ortaya koymaktır.

Bu kapsamda 5393 sayılı Belediye Kanununun Kent Konseyleri konusunu düzenleyen 76. maddesinden ve İçişleri Bakanlığının Kent Konseyleri Yönetmeliğinden hareketle uygulamada yasal düzenlemelerin yaratabileceği problemler tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca hemşehrilerin yönetime etkin olarak katılımının sağlanması için, mevzuat ve uygulama açısından alınması gereken tedbirlerle ilgili önerilerin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KENT YÖNETİMİNİN GELİŞİMİ VE YEREL KATILIM

Ülkemizde, çağdaş anlamdaki yerel yönetimlerin gelişiminin ve varlığının, köklü bir geçmişe dayandığını söylemek güçtür. Kentlerin ve kırsal yerleşim birimlerinin idari ve mali alanlarda, en azından yerel halkı dolaysız olarak etkileyen konularda yönetime katılmaya başlamaları, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine rastlamaktadır (Ortaylı, 1995: 553). Bu anlamdaki katılım yapısı, Tanzimat Dönemi ile başlamıştır. Bu gelişmelerle birlikte Yayla, Türkiye'de belediye kurulmasının nedenlerini, eski kent örgüt ve hizmetlerinin bozulması, ekonomik gelişmeler, batı ile ilişkilerin artması ve düzenli kent özlemi ve siyasal gelişmeler olarak görmektedir (Yayla, 1977: 958).

Batılı demokrasilerde merkezi idare karşısında, belli bölgelerin ve kentlerin yönetsel ve mali alanlarda belli başlı özerklikler kazanarak, kendilerini yönetme konusunda attıkları ilk adımlar, 11. Yüzyıldan başlayarak günümüze kadar şekillenerek gelmiştir. Batılı demokrasilerde yerel yönetimlerin gelişimi, merkezi idarenin yanında merkezi otoritenin bütünlüğünü değil, parçalanmışlığını, elinde tuttuğu gücü tek başına kullanmayı değil, yerel otoritelerle paylaşmayı ve yerel otoriteleri desteklemeyi, bölgesel ve yerel muhalefeti yaşatmayı ve geliştirmeyi amaçlayan bir tarihi gelişim yaşamışken, Türk siyasi tarihinde ise güçlü bir merkezi otorite olgusu ve bu olguyu devamlı koruma yönündeki etkili düşünce 11. Yüzyıllardan başlayarak günümüze kadar uzanan tarihi gelişmenin bir ürünü olan yerel yönetimler, merkezi hükümet karşısında bir bölgenin ya da bir kentin mali-yönetsel alanda özerklik elde edip güçlenmesiyle ortaya çıkmıştır. Batı yönetim ve siyasi tarihi, siyasi otoritenin birliğini ve bütünlüğünü değil, parçalanmışlığını ve çeşitli yerel otorite ve güç odaklarının ortaya çıkışını yansıtmaktadır. Batıda yerel yönetimler, bölgesel muhalefet ya da genel olarak "muhalefet" kavramıyla yakından ilişkili kurumlar olarak ortaya çıkmışken, Türk idari ve siyasi tarihinde, siyasi-idari

otoritenin birliğini, bütünlüğünü korumak ve güçlendirmek yönünde hakim bir görüş ve uygulama nedeniyle “muhafele” pek hoşgörü ile bakılmamıştır. Dolayısıyla Osmanlı siyasi kültürü, devlet yönetiminde “muhafele” kurumunu meşrulaştırmamıştır ve Tanzimat’a kadar da Batı tipi yerel yönetimlere gerek duyulmamıştır (Eryılmaz, 2000: 171).

Tanzimat dönemine gelindiğinde ise Batılı demokrasilerde görüldüğü şekilde, yerel yönetimlerin varlıklarının ortaya çıktığını ve geliştiğini göremeyiz. Osmanlı Devleti yerel demokrasiyi güçlendirmek, yerel özerkliği sağlamak, halkın yönetime katılımını desteklemek ve genişletmek amacıyla yerel yönetimlerin oluşmasına ön ayak olmak yerine, merkezi otoritenin zayıflaması, yerel hizmetleri sunmada zorlanması, vergileri toplamada yaşadığı zorlukların yanı sıra, dış ülkelere olan borçlarını ödemede yaşadığı sıkıntılar gibi nedenlerle, zorunlu olarak merkezi idarenin yanında, ona yardımcı olacak ve Fransa'dan örnek alınarak şekillendirilen yerel yönetimlerin oluşumunu kabullenmek zorunda kalmıştır. Bu zoraki kabulleniş sonucunda da, yerel yönetimler batıda olduğu gibi, merkezi otoritenin yanında bir muhafele algısı olmaktan çok uzakta, tam aksine merkezi idarenin sıkı denetimi altında, her alanda kontrol edilen, merkezi idarenin yerel düzeyde bir uzantısı ve lütfu olarak görülen, hiç bir özerklik ve kendi karar alma hakkı bulunmayan yapılar olarak ortaya çıkmışlar ve bu anlamda yapılan tüm yasalara ve reform çalışmalarına rağmen günümüze kadar bu düşüncenin etkisini sürdüren bir gelişim yaşamışlardır (Ünal, 2011: 244).

1.1. OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA KENT YÖNETİMİ

Osmanlı İmparatorluğu'nda kent yönetimini sağlayan olgu olarak belediyeçiliği Geleneksel Dönem ve Tanzimat Sonrası Dönem olarak iki kısma ayırarak ele almak mümkündür.

1.1.1. Geleneksel Dönem

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan Tanzimat Dönemine gelene kadar kent yönetiminin temel özelliği, belediyeçilik ile ilgili hizmetlerin merkezi idarenin ilgi alanına giren bir kamusal görev olarak algılanması ve bunun sonucunda da, belediyeçilik ile ilgili hizmetlerin merkezden atanan memurlar eliyle görülmesidir. Bu yapılanmanın yanında yarıca atanan memurlar yanında, yerel halkın oluşturduğu örgütlenmeler de belediyeçilik faaliyetlerini yerine getiren diğer unsurlardır.

Belediye hizmetlerinin görülmesinde rol oynayan yerel unsurlar vakıflar, loncalar ve mahalle örgütlenmeleridir (Ulusoy ve Akdemir, 2004: 149).

Osmanlı İmparatorluğu'ndaki belediyeçilik anlayışında veya yerel yönetimlerin gelişiminde İstanbul ilk gelişmelerin ve oluşumların yaşandığı tek bölge olmuştur. Belediyeçilik ve kent yönetimi anlamında oluşturulmaya çalışılan kurumlar sadece İstanbul'da örgütlenmiş veya yapılandırılmışlardır. Bunda İstanbul dışındaki diğer yerleşim birimlerinin merkezi idarenin taşra yapılanması olarak görülmesi, Osmanlı İmparatorluğu'nda, kent, kasaba ve diğer yerleşim birimlerinin ayrı bir hukuki varlığı ve tüzel kişiliğinin olmaması ve yerel hizmetlerin de merkezden atanan memurlar eliyle görülmesi bu sonucu doğurmuştur. Bu gelişmede geleneksel şehir hizmetlerinin merkezi otoritenin iktidar alanına giren kamusal bir iş olduğu anlayışı etkili olmuştur (Ulusoy ve Akdemir, 2004:149).

Osmanlı İmparatorluğu'nda yerel hizmetlerin merkezi idarenin görev alanına giren hizmetler olarak algılanmasının sonucu olarak, taşra bölgelerine kadı, sancakbeyi gibi devlet memuru olan yöneticiler atanarak, yerel, belediye hizmetleri bu memurlar eliyle merkezi idare tarafından görülmüştür. Şüphesiz bu gelişme köklerini, gerek İslam öncesi Türk'lerdeki merkezi idarenin bir güç olarak dayandığı, devletin işleyebilmesi için gerekli olan ve askeri bir disiplin içinde örgütlenen bürokrasi geleneğinden (Şahin, 2005:162), gerekse de İslam medeniyeti ve Osmanlı Devleti'nin kendisinden önceki devletlerin yönetim

geleneğinden almaktadır. Ancak somut manada kadılık kurumu İslam medeniyetine özgü bir kurumdur ki, en gelişmiş haline Osmanlı Devleti'nde rastlanmaktadır.

Osmanlı devlet sisteminde her kadı belli bir kaza veya sancak bölgesine tayin edilirdi ve her iki halde de kendisine ait olan görevleri bu bölge dahilindeki şehir, kasaba, nahiye ve köylerde yerine getirmekle sorumluydu. Adli yetkilere de sahip olan kadı, vakıfların denetlemekle birlikte aynı zamanda yerel düzeydeki kolluk hizmetlerinin de yöneticisi durumundaydı. Kadı aynı zamanda Şehrin yönetimi, asayişi, esnaf loncalarının denetimi, üretimin pazar yerlerinin kontrolü, narh ve fiyat kontrolü, vakıfların denetimi, okul ve camilerin yönetiminin denetimi, imar nizamı, diğer yandan temizlik ve alt yapısal tesislerin denetimi gibi geniş alanda görevli idi. Kadı kaza dahilindeki her nahiyenin başına kendi adına görevlerini ifa etmekle görevli bir naib tayin ederdi. Davalara bakmak, gerektiğinde keşfe çıkmak naiblerin başlıca görevleri idi. Kadıların görev bölgesi içinde naiblerden sonra en önemli yardımcısı mahalle biriminin başındaki imamlardı. İmam mahallenin yöneticisi ve temsilcisi olarak kadı tarafından onun arzıyla tayin edilir ve kontrol edilirdi (Ortaylı, 1976: 97-99).

Osmanlıdaki kent yönetiminde idari işler, yargı ve yerel hizmetler birbirinden ayrılmış durumda değildi. Bu işlerin tümü merkez tarafından atanan kadılar eliyle görülmekteydi. Ancak kadının belediye işlerini ve kendisine verilen diğer işleri görebilmesi için ilgili alanlarda yardımcıları vardı. Bu fonksiyonları yürüten kadının, naib ve imam dışında subaşı ve muhtesip gibi yardımcıları bulunmaktaydı. Subaşı, şehrin güvenliğinden kadıya karşı sorumlu emniyet amiriydi. Muhtesip ise kadının belediye hizmetlerinden sorumlu yardımcısıydı. Muhtesibin görevi, bazı temel tüketim maddelerine narh koymak, bunu denetlemek, çarşı ve pazar işlerine nezaret etmek, tartı ve ölçü aletlerini kontrol etmek, gıda maddelerinin üretildiği ve satıldığı dükkan ve işletmeleri denetlemek gibi bugünkü belediye zabıtasının yerine getirdiği işlerdi (Eryılmaz, 2000: 172-173). Kadıya şehir yönetiminde yardımcı olan bu

görevliler birer devlet memuruydu ve maaşları halktan alınan vergi ve ceza gelirlerinden karşılanmaktaydı.

Osmanlı'da klasik kolluk teşkilatı olan Yeniçeriliğin kaldırılmasından sonra Kadı kolluk görevini yerine getirecek güçten ve örgütten yoksun kaldı. Kadılar gerek başkentte gerekse taşrada yardımcı olarak yeniçeri örgütünden yararlanmaktaydı. Şehir yönetiminde etkin bir denetim sağlamak ve gelirlerin toplanmasını temin etmek için İstanbul'da İhtisap Nazırlığı, eyaletlerde ise ihtisab Müdürlüklerinin kurulması (1826) ile kadı yargı organı ve vakıf denetçisi durumuna düştü. 1836 yılında Evkaf Nazırlığının kurulmasından sonra ise kadı vakıflar gibi altyapısal tesisler üzerindeki yönetim ve denetim fonksiyonunu da kaybetmiş ve tamamıyla bir yargı organı haline çevrilmiştir (Ortaylı, 1973: 17). Kadı Tanzimat'tan sonra Nizami Mahkemelerin kurulması ile de sadece şer'i yargıçlar haline gelmiştir.

Geleneksel Dönem'de toplumsal nitelikli yerel hizmetlerin yerine getirilmesinde vakıflar ve loncaların da önemli bir yeri vardır.

Vakıf müesseseleri, sosyal güvenlik ile alakalı olduğu kadar (Tabakoğlu, 1998: 202), sunduğu hizmetler açısından sağlık ve sosyal yardım hizmetleri, eğitim ve öğretim hizmetleri, kültürel ve sportif hizmetler, bayındırlık ve altyapı gibi başlıca hizmetleri yürütmekteydiler (Eş, 1998:237).

Şehrin aydınlatılması ve temiz su ihtiyacının karşılanması gibi hizmetler de bu dönemde vakıflarca yerine getirilmiştir. Söz konusu kamu hizmeti niteliğindeki hizmetlerin finansmanı ise vakfedilen malların gelirlerinden ve vakıf arazilerinin reayasından toplanan vergilerden sağlanmıştır. Ayrıca vakıflara tanınan bazı vergi muafiyetleri de vardır (Vural, 2004: 182).

Şehir dahilindeki beledi hizmetlerin önemli bir bölümü vakıflar tarafından yerine getirilirken, devlet sadece vakıf hizmetlerini denetlemeye yönelik faaliyet yürütmüştür (Ulusoy ve Akdemir, 2004:150). Bu denetleme kadının gözetimi ve denetimi altındadır. Ancak vakıfların mütevellî heyetleri eliyle bağımsız olarak çalıştığını da vurgulamak gerekir (Çelik, 1995: 589).

1826 yılına gelindiğinde ise Evkaf nezareti kurulmuş ve bu kurum tarafından vakıf malları idare edilmiştir. Böylece daha önce vurgulandığı gibi kadının vakıf malları üzerindeki yönetimi ortadan kalkmıştır.

Loncalar, hiyerarşik bir yapıda örgütlenmiş esnaf birlikleri olup bir bakıma günümüz yerel sivil toplum örgütleriydiler. Loncalar, üyelerin mesleki etkinliklerini denetlemek ve üyeleri arasındaki anlaşmazlıkları çözümlmek yanında merkezi yönetimle halk arasında aracılık rolü oynamışlar, hükümet emirlerini halka aktarmışlar, bunlara uyulup uyulmadığını izlemişler ve merkezi yönetimin taşra temsilcilerine yardımcı olmuşlardır (Dursun, 1998:97).

Lonca üyeleri (usta-kalfa ve çırak) gelirlerinin bir bölümünü oluşturdukları bir Fon'da toplarlardı. Bu Fon (Avarız Sandığı), çarşının bakımı, onarımı, temizliği işlerinde kullanılıyordu. Böylece her loncanın kendi işyerlerinin tertip ve düzeninden sorumluluğu vardı. Her loncanın yerel nitelikteki bu tür hizmetlerini lonca adına takip eden loncanın görevlendirdiği Kethüda bulunurdu. Tüm bunların üzerinde ise kentin ileri gelenlerini (ayan) de temsil eden bir Şehir Kethüdası bulunurdu ve bu Şehir Kethüdaları devletçe atanırdı (Çelik, 1995: 589). Sivil toplum kuruluşu olarak nitelendirilmelerinin nedeni ise kanımızca bu teşkilatların, üyelerinin mesleki faaliyetlerini düzenlerken halkın menfaatlerini (müşteri haklarını) göz önünde tutmalarından ileri gelmektedir.

Kısaca, Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda belediye hizmetleri olarak nitelendirebileceğimiz hizmetler, başta kadılık olmak üzere, esnaf kuruluşları ve vakıflar tarafından yürütülmeye çalışılmıştır. Ancak yerel yönetimlerde bir kurumsallaşma söz konusu değildir (Sunay, 2008:42).

1.1.2. Tanzimat Sonrası Dönem

Tanzimatın ilanıyla birlikte Osmanlı İmparatorluğu'nda yönetimde ve her alanda modernleşme ihtiyacı somut olarak hissedilmeye başlanmıştır. Tabi ki

bunda dünya genelindeki gelişmeler ve dışarıdan gelen baskılar ve içerideki azınlık unsurları önemli bir rol oynamıştır. Tanzimat döneminde genel olarak kentlerin büyüdüğü, dış dünyaya açılımın gerçekleştirildiği, mali merkeziyetçiliğin yerleştirilmesi ihtiyacı, azınlık unsurlarının idari ve siyasi katılımının sağlanması, dış baskıların yoğunlaşması gibi nedenlerle yerel yönetimlerin kurulması gündeme gelmiştir (Dursun, 1998:101).

Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. yüzyıl, öteden beri var olan Osmanlı kurumlarının devamı için hemen hemen her alanda özellikle de idari, mali, askeri ve sosyal alanlarda reformların kaçınılmaz bir ihtiyaç olduğu dönemi ifade etmektedir. Öncelikle askeri alanda başlatılan yenilik hareketleri, idarenin yeniden düzenlenmesi ve modernleştirilmesi amacıyla öncelikle mali alandaki yenilikler takip etmiştir. Osmanlı devletinin çöküşünün en önemli sebeplerinden biri mali sistemdeki bozukluktan ve vergilerin toplanması, tespiti ve yönetiminde ciddi sıkıntılar yaşanmaktaydı. Bu sorunlara iltizam usulünün bir çözüm olmaması nedeniyle kaldırılmasından sonra vilayetlere gönderilen Muhassıllara burada yardımcı olmak üzere Muhassıllık Meclisi oluşturuldu. Memleketin durumuna göre verginin tespit, tevzi ve peşin tahsilini yapacak gerekli masrafları bu meblağdan düşerek hazineye gönderecek Muhassıllık Meclisleri, yerel yönetim kurullarının sınırlı bir anlamda ilk örneği sayılmaktadır (Ortaylı, 1985: 34).

Osmanlı Devletinde yerel yönetim birimi olarak bugünkü anlamda ilk belediye yönetiminin kurulması girişimleri Tanzimat'ı izleyen yıllarda ve özellikle 1854-1856 Kırım Savaşı sırasında Batı ülkeleri ile artan temas sonunda ortaya çıkmış, Fransız komün idarelerinden örnek alınarak 1855 yılında İstanbul'da ilk kez belediye kuruluşu denemesine girilmiştir (Aytaç, 1998: 22).

Kurulan belediyenin (şehremaneti) karar ve yürütme organları; şehremini ve şehir meclisinden oluşmaktaydı. İhtisab Nezaretini ortadan kaldıran şehremanetinin şehrin zorunlu ihtiyaç maddelerinin sağlanmasına dikkat etmek, narh koymak ve uygulatmak, yol ve kaldırım yaptırıp onarmak,

temizlik işleri ve esnafın kontrolü gibi görevleri bulunmaktaydı (Ortaylı, 2000:134).

Şehremanetinin başında merkezi hükümet tarafından tayin edilen şehremini bulunmaktaydı. Şehreminin görevleri ve bunları yerine getiriş biçimi bakımından İhtisab Nazırından pek farkı yoktu. Şehreminin yanında merkezi hükümetin seçimi ve Padişahın tayini ile görevlendirilen üyelerden kurulu bir Şehremaneti Meclisi vardı. Meclisin üyeleri esnaf ve ileri gelen bazı memurlardı. Şehremaneti gerek mali yetersizlikler, gerekse personel eksikliği gibi sorunlarla modern belediyeçilik için iyi bir başlangıç olmamıştır (Ortaylı, 1979:296).

Böylece örgütün kendi bağımsız gelir kaynaklarına sahip olamaması, kendisinin bizzat merkezin bir kurumu olarak görülmesinin yanında merkezi bir takım kurumlarla ilişkilendirilmesi, İhtisap Müessesesinin bir devamı olarak görülerek geleneksel uygulamaların devam ettirilmesi gibi nedenlerle Tanzimat döneminin kurumlarından bir olan Şehremanetinin kendisinden beklenen işlevi yerine getiremediği söylenebilir. Zaten de meclis kurulduğu tarihten üç yıl sonra lağvedilecektir (Vural ve Ortaylı'dan aktaran Yörükoğlu, 2009).

Ancak bu gelişmeden önce Şehremaneti'nin Avrupa standartlarında çalışmasını sağlamak ve belediye örgütünün yeniden yapılandırılması kapsamında projeler sunmak amacıyla çalışmalar yürütmek üzere 9 Mayıs 1855 tarihinde Padişah'ın yazılı izni ile bir İntizam-ı Şehir Komisyonu kurulmuştur (Vural ve Ortaylı'dan aktaran Yörükoğlu, 2009).

İntizam-ı Şehir Komisyonu 1857 yılına kadar çalışmalarına devam etmiş ve bir takım öneriler getirmiştir. Bunlardan en önemlisi Bab-ı Ali'ye sunmuş olduğu Nizamname-i Umumi'dir. Bu tüzük Padişah tarafından da onaylanmış ve böylece İstanbul'un on dört daireye ayrılması ve her birinde ayrı bir belediye dairesi kurulması öngörülmüştür. Ancak bu on dört belediyenin kurulması çeşitli sebeplerle olanaklı olmadığından başlangıçta örnek teşkil edecek bir

belediye kurulmasına karar verilmiştir (Vural ve Ortaylı'dan aktaran Yörükoğlu, 2009).

Böylece azınlıkların çoğunlukta bulunduğu bir semt olan Galata ve Beyoğlu'nda 1858 yılında Altıncı Daire-i Belediye oluşturulmuştur. Yaşam tarzı ile farklılaşan, yabancı banka, okul ve elçiliklerin bulunduğu, paranın ve refahın olduğu bir semt olan Galata - Beyoğlu, bu yönüyle batıdaki şehirlerin küçük bir örneğini oluşturmaktadır. Buradan başlanması ise hem batı tarzı belediye örgütlenmesinin bu bölgede istenmesi hem de burada oturanların daha önce beledi hizmetlerden anlayan kişiler olması ve ticarethanelerin olduğu bir semt olarak yapılacak olan harcamalarda belli gelir düzeyine sahip bu bölge insanlarının vergilerin ödenmesinde güçlük çıkarmayacağı düşüncesinden kaynaklanmaktadır (Ortaylı, 2000: 143).

27 Ocak 1958'de Altıncı Daire-i Belediye'nin görevlerini belirleyen bir nizamname çıkarılmış ve doğrudan merkeze bağlı ancak belli ölçüde serbestliği olan bir devlet ofisi gibi çalışması öngörülmüştür (Ortaylı, 2000:147).

Görüldüğü üzere modern anlamda bir belediye sisteminin oluşturulmasına yönelik atılan adımlar çerçevesinde Altıncı Daire-i Belediye teşkilatlanması batı tarzı belediye teşkilatlanmalarının Osmanlı'daki deneyimini oluşturmuştur. Böylece tarihsel süreç içerisinde bu belediye teşkilatlanmasının yaygınlaştırılması başlıca benimsenen amaç olmuştur.

İstanbul'da Altıncı Daire uygulaması örnek alınarak 1868 tarihinde Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi yayınlanmıştır. Nizamname ile Şehremaneti yeniden yapılandırılmış ve İstanbul'un 14 belediye dairesine ayrılması kararlaştırılmıştır. Ancak daha önceki uygulamalarda da görüldüğü üzere bu dairelerin örgütlenmeleri tamamlanamamıştır. Öngörülen on dört belediyeden ancak Adalar, Yeniköy, Tarabya ve Beykoz olmak üzere dört belediyenin kuruluşu tamamlanabilmiştir (Eryılmaz, 2007: 188).

Birinci Meşrutiyet Dönemi'nde yayınlanan 1876 Anayasası, belediyelerin özel bir kanunla düzenleneceğini ifade etmiştir. Bu kanun Osmanlı Parlamentosunun ilk kabul ettiği kanun olan 1877 yılındaki “Dersaadet Belediye Kanunu” dur. Bu kanuna göre ise İstanbul yirmi daireye ayrılmış ve Altıncı Daire-i Belediye'nin ayrıcalıkları ortadan kaldırılmıştır.

Bu kanuna göre belediyeler belediye reisi, belediye meclisi ve belediye cemiyeti olarak üç organa sahiptir. Belediye cemiyeti diğer iki organın müştereken toplantısı ile yedek üyelerden oluşmaktadır. Merkezi idare belediye reisini meclis üyeleri arasından seçmektedir. Örgütün klasik belediye görevleri dışında nüfus sayımı, emlak yazımı gibi bugün merkezi idarece görülen görevleri de vardır (Çelik, 1995: 592). 1878 yılında uygulamada görülen aksaklıklar nedeniyle yirmi dairenin yerine on belediye dairesinde karar kılınmış ve bu uygulama, bazı değişikliklerle II. Meşrutiyet'in ilanına kadar devam etmiştir (Eryılmaz, 2006: 210).

İkinci Meşrutiyet döneminde ise “Dersaadet Teşkilatı Belediyesi Hakkında Kanunu Muvakkatı” ile İstanbul'da belediye teşkilatı yeniden düzenlenmiştir. Örneğin şehremini meclisinin yerine “encümen” organı getirilmiş, belediye daireleri kaldırılarak yerine belediye şubeleri oluşturulmuştur (Dönmez, 1995: 170). 1877 yılındaki “Dersaadet Belediye Kanunu” ve oluşturulan bu yapı çeşitli değişikliklerle 1930 yılına kadar uygulanmıştır.

İstanbul dışındaki yerleşim merkezlerine yönelik batı tarzı belediye teşkilatlanmalarının kuruluşu 1870 yılına kadar söz konusu olmamıştır. Bu konudaki ilk düzenleme 22 Ocak 1871 tarihli “İdare-i Umumiye-i Vilayat Nizamnamesi”dir. Bu nizamname ile taşradaki belediyelerin yasal temeli atılmış olmaktadır (Eryılmaz, 2006: 212).

Genel olarak bakıldığında taşradaki belediye yönetimlerinin yasal temelini oluşturan bu nizamname ile vilayet, sancak ve kazaların merkezlerinde belediye işleri ile ilgili belediye meclislerinin oluşturulması

öngörülmüştür. Bu meclise verilen yetkiler ise 1868 tarihinde Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi ile Şehremanetine verilen yetkilerle paraleldir. Ancak öngörülen bu yapı çoğu yerde oluşturulamamış ve uygulamada başarı gösterememiştir. 1875 yılında ise “Nahiyeler Nizamnamesi” ile kasaba ve köylerde belediye teşkilatı kurulması istenmiş ancak bu da bir temenniden öteye gidememiştir (Vural ve Ortaylı’dan aktaran Yörükoğlu, 2009).

1877 yılına gelindiğinde ise “Dersaadet Belediye Kanunu” ile birlikte “Vilayetler Belediye Kanunu” nun yürürlüğe girmesi Şehremanetinde olduğu gibi İstanbul dışında da 1930 yılına kadar uygulanacak bir yapı getirilmektedir. “Vilayetler Belediye Kanunu” bu yapının İstanbul dışındaki teşkilatlanmasının yasal temelini oluşturmaktadır. Seçimle iş başına gelen ve üyelerinin sayısı nüfusa paralel olarak 6-12 arası değişen bir belediye meclisi ve bu belediye meclisinin üyeleri arasından hükümetin atadığı bir belediye başkanı ile belediyelere tüzel kişilik kazandırılmış ve yeni yetkiler verilmiştir (Vural ve Ortaylı’dan aktaran Yörükoğlu, 2009).

Özellikle 1877 Belediye Kanunu ilk defa tek dereceli seçim getirmekte ve bunun gizli oy açık tasnif esasına dayandığını belirtmekte idi. Şüphesiz bu düzenleme Türk belediyecilik tarihi açısından önemli bir gelişme olmuştur (Ortaylı, 2000: 190).

1.2. CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK BELEDİYESİ

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş döneminde, belediyecilik anlayışı, savaş sırasında tümüyle yakılıp yıkılan ülkeyi onarabilmek ve bunun yanında temel belediyecilik hizmetlerini verebilecek hale gelmek ayrıca savaş sırasında iyice azalan ülke nüfusunu artırmaya çalışmak ve ülkenin sağlık problemlerinin çözümüne katkıda bulunmaktı (Göymen, 2838 - 2844).

Bu dönemde Ankara, Türkiye’nin başkenti olmuş, 1924 tarihli ve 417 sayılı kanunla da şehrin adı “Ankara Şehremanetine” çevrilmiştir. Ankara bu

kanunla özel bir yönetim biçimine kavuşmuştur. Kanuna göre, Ankara İçişleri Bakanlığı'nca atanan bir şehreminin yönetiminde bir encümeni emanet ile 24 üyeli Cemiyeti Umumiye-i Belediye'den oluşacak ve bütçe bu cemiyet tarafından yapılacak ve İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile kesinleşecektir. Zabıta hizmetlerini polisler yürütecek ve devlet tarafından atanan memurların maaşları İçişleri Bakanlığı, diğerlerini ise Şehremaneti ödeyecektir (Dönmez, 1995:171).

Ankara deneyimi, öncü girişimlerin uygulama sahnesi olarak Türk kentleşme tarihinde özel bir yer kazanmıştır (Bostanoğlu, 1990:80). Ancak bu uygulama başarılı olamamış; bir süre sonra Ankara Belediyesinin bir takım ayrıcalıkları tamamen ortadan kaldırılmıştır.

Bu dönemde, 424 sayılı Belediye Vergi ve Resimleri Hakkında Kanun, 486 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkam-ı Cezaiye Kanunu, İçişleri Bakanlığı'nca 1924 yılında yayınlanan Usûl-ü Muhasebe-i Belediye Talimatnamesi ve 642 ve 744 sayılı Ebniye ve Vilayet Belediye Kanunlarına ek Kanunlar gibi belediyecilik alanında mevzuat çalışmalarına girilerek düzenlemeler yapılmıştır (Çelik, 1995: 593).

1950 seçimleri ile Cumhuriyet Halk Partisi'nin yerine Demokrat Parti iktidara gelmiş ve ardından da hem yeni partinin dinamiği hem de dünya genelindeki değişimlerle ülke hızlı bir kalkınma sürecine girmiştir. Devletçilik politikasının terk edilmiş ve ekonomiyi dış dünyaya açma girişimleri amaç edinilmiştir.

Kent nüfusu da giderek artmaya başlamış ve buna bağlı olarak kentlere kırsal kesimden göçlerin artması nüfusun belediye sınırları dışına taşması sonucunu doğurmuş ve kontrolsüz bir şekilde gerçekleşen bu çarpık yerleşme belediyeleri gecekondulaşma sorunu ile karşı karşıya bırakmıştır. Bunun sonucu olarak kent belediyelerinin fiziki ve sosyal yapıları geleneksel kent merkezlerinden tamamen farklılaşmıştır.

Bu dönemdeki Türk kentleşmesinin temel özelliklerinin ortaya çıkardığı sorunlar; nüfusun artan oranlarda küçük ve orta büyüklükteki kentlerde değil, en büyük kentlerde yığılması, bölgeler arasındaki dengesizliğin artması ve kentlerle kırsal alanlar arasında olduğu gibi, kentlerin içlerinde de önemli boyutta eşitsizliklerin görülmesi şeklinde sıralanabilir. (Bostanoğlu, 1990: 77):

Belediye yönetimlerinin verdiği, kanalizasyon, içme suyu, çöp toplama, altyapı gibi hizmetler artan talep neticesinde yetersiz kalmış; bu da çözüm arayışlarını hızlandırmıştır.

İstanbul'da 1957 yılına kadar vilayet ve belediye hizmetleri valiliğin uhdesinde iken, 1 Mart 1957'de belediye ve il özel idare tekrar birbirinden ayrılmıştır (Tuzcuoğlu, 2003: 263).

Önceleri gecekondulaşma sürecine geçici bir sorun olarak bakan merkezi iktidar, 1966 yılında 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nu ile bir takım düzenlemelere gitmiştir.

1961 Anayasası bu dönemde önemli düzenlemelere yer vermiştir. 1961 Anayasası'nın 116.maddesinde yerel yönetimlerin seçilmiş organlarının organlık sıfatını kazanma ve kaybetmeleri konusundaki denetimin ancak yargı yoluyla olacağını ve yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynaklarının sağlanması gerektiğini hükme bağlamıştır. Bu belediyelerin özerk kuruluşlar olarak algılanmasını güçlendiren bir düzenleme olmuştur. Dönemin sosyal devlet anlayışı ise yeni Anayasa'da grev işçilere grev ve toplu sözleşme hakkının verilmesine, sendika özgürlüğünün sağlanmasına yol açmış bu bağlamda demokrasinin sosyal tabana yayılması amaçlanmıştır.

27 Temmuz 1963 tarihli 307 sayılı kanun ile daha önce belediye meclisleri tarafından seçilen belediye başkanlarının doğrudan, serbest ve nispi temsil esasına dayanan bir seçimle göreve gelmeleri sağlanmıştır.

1973 yılında CHP'nin büyükşehir belediyelerindeki belediye başkanlığı ve belediye meclis üyelikleri seçimlerini büyük çoğunlukla alması “demokratik sol belediyecilik” anlayışını ortaya çıkarmıştır.

Bu yeni belediyecilik hareketi, toplumun ezilen kesimlerine, emekçilere ve onların büyük ölçüde yaşadığı gecekondulara eğilmek amacındadır (Bostanoğlu, 1990: 85). Buna bağlı olarak bu dönemde birçok sosyal proje hayata geçirilmiştir. Ancak yerel yönetimler kaynak sıkıntısından dolayı merkezi hükümeti bu dönemde ciddi eleştiriler yöneltmiş ve yerel yönetim ve merkezi iktidar tartışmaları süreci politize etmiştir.

1970'li yılların “demokratik sol belediyeciliği”in özetle şu ilkeleri benimsemiş olduğu söylenebilir (Çukurçayır, 2008: 31-32):

1. Özerk bir yerel yönetim ilkesini savunmuştur. Merkezi yönetiminin denetiminin ise hukuka uygunluk denetimi ile sınırlı kalması gerektiğini vurgulamıştır.
2. Üretici yerel yönetim ilkesinden hareketle arsa ve konut üretimlerine girişilmiştir.
3. Birlikçi ve bütünlükçü belediyecilik ilkesi ile diğer belediyelerle işbirliğinin önemine vurgu yapmıştır.

Ancak 1973 - 1980 arasındaki dönemde belediyecilik uygulamalarında her ne kadar demokratikleşmeye ve özerkleşmeye yönelik adımların atılsa da bu sürecin tamamlanamadığı bilinmektedir. Özellikle 1978 yılında Yerel Yönetim Bakanlığı'nın kurulması fakat kısa bir süre içerisinde kaldırılması demokratik sol belediyeciliğin uygulama yönünden aksayan yönüne bir örnek olarak verilebilmektedir.

1.3. TÜRK BELEDİYESİCİLİĞİNDE 1980 SONRASI GELİŞMELER

Belediyeler açısından 1980'li yıllar yeni bir belediyecilik anlayışının başlangıcı olmuştur. 12 Eylül 1980 müdahalesiyle iş başına gelen hükümet,

“Türk Kamu Yönetimi Yeniden Düzenleme Çalışmaları” kapsamında genel seçimlerin yapıldığı Aralık 1983 tarihine kadar bir takım düzenleme çalışmaları yapmıştır. Ancak yerel yönetimler için kapsamlı bir düzenlemeye gidilememesine rağmen bu konuda atılan bazı adımlar sonraki hükümetlerin atacağı adımlar ile devam ettirilmiştir (Tuzcuoğlu, 2003: 268).

Bu dönemde Büyükşehirlerin yakın çevresindeki yerleşim yerlerinin ana belediyelere bağlanmasına ilişkin düzenlemeler ile büyük kentlerin etrafında oluşmuş olan çok sayıda belediye tek bir belediye haline getirilmiştir. Ayrıca 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nu ve 2380 sayılı Belediye ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’u ile belediyelerin gelirleri kısmen arttırılmıştır.

1984 yılında büyük kentler için yeni bir yönetim modeli devreye sokulmuş, Büyükşehir yönetimi uygulaması başlamıştır. Bu yönetim biçiminin yasal dayanağını ise 1982 Anayasası’nın 127.maddesinin büyük yerleşim yerleri için özel yönetim biçimleri getirilebilir şeklindeki hükmü oluşturmuştur.

Böylece İstanbul, Ankara ve İzmir’de uygulanan Büyükşehir belediye modeli 1986’da Adana, 1987’de Bursa, Gaziantep ve Konya, 1988’de Kayseri, 1993’de Mersin, Eskişehir, Diyarbakır, Antalya, Samsun, İzmit ve Erzurum 3030 sayılı yasa kapsamına alınarak genişletilmiştir (Özgür, 2008:151).

Bu dönemde yapılan Belediye meclislerince kabul edilen imar planlarının, İmar ve İskan Bakanlığınca onaylanması zorunluluğunun ortadan kaldırılması, Belediyenin sağlık ve teknik hizmetlerinde çalışacak olan memurların ilgili bakanlık onayı ile atanması kuralından vazgeçilmesi ve bazı belediye hizmetlerinin özelleştirilirken bazı alanlarda ise belediye iktisadi teşebbüslerinin (BİT) kurulması önemli gelişmeler olarak değerlendirilebilir (Eryılmaz, 1995:343).

Ancak tüm bunlardan daha önemlisi dönemin içinde bulunduğu ve yönetim anlayışına etki eden dünyada yaşanan küreselleşme sürecinin yönetimde yerelleşme politikalarına da hız kazandırmasıdır. Bu değişim

rüzgarı Türkiye’de de yerel yönetim politikalarına ilişkin anlayışı hızlı bir değişim sürecine maruz bırakmış ve yeniden yapılanma sürecine girilmiştir.

1980 sonrası ülkemizin ithal ikameci ve içe dönük bir kalkınma stratejisinden ihracata dayalı dışa dönük bir stratejiye geçmesi, özellikle piyasa ekonomisini geliştirmeye dönük politikalar, Türkiye’de de kamu yönetimi alanında da değişimi uyaran önemli bir faktör olmuştur (Dinçer ve Yılmaz, 2003: 6).

Türkiye’de 1983 seçimleriyle sona eren askeri yönetim döneminin ardından, sivil toplum örgütleri de, bireyi devlet karşısında koruyacak mekanizmalar olarak değerlendirilmiştir (Ercan, 2002: 71). 1980 öncesi varlığı yada yokluğu çok dikkati çekmeyen sivil toplum örgütlerinin sayısı bu dönemde ciddi bir artış göstermiştir (Ercan, 2002: 70).

Ancak her ne kadar yukarıda belirtilen bu gelişmeler etkisiyle ve IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşların telkinleri ile 1980 sonrası bir takım ekonomi alanında serbestleşmeyi içeren reform çabaları içerisine girilse de bu dönemde kamu yönetimindeki reform süreci tutumluluk, verimlilik, etkinlik, kalite, hesap verebilirlik, yönetişim, vatandaş odaklılık, esnek örgüt yapıları, yerindelik ve performans dayalı yönetim gibi daha çok kamu yönetimi anlayışını ve yapısını bir bütün olarak yeniden düzenlemeyi amaçlayan ikinci ve üçüncü dalga reformlarla devam ettirilememiştir (Eryılmaz, 2002: 242).

1990’lı yıllarda ise daha belirgin hale gelen kamuda yeniden yapılanma ihtiyacı, bu dönemin koalisyon yapıları, kısır çekişmeleri ve ekonomik sıkıntıları altında ihmal edilmiş ve ülkemiz kamu alanında diğer ülkelerin gerçekleştirdikleri değişimin oldukça gerisine düşmüştür (Dinçer ve Yılmaz, 2003: 6).

1.4. 2004 BELEDİYE REFORMU

2000'li yıllarda yeniden yapılanma süreci ciddi bir ivme kazanmıştır. Dış etkenlere bağlı olarak Avrupa Birliği Süreci temel bir etken olarak öne çıkmıştır. Bunun yanında küreselleşmenin etkileri de azımsanmayacak ölçüde olmuştur. Bunun yanında kararlı bir siyasi iradenin varlığı ile toplumsal ihtiyaçların belirginleşmesi bu çalışmaları somutlaştırmıştır.

2004 yılına gelindiğinde ise yerel yönetimlerin karşısında; ölçek sorunu, kaynak sorunu, personel sorunu, özerklik sorunu, merkezi yönetimle belediyeler arasındaki görev bölüşümü sorunu, idari vesayet sorunu, katılım sorunu ve karar verme sorunu gibi pek çok sorun bulunmaktadır. Pek çok sorunu bulunan belediyelerin rahat nefes almasını sağlamak ve küreselleşmenin de etkisi ile temsili demokrasinin tıkanmaya başladığı bu noktada, artık demokrasinin ana gereklerinden biri olan güçlü bir yerel yönetim yaratmak adına, belediyeler konusunda reform niteliğinde çalışmalar yapmak bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.

Ancak 2004 yılından başlayarak yapılan reformlar ile mahalli idare sisteminin radikal bir şekilde değiştirilmediği, mevcut yapının temel dinamiklerine dokunulmadığı, ancak önemli değişikliklerin yapıldığı göze çarpmaktadır. Şöyle ki; 23.07.2004 tarihinde Büyükşehir Belediye Kanunu, 04.03.2005 tarihinde İl Özel İdaresi Kanunu ve 13.07.2005 tarihinde ise Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Yeni yapılanma ile örgütlenme, örgütsel işleyiş, şeffaflık, denetim, özerklik alanlarında getirilen yenilikler ve uygulamalar yetersiz ancak yerel yönetimleri güçlendirme çalışması açısından önemli adımlardır.

Belediyelere yönelik 24.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5727 sayılı Belediye Kanunu, Anayasa Mahkemesi tarafından şekil yönünden iptal edilmiş, kanundaki esas ve ilkeler korunarak ve bir takım değişiklikler yapılarak bu kanun yerini 5393 sayılı Belediye Kanunu'na bırakmıştır.

2004 yılında başlatılan belediye reform çalışmaları kendisinden önce yapılan çalışmaların izlerini taşımaktadır. Belediye kurulma ölçüleri, idareler arası görev ilişkisinin düzenlenmesi, kaldırılan vesayet uygulamaları, devam ettirilen vesayet uygulamaları, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı çerçevesinde belediye sisteminin daha özerk yapılar haline getirilmesi, imkanları kısıtlı belediyeler ek imkanlar sağlanması, belediyelerin katılımcı, şeffaf ve hesap verebilir yapılar olarak tanzim edilmesi, belediye hizmetlerinde piyasa mekanizmasının daha yaygın kullanılması gibi yeni düzenlemeler daha önceki rapor ya da tasarılar da dile getirilen düzenleme önerileridir (Yaylı, 2008: 268)

Bu reform girişiminde merkezi yönetim ile mahalli idareler arasındaki görev bölüşümünün kapsamı çok önemli bir durum olarak gözükmektedir. Merkezi idare tarafından yerine getirilmesi öngörülen işler ile mahalli idarelerin yapması gereken işler tam anlamıyla sayılmış ve kargaşa çıkartan, kurumlar arasında yetki ikilemi yaşatan hizmetlerin sahibinin belirlenmesi adına önemli bir adım atılmaya çalışılmıştır (Yaylı, 2008: 267). Bazı yazarlar bunu “yerelleşme” ilkesinin hayata geçirilmesi adına bir başlangıç olarak görmüşlerdir. Bazı yazarlar da bu yeni yapılanmaya bölge eşitsizliklerinin yaşandığı bir ülkede olumsuz sonuçlar doğurabileceği endişesiyle karşı çıkmışlardır (Yayman, 2008: 303)

Böylece 1930 yılından günümüze temel kanun sıfatıyla varlığını koruyan 1580 sayılı Belediye Kanunu ve getirdiği belediyeçilik düzeni, değişimin gerekliliğinden ömrünü tamamlamış ve Türkiye yeni bir belediyeçilik anlayışının modern ilkelerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunları ile uygulama eşiğine gelmiştir. Söz konusu kanunların arka planında ise dünyadaki yeniden yapılanma sürecine esas teşkil eden çağdaş yönetim ilkeleri yer almıştır.

1.5. MÜZAKERECİ DEMOKRASİ ANLAYIŞI

Müzakereci demokrasi, liberal demokrasinin gelişen dünya düzeninde toplumların karşılaştığı sorunların çözümünde yetersiz kaldığı ve meşruiyet bunalımı yarattığı anlayışı çerçevesinde öne sürülen alternatif bir modeldir. (Sitembölükbaşı, 2005: 139 -144).

Küreselleşme ve çok kültürlülüğün gündemde olduğu günümüzde liberal sistem, etnik köken üzerine kurulmuş ulusçuluk olarak algılanmaktadır. Etnik köken üzerine kurulmuş bu anlayışın devletlerin meşruiyetini zayıflattığı, halkla etnisite arasındaki bağın çözülmesi gerektiği öne sürülmektedir. Bu çerçevede bireysel ve grup çatışmasına dayalı geleneksel çoğulcu anlayışı içeren liberal demokrasiye alternatif modeller öne sürülmeye başlanmıştır. (Sitembölükbaşı, 2005: 143 -144).

Alternatif model arayışı ABD eski Başkanı Clinton tarafından, üçüncü bir yol bulunması gerekliliği olarak ifade edilmiştir. Burada üçüncü yoldan kasıt, sivil toplumu güçlendirmek, idarenin aşırılıklarını törpülemek, devlet ve toplumun ortaklık içerisinde olduğu üst bir düzenleme oluşturmak, bu düzenlemenin hem toplumun hem de devletin ihtiyaçlarını karşılamasıdır. (Sitembölükbaşı, 2005: 144-145).

Müzakereci demokrasi, vatandaşların ilgili bilgileri paylaştığı, toplumsal işler hakkında konuştuğu, toplumla ilgili görüşleri oluşturduğu ve siyasal süreçlere katıldığı söylemci sosyopolitik bir sistemdir. Siyasetle ilgili elde edilen bilgilerin ve siyasal konuşmaların bireylerin görüşlerinin niteliğini artıracaklarını savunur (Sitembölükbaşı, 2005: 139 - 162).

Müzakereci demokrasi modeli, demokrasiyi bir “kamu” (yani kolektif sorunlar, hedefler, idealler ve eylemler hakkında konuşmak üzere bir araya gelmiş vatandaşlar) yaratan bir süreç olarak algılar. Demokratik süreçler, bireylerin özel yararını öne çıkarmaktan çok, söz konusu ortak yararı tartışmaya yöneliktir. Vatandaşlar, kamusal müzakere aracılığıyla tercihlerini

kamusal amaçlara göre değiştirirler. Serbest ve açık bir diyalog içinde, bireyler diğerlerinin saptamaları ve nedenlerini sınamadan geçirir ve itirazlarda bulunurlar (Young, 1999: 174 - 196).

Müzakereci demokrasi, demokratik karar vermenin iyi oluşturulmuş bir kamusal müzakere sürecine dayanması gerektiğini savunan bir yaklaşımdır. Müzakereci demokraside herkesin ortak çıkarı olarak görölen şeyin, özgür ve eşit bireyler arasında rasyonel ve adil biçimde yürütölen kolektif müzakere süreçlerinden kaynaklanması amaçlanmaktadır (Benhabib, 1999: 101 - 139).

Müzakereci demokrasiyle ilgili tek bir yaklaşım veya modelden söz etmek mümkün değildir. Çünkü hem teoride hem de uygulamada müzakereci demokrasinin çeşitli yaklaşım ve modelleri bulunmaktadır. Örneğin Habermas'ın "işlemsel müzakereci demokrasisi", çoğulcu toplumların demokratik deneyimlerini kuramlaştırmada kavramsal ve kurumsal bir model sağlamakta ve demokratik teorinin temel kavramlarını ve değerlerini iletişimci anlamda yeniden düzenlemektedir (Sitembölükbaşı, 2005: 139 - 162).

Benhabib'e göre, müzakereci modelin arkasındaki temel fikir, sonuçlardan etkilenen herkesin üzerinde anlaşacağı normların geçerli olduğudur. Bu anlaşmaya ise katılımda eşitliğin söz konusu olduğu, herkesin belirlenen konuşma konularını sorgulama hakkının bulunduğu ve bizzat söylem usulünün kuralları ve bunların uygulanma biçimi hakkında, gerekçelerini göstermek şartıyla, savlar ortaya koyma hakkının olduğu bir müzakere süreci sonucunda varılmış olmalıdır (Benhabib, 1999: 101 - 139).

Greiff'e göre; müzakereci demokrasinin temel ilkeleri şunlardır (Sitembölükbaşı, 2005: 139 - 162) :

- Müzakere süreçleri tartışma şeklinde, yani önermeleri eleştirel biçimde ortaya koyan ve doğruluklarını sınavan taraflar arasında görüş alış verişi şeklinde olur.

- Müzakereler, belirli sınırlar içinde halka açık olarak yapılır. Kural olarak hiç kimse dışlanmaz, kararlardan etkilenecek olan herkes müzakereye eşit katılma olanağına sahiptir.
- Müzakereler, herhangi bir dış baskı olmadan ve katılımcıların eşitliğini bozmayacak şekilde serbest olarak yapılır. Herkes dinlenmek, konularını sunmak, katkıda bulunmak, düşüncelerini ortaya koymak veya eleştirmek konusunda eşit olanağa sahiptir.
- Siyasal müzakereler herkesin eşit çıkarlarını düzenleyebilecek şekilde, ihtiyaçların belirlenmesi, ön siyasal tutumların ve tercihlerin değiştirilmesi gibi konuları kapsar.
- Müzakerenin sonuçları temel özgürlük ve adil fırsat ilkelerine aykırı olmamalıdır.

İdeal müzakere usul ve şartlarının sağlanması durumunda müzakereci demokrasinin birçok yönden yarar sağlayacağı söylenebilir. Örneğin Christiano'ya göre, kamusal müzakere genellikle vatandaşların içinde yaşadıkları toplumu ve o toplumu düzenleyen ahlaki ilkeleri anlamasını geliştirerek yasaların kalitesini iyileştirir, yasama sürecinde yürütülen müzakereler nedeniyle yasalar üzerinde rasyonel uzlaşma sağlanabilir, müzakere sürecine katılan vatandaşların belirli nitelikleri gelişir ve ayrıca müzakere süreci kamu politikalarının ve kamusal kararların sonuçlarının doğrulanması için de gereklidir (Köseoğlu, 2011: 323 - 335).

Müzakereci yaklaşımın, özelde katılımcılar ve karar verme açısından, daha genel olarak ise demokrasi için sağladığı potansiyel katkıları şu şekilde özetlemek mümkündür (Sitembölükbaşı, 2005: 139 - 162) :

- İhtilafli konularda insanların bakış açısını genişletir ve demokratik sonuçların meşruiyetini artırır.

- Müzakere, her zaman ihtilafları çözemeyebilir, ancak istediklerini elde edemeyen kimseleri ikna ederek kolektif kararın meşruiyetini sağlar.
- Müzakere, aktörlerin sınırlı ve yanılabilir bakış açılarını, her birinin diğerinin bilgi, deneyim ve yeteneklerinden yararlanarak geliştirebilecekleri şartlar sunar.
- İsabetli karar alma olanağını artırır. Çünkü bir aktör, diğerlerinin bilmediği bir analiz veya çözümü ortaya koyabilir ve katılımcıları, bireysel olarak ulaşamayacakları sonuçlara ulaştırabilir.
- Demokratik müzakere, karşılıklı tanıma ve saygıyı teşvik eder ve ortak faydanın keşfedilmesini amaçlar. Bu sayede insanlar, konuları daha az kendi çıkarlarını düşünerek tartışacaklar ve eğer kendileri başkalarının yerinde olsalardı nasıl hissedeceklerini ve düşüneceklerini öğrenme fırsatı bulacaklardır.
- Görüş alışverişiyle katılımcılar birbirlerinden bir şeyler öğrenirler, bireysel ve toplumsal yanlış anlamalarını fark ederler ve eleştirel süzgeçten geçen yeni görüşler ve politikalar geliştirebilirler.

1.6. YENİ KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞI VE YÖNETİŞİM

Türk Dil Kurumu “yönetişim” kavramını; resmi ve özel kuruluşlarda idari, ekonomik, politik otoritenin ortak kullanımı olarak ifade etmektedir.

Yönetişim kavramıyla birlikte genel olarak; esneklik, demokratiklik, çoğulculuk, açıklık, hesap verebilirlik, yerellik, performans ve toplam kalite unsurları bir arada düşünölmeye ve bir bütünün parçaları olarak görölmeye başlanmıştır. Yönetişim süreci içerisinde; gücün nasıl kullanıldığı, kararların nasıl alındığı ve vatandaşların yönetim süresine nasıl katıldığı sorularının cevapları aranır ve yönetim süreci bu şekilde işler (Batal, 2010: 87).

Geçmiş yıllarda kamu yönetimlerinde görülen evrensel ve yönetsel reform hareketleri, önemli ölçüde uluslar arası ekonomik krizler, ulusal politika sistemlerindeki düzenlemeler ve devlet hizmetlerine olan taleplerden kaynaklanan mali krizlere hükümetlerin verdikleri karşı reaksiyonlarla ortaya çıkmıştır (Kapucu, 2003: 63)

Yeni kamu yönetimi savunucularına göre kamu yönetimi; süreçlere, yöntemlere ve kurallara uygun olarak şleri sevk ve idare etmektir (Eryılmaz, 2004: 54).

Yeni kamu yönetimi, eski anlayışa göre yalın ve küçük, girişimci ve kurumsal yönetime önem veren, ekonomik ve etkin, bireysel inisiyatif imkanı tanıyan, vatandaşları güçlendiren, bireysel ihtiyaçlara ve müşteri memnuniyetine önem veren bir yapıdadır (Zararsız, 2006: 65).

Yeni Kamu Yönetimi anlayışının temel özellikleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Al, 2007) :

- Kamunun faaliyet alanı ve kamu kesimi tarafından sunulan hizmetler, yeniden tanımlanmalıdır.
- Kamusal hizmetler sadece bürokrasi tarafından tekel olarak değil, alternatif yöntemlerle piyasa ortamında sunulmalıdır.
- Kamu birimleri ve kamu çalışanları arasında rekabet sağlanmalıdır.
- Girişimci bir yönetim oluşturulmalıdır. Çalışanlar inisiyatif ve risk alabilmelidir.
- Kamuda tasarruf, etkinlik, verimlilik, katilte ve performans eksiklikleri vardır ve bu eksiklikler giderilmelidir. Özellikle performans ölçümüne imkan verilmelidir.
- Özel kesim işletme kavram ve teknikleri kamu örgütlerinde uygulanmalıdır.

- Kurallara değil, misyona ve sonuca odaklanılmalıdır.
- Üstlerin emirlerine değil hizmetten yaralananların ihtiyacına odaklanılmalıdır. Bunun için hizmetten yararlananları yeniden tanımlamak ve onlara seçenek sunmak gerekir.
- Kamu yönetiminin denetiminde bireylere söz hakkı verilmelidir.
- Sorunlar ortaya çıkmadan önce çözülmelidir.
- Yönetimde katılım sağlanmalıdır.
- Yönetim desantralize edilmelidir ve kamu sektörü küçültülmelidir.

Yönetişim, hükümet etme anlamındaki “yönetim” kavramının yerini doldurmak üzere ortaya çıkmış yeni bir kavramdır. Hükümet etme anlamındaki “yönetim”, hiyerarşik nitelikteki bürokratik yapıya dayalı yönetim modeliyken; yönetişim, yönetim sürecinde rol oynayan aktörler ve örgütler arasındaki etkileşim, formel ya da resmi sıfatı bulunmayan kişi, grup ve kuruluşların katılımıyla, hiyerarşik bürokratik yapı yanında, hükümet dışı aktörlerin de yönetim faaliyetinde yer aldığı yönetim modelidir.

Yönetişimin temel amacı: bireyleri, sivil toplum kuruluşlarını, iş dünyasını, diğer bir ifadeyle toplumu yönetimle bütünleştirmek; politikaların belirlenmesinden uygulanmasına kadar toplumu önemli bir aktör olarak devreye sokmaktır. Yönetişimde sorumluluğun ve yetkilerin dengesi, sivil topluma kaymakta ve merkezi yönetim ve yerel yönetim yanında sivil toplum kuruluşları, özel girişimciler ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar da bu yeni yönetim sürecine dahil edilmektedir (Al, 2002: 234 -237).

Yönetişim kamusal sorumluluk ve denetim anlayışına yepyeni bir yaklaşım getirmiştir. Bu yeni anlayışa göre, kamusal sorumluluk genişlemekte ve yönetilenler de yönetim sürecine dahil edilmektedir. Bu anlayış, geleneksel yönetim anlayışını yersiz kıldığı gibi yönetim kavramını da yetersiz hale getirmiştir.

Yönetişim; yeni ortakların yanında yönetime yeni anlayışlar da getirmektedir. Buna göre; tek özneli, merkeziyetçi ve hiyerarşik iş bölümü içinde kaynakları ve yetkileri kendinde toplayan yönetim paradigmasından çok aktörlü, desantralize, esnek yapılı, kendisi yapmaktan çok toplumdaki aktörleri yapabilir kılan, onları yönlendiren, kaynakların yönlendirilmesini kolaylaştıran ve karşılıklı etkileşimin belirleyici olduğu yönetim paradigmasına geçilmektedir.

Yönetişim, esneklik, demokratiklik, çoğulculuk, açıklık, hesap verme ve yerellik, performans ve toplam kalite unsurlarını barındırmaktadır. Yönetişim, gücün nasıl kullanıldığını, kararların nasıl alındığını ve vatandaşların yönetim sürecine nasıl katıldığını belirleyen bir süreçtir (Batal, 2010:89).

Yönetişim, kamu yönetiminin “kamu çıkarı ilkesi” gereğince değil “rekabet ilkesi” gereğince yeniden inşa edilmesini gerektirmektedir (Bayramoğlu, 2005: 133).

Yönetişimin temel ilkeleri; saydam yönetim, hesaplaşabilirlik, katılım, merkezi ve yerel yönetimler arasındaki uyum, yerindelik ve etkinlik olarak sayılabilir (Batal, 2010:89).

Saydam Yönetim: Karar alma sürecin tüm evrelerinde, uygulamada, uygulama sonuçlarının değerlendirilmesinde tüm karardan etkilenen herkese açık, net ve anlaşılabilir bir dille anlatılması; yasa ve yönetmelik değişimlerinin, yasal ve yönetsel hak arama süreçlerinin belirgin, öngörülebilir, tutarlı ve istikrarlı bir içeriğe sahip olması saydamlığın, dolayısıyla etkin devlet işleyişinin temellerini oluşturur (Nohutçu, 13.11. 2011).

Hesaplaşabilirlik : Yönetişim karar ve uygulamalar katılacak aktörlere yetki ve kaynakların paylaşımı kadar, bu yetkilerle ilgili sorumlulukların devrini de öngörmektedir. Özellikle uygulamaların içerik ve sonuçlarının değerlendirilmesinde merkezi ve yerel yönetim kademeleri ya da ilgili sivil toplum kuruluşları karar ve uygulamaların hesabını verebilmesi, kaynakları

kullanım biçimlerinin belirgin olması ve yargı denetimine açık olmaları yönetimin etkinliği için zorunludur.

Katılım : Merkezi yönetimin kaynak ve yetkilerini yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte kullanımı ve yönetimi yönetişimin temel ilkesidir. Katılım yalnızca karar almayı etkilemeyi değil karar alma sürecinin her evresinde, kararların içeriklerinin biçimlenmesinde, uygulamave denetlenmesinde yaygın ve yoğun katılımı anlatır.

Merkezi ve Yerel Yönetimler Arasındaki Uyum : Merkezi ve yerel yönetimlerin öncelikle kendi içlerindeki işleyiş ve yönetim bozuklukları, koordinasyon, uyum ve ilişkilerin eksikliği, hatta yokluğu, küresel bağımlılıklar içinde baş döndürücü bir hızla değişen koşullara uygun yanıtların ve siyasaların oluşmasını engellemekte, var olan siyasaların da tutarlı ve etkin bir biçimde uygulanmasını engellemektedir.

Yerindelik : Hizmetlerin sunulduğu ölçeğin halka yakın olması, halkın hizmetlerin maliyet ve kaynaklarını öğrenmesine ve bu yolla siyasaları benimseyip etkin ve gönüllü bir biçimde katılımını sağlayacaktır. Hizmetlerde yerellik ilkesi hizmetin maliyet ve veriminin optimalliğinin sağlanması yolunda, hizmetlerin yerel halk ve kurumlarca üretimini ya da merkezi yönetimle ortak gerçekleştirilmesini kapsamaktadır.

Etkinlik : Toplumsal paydaşların siyaset oluşturma sürecine katılımı, yönetsel süreçlerin saydamlığı, hesap sorabilme, uyum ve hizmetlerde yerellik gibi yönetişimin temel ilkeleri şu veya bu biçimde yalnızca belirlenen amaçlara ulaşmayı temel alan kalasik yönetim anlayışından farklı olarak en verimli, optimum ve etkin biçimde toplumsal refah ve esenliği sağlama amacına ulaşmayı öngörmektedir (Beydilli: 10.11.2007).

Yönetişim kavramı yerel yönetimleri üç boyutlu algılamaktadır. Bunlar; yerel yönetim, yerel sermaye ve yerel alanda etkin olan sivil toplum kuruluşları ya da gönüllü kuruluşlardır. Bu yapıda devletin etkinliği azalırken yerel ve küresel aktörlerin ağırlığı artmaktadır. Bu yaklaşımın yereldeki yansıma ve

uygulamaları kent meclisi, kent parlamentosu ve kent kurultayı olarak adlandırılmaktadır (Batal, 2010).

1.7. GÜNDEM 21

20. yüzyılın son çeyreği, çevre ve kalkınma sorunlarının tüm dünyada gündemin üst sıralarında yer almaya başladığı, insanlık için oldukça karamsar ve ürkütücü bir geleceğin resmedilmeye başlandığı bir dönemi nitelemektedir. Giderek kirlenen, doğal kaynakları hesapsızca tüketilen bir dünyada sürekli artan çevresel bozulmaya ve bu bağlamda çölleşme, ormansızlaşma, canlı türlerindeki azalma, su ve toprak kirliliği, atıklar, asit yağmurları, küresel ısınma, ozon tabakasının aşınması gibi gelişmelere dikkat çekilirken, çevre sorunlarının, dünyadaki nüfus patlaması, giderek artan yoksulluk ve işsizlik, sağlıksız kentleşme, silahlanma yarışı, derinleşen uluslararası eşitsizlik gibi sorunlara da yönelecek şekilde, yeni ve geniş bir bakış açısı ile ele alınması zorunluluğu da vurgulanmaya başlanmıştır. İnsanlığın çıkış yolu ise, çevre ile kalkınma arasındaki yaşamsal köprünün güçlendirilmesine ve kalkınmanın “sürdürülebilir” olmasına bağlanmıştır (Emrealp, 2005: 56).

“Sürdürülebilir kalkınma” kavramı, ilk uluslararası ifadesini, Haziran 1972’de İsveç’in Stockholm kentinde yapılan “Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı” sırasında bulmuştur. “6 Haziran BM Dünya Çevre Günü”ne adını vermesi dışında hatırlanmakta güçlük çekilen bu Konferans’ın temel çıktısı olan Stockholm Bildirgesi’nde, çevrenin “taşıma kapasitesi”ne dikkat çeken, kaynak kullanımında kuşaklararası hakkaniyeti gözetten, ekonomik ve sosyal gelişmenin çevre ile bağlantısını kuran ve kalkınma ile çevrenin birlikteliğini vurgulayan ilkeler, “sürdürülebilir kalkınma” kavramının temel dayanaklarını ortaya koymuştur. Sürdürülebilir kalkınma konusunda “katılım” ın önemi ve işlevi de, çok zayıf bir şekilde ifade edilmiş olmakla birlikte, yine ilk kez uluslararası belgelerdeki yerini Stockholm Konferansı’nda almıştır (Emrealp, 2005:61).

BM Genel Kurulu tarafından, 1972 Stockholm Konferansı'nda alınan kararların ne ölçüde yaşama geçirildiğinin değerlendirilmesi ve bunun ışığında, küresel ölçekte çevre ve kalkınma sorunlarının tanımlanması ve çözümlerine yönelik stratejiler geliştirilmesi amacıyla, 1983 yılında BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu oluşturulmuştur. Bu Komisyon tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda, 1987 yılında "Ortak Geleceğimiz" başlıklı ünlü rapor yayımlanmıştır. Komisyon'a başkanlık eden Gro Harlem Brundtland'ın, aynı dönemde Norveç Başbakanı olması sonrasında sağlanan güçlü politik destek nedeniyle, "Brundtland Raporu" olarak da adlandırılan bu rapor, "sürdürülebilir kalkınma" kavramına zengin bir içerik kazandırmakla kalmayarak, bunun yaşama geçirilmesine yönelik küresel eylem planına giden yolun temel taşlarını döşemiştir (Emrealp, 2005: 62).

Brundtland Raporu'nda getirilen "sürdürülebilirlik" tanımı, bugün için de geçerliliğini büyük ölçüde korumaktadır: "Sürdürülebilir kalkınma, bugünün gereksinim ve beklentilerini, gelecek kuşakların kendi gereksinimlerini ve beklentilerini karşılama olanaklarını tehlikeye atmaksızın karşılamaktır." (Brundtland Raporu). Bu tanımdan hareketle, yerel yönetimlerin dünya ölçeğindeki çevre kuruluşu niteliğini taşıyan ICLEI – Uluslararası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi tarafından sürdürülebilir kalkınma, gelecek kuşakların yaşam düzeylerini tehlikeye atmadan ve bugünün sorunlarını çözerken geleceği yaşanmaz hale getirmeden, toplumların esenlik ve gönenc artışının sağlanabilmesini ifade edecek şekilde tanımlanmaktadır: "Sürdürülebilir kalkınma, temel çevresel, sosyal ve ekonomik hizmetlerin, bu hizmetlerin dayandığı ekolojik ve toplum merkezli sistemlerin varlığını tehdit etmeksizin, herkese sunulabildiği kalkınma olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir kalkınma, yaşayan ve gelecekte yaşayacak tüm insanların, mevcut çevresel sınırlar dahilinde, sosyal ve ekonomik gelişmeye adil olarak katılmalarını sağlayabilmek için gerekli olan üretim ve tüketim tarzlarındaki değişimlerle ilgilidir." (Emrealp, 2005: 65).

“Ortak Geleceğimiz” Raporu’na destek veren, dönemin Fransa, İngiltere, Rusya ve Hindistan liderlerinin başını çektiği yaklaşık 50 kadar ülke, Rapor’da yer alan önerilerin yaşama geçirilmesini sağlayacak küresel bir taahhüt belgesi ve eylem planı hazırlanması amacıyla, yeni bir Birleşmiş Milletler zirvesi düzenlenmesi yönünde ortak girişimde bulunmaya başlamışlardır (Emrealp, 2005: 68). Bu girişim sonrasında 179 ülkenin katılımıyla 1992 yılında Rio de Janerio’da Çevre ve Kalkınma Konferansı düzenlenmiştir. Bu konferansın temel hedefi, sosyal ve ekonomik kalkınmanın sağlanmasının yanında, çevre sorunlarına karşı alınacak önlemlerin benimsenmesidir (Avaner, 2007: 14-25).

Rio Konferansı’nda beş uluslararası belge kabul edilmiştir. Konferans’ın temel çıktısı olan “Gündem 21” başlıklı küresel eylem planı ile birlikte, “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi” ve “İklimsel Değişiklikler Çerçeve Sözleşmesi” başlıklı, küresel ölçekte bağlayıcı iki metin imzaya açılmış, bağlayıcılığı olmayan “Ormanların Sürdürülebilir Yönetimi Konusundaki İlkeler Bildirimi” benimsenmiş ve Konferans’ın genel kabullerini ortaya koyan “Çevre ve Gelişme Üzerine Rio Bildirgesi” kabul edilmiştir. Rio Zirvesi, yalnızca “sürdürülebilir kalkınma” kavramını yaşantımıza sokmakla kalmayarak, katılımcı mekanizmaların ve süreçlerin önce Birleşmiş Milletler’ce, ardından da tüm hükümetler ve diğer kurum ve kuruluşlarca benimsenmesini (ya da en azından dikkate alınmasını) sağlamıştır (Emrealp, 2005: 70).

Rio Konferansı beş temel belgesinden biri olan Gündem 21, “kalkınma ve çevre arasında denge kurulmasını hedefleyen “sürdürülebilir gelişme” kavramının yaşama geçirilmesine yönelik, küresel uzlaşmanın ve politik taahhütlerin en üst düzeydeki ifadesi olan bir eylem planıdır” ulusal ve uluslararası alandaki eşitsizlikler, yoksulluk, cehalet ve ekosistemdeki bozulmalar üzerinde durulmuştur (Savut, 2011: 346).

Gündem 21’in genel hedefi, az gelişmiş ülkelerin kalkınmaları uğruna çevreye verecekleri zararın asgari seviyeye indirilmesi için daha fazla

finansman desteği sağlamak ve teknolojik imkanların kirlenmeyi önleyici amaçlarla kullanılmasını sağlamaktır(Göktürk ve Kavili, 2002: 237 - 253).

Gündem 21'in temel amacı dünyayı 21. yüzyıla hazırlamaktır.Sosyal ve ekonomik alanda hayata geçirilmesi gereken eylemlerin yanı sıra doğal kaynakların korunup işletilmesi konusunda da detaylı öneriler sunmaktadır. Gündem 21 sürdürülebilir kalkınmanın anahtarı olarak görülmektedir (Yıldırım ve Öner, 2003: 1-27).

Gündem 21 çerçevesinde üç temel uygulayıcı olarak sırasıyla, hükümetler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları tanımlanmıştır ve ulusal ve uluslararası düzeyde kalkınma hedeflerine ulaşma noktasında bu üç aktörün birlikte çalışması öngörülmüştür (Avaner, 2007: 14-25).

Üç ana ve bir tamamlayıcı kısımdan oluşan ve toplam 40 bölümden oluşan Gündem 21'in "Gündem 21'in Desteklenmesinde Yerel Yönetimlerin Girişimleri" başlıklı 28. bölümü belirlenen hedeflerin gerçekleşmesinde yerel yönetimlerin belirleyici rolünü ön plana çıkarmaktadır (Emrealp, 2005: 72).

1.8. YEREL GÜNDEM 21'İN YEREL YÖNETİMLERE YANSIMASINDA DÜNYA VE TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Gündem 21'in sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma noktasında en önemli uygulayıcı mekanizma olan Yerel Gündem 21, temel insani ihtiyaçların karşılanması, daha iyi bir yaşam seviyesi, sağlıklı bir ekosistem kapasitesinin oluşması ve tüm bunların yanında gelecek nesillerin haklarının korunması gibi hedeflerin bir sentezi olarak "çevre ve yaşam kalitesinin geliştirilmesi projesi" olarak nitelendirilebilir (Emrealp, 2005: 75).

Sürdürülebilir kalkınma kavramının demokrasi, insan hakları, katılımcılık, şeffaflık, etkinlik, hesap verme ve yönetişimin diğer vazgeçilmez kavramlarıyla birlikte anlam kazanmasında hareketle, Yerel Gündem 21'in şemsiyesi altındaki yerel eylem planlaması sürecinin aynı zamanda "yerel

demokrasinin geliştirilmesi projesi” olduğu açıkça görülmektedir (Ökmen ve Görmez, 2009: 109 -129).

Yerel Gündem 21 katılımcı mekanizmaların kullanılarak kentin sürdürülebilir geleceğine yönelik bir vizyon geliştirilmesini, geliştirilen vizyonun yaşama geçirilmesini sağlayacak uzun dönemli eylem planlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını kapsar. Gündem 21’in sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmak için yapılacak plan konusunda topluluklara serbestlik tanınmasına rağmen, bir çalışmanın Yerel Gündem 21 çalışması olabilmesi için belirli şartları taşıması gerekmektedir. Bunlar: planlama ve uygulamaya dönük bütün grupların katılımının sağlanmasına yönelik yoğun çaba harcanması, yerel konulara daha duyarlı olunması, sorunların çözümüne ilişkin çaba gösterilmesi ve yapılan çalışmaların Birleşmiş Milletler Kalkınma ve Çevre Konferansıyla veya Gündem 21 ile ilişkilendirilmesidir (Demir, 2008: 28).

Yerel Gündem 21 projesi ile dört temel hedefe ortaya konulmuştur. Birinci hedef olarak; “1996 yılına gelindiğinde, her ülkedeki yerel yönetimlerin çoğunun kendi halklarıyla bir müzakere süreci başlatmış ve halk için Yerel Gündem 21 üzerinde bir uzlaşmaya varmış olmaları” gösterilmektedir, ikinci olarak; “1993 yılına gelindiğinde, uluslararası topluluk, yerel yönetimler arasında gittikçe artan işbirliğini hedefleyen bir danışma süreci başlatmış olmalıdır”, hedefine yer verilmektedir. Üçüncü ana hedef olarak, “1994 yılına gelindiğinde, deneyim ve bilgi alışverişini zenginleştirmek amacıyla yerel yönetim birlikleri ve diğer yerel yönetimlerin temsilcileri arasındaki koordinasyon ve işbirliği düzeyi geliştirilmiş olmalıdır” denilmektedir. Dördüncü ve son ana hedef olarak; “Her ülkedeki tüm yerel yönetimler, kadınların ve gençliğin karar verme, planlama ve uygulama süreçlerinde temsil edilmesini sağlama amacına yönelik programlar uygulamak ve izlemek konusunda teşvik edilmelidir” ifadesine yer verilmektedir (Demir, 2008: 30-31).

Yerel Gündem 21, mevcut faaliyetlerin uzayıp giden listesi içinde yer alan sıradan bir yerel program veya proje değil, tersine, yerel yönetişimin tüm alanlarını ve aktörlerini yatay ve düşey olarak kucaklayan, bu bütünlük

içerisinde yeni bir anlayış, yeni bir yönetim ahlakı geliştirilmesini içeren bir ana süreç niteliğini taşır (Emrealp, 2005: 80).

Yerel Gündem 21'in aktörleri olarak yerel otoriteleri, işletmeleri, sivil toplum kuruluşlarını, okul ve diğer kamusal kesimleri sıralayabiliriz. Hükümetler, sivil toplum kuruluşları, iş kesimleri ve toplum olarak da sıralayabileceğimiz bu aktörlere , gençler, çocuklar ve yaşlılar da eklenmektedir (Güneş, 2004: 64).

Türkiye'deki Yerel Gündem 2001 uygulamaları, 1997 yılı sonunda, Birleşmiş Milletler Gelişim Programı'nın (UNDP) desteğiyle Uluslar arası Yerl Yönetimler Birliği'nin (IULA-EMME) koordinatörlüğü'nde yürütülen bir proje ile başlamıştır. Bakanlar Kurulu'nun kararı ile başlatılan proje, başlangıçta yalnızca 9 kenti kapsarken, 2003 yılına gelindiğinde, 10'u Büyükşehir ve 3'ü İl Özel İdaresi olmak üzere, sayıları 50'yi aşan proje ortağı yerel yönetimlerin katılımıyla uzun soluklu bir programa dönüşmüş bulunmaktadır (Batal, 2010: 75).

Yerel Gündem 21'in işlevlerini yerine getirebilmesi için bazı mekanizmaları ve platformları bulunmaktadır. Bu mekanizmalar kent konseyleri, çalışma grupları, kadınlar, gençlik, özel ilgi gruplarıdır (Batal, 2010: 77).

Yerel Gündem 21 programının uygulayıcı mekanizmaları olarak görülen kent konseyleri, kente ilişkin paydaşların yönetime ve karar alma mekanizmalarına katılmaları noktasında büyük öneme sahiptir. Kent ile ilişkili paydaşlar, sorunların tespitinde, çözümünde ve önlenmesinde etkin rol alma fırsatını yakalamaktadır. Kent konseyleri sayesinde, seçimler dışında siyasete ilgi duymayan vatandaşlar yönetime ilgi duyar duruma gelmektedir (Savut, 2011:360).

Küresel bir eylem planının ülkemizdeki yansıması olan kent konseyleri, yerel yönetim kavramının hayat bulduğu mekanizmadır. Öncelikle sınırlı sayıda il ve ilçede hayat bulan kent konseyleri, hızlı bir şekilde yayılmaya

devam etmektedir. Kadın meclisleri, gençlik meclisler, çalışma grupları ve özel ilgi grupları aracılığıyla kente ilişkin tüm aktörlerin rol aldığı bir yönetim eksenli bir yapı olarak faaliyet göstermektedir. Maddi ve teknik destek, kararların bağlayıcı olmaması ve belediye meclisinin olumsuz bakışı gibi sorunlar giderildiği takdirde, kent konseyleri yönetişimin tam anlamıyla uygulandığı bir yönetim mekanizması olarak varlığını sürdürecektir (Savut, 2011: 361).

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ

2.1. DÜNYA'DAKİ KENT KONSEYİ BENZERİ OLUŞUMLAR

Bugün hemen bütün ülkelerde yerel yönetimlere, demokratik kurumların önde gelenlerinden biri gözüyle bakılmaktadır. Bunun temel nedeni, yerel yönetimlerin halkın kendi kendini yönetmesine olanak veren kuruluşlar olmasıdır. Halk bu işlevini kendi eliyle seçmiş olduğu organlar aracılığı ile gerçekleştirmektedir. Kuşku yok ki, yerel yönetim organlarının salt seçimle oluşacağının öngörülmesi, bu örgütlere demokratik nitelik kazandırmaya yetmemektedir (Keleş, 2006: 61). Yerel düzeyde demokrasinin gerçekleşebilmesi için ayrıca; yerel özerkliğin sağlanması, yerel halkın yönetim kararlarına etkin biçimde katılması, gerek karar alma sürecini gerekse kararların uygulanmasına yönelik denetimin yerel halkın katılımı ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Öner, 2001: 54).

Yerel yönetim ile demokrasi ilişkisinde dikkat çeken nokta, demokrasinin yerelleşmeyi zorunlu kılmasıdır. Yerel yönetimler, insanın özgürleştirilmesinde, kurumların demokratik yönetime yatkınlığı ile demokrasinin yaşanabilmesinde ve demokratik bilincin kazanılmasında önemli ve etkin kuruluşlardır (Palabıyık ve Görün, 2004: 258). Çağdaş bir yerel yönetim sisteminin kurulması ve yaşatılmasında en büyük etken ve güvencenin "halk" olduğu unutulmamalıdır. Belediyesine sahip çıkan bir halk ve halkına sahip çıkan bir belediye olmadan verimli, başarılı ve demokratik bir yerel yönetim gerçekleştirilemez. Halk, bilinçli, temel hak ve özgürlüklerini bilen ve savunan bireyler ve sivil toplum örgütleri olarak, belediyelerde, yönetimleri ve birlikleri aracılığı ile ulusal ve uluslararası hukuksal kaynakların kendilerine tanıdığı hak, yetki ve ayrıcalıklara titizlikle sahip çıkıp yasaların öngördüğü sınırlar içinde savunmayı öğrenmedikçe, devletle yerel yönetimler arasındaki dengesizliği gidermeye olanak bulunamaz (Yatkın ve Kaya, 2003: 14).

Yerel yönetimler, yereli oluşturan topluluktaki tüm bireylerin ihtiyaçlarını karşılayan; kamusal mal ve hizmet üreten, yereli oluşturan halk tarafından seçilen organlar tarafından yönetilen kurumlardır. bu nedenle ulusal düzeyde demokrasinin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin bir siyasal eğitim aracı oldukları söylenebilir. Çağdaş yerel yönetim anlayışında da yerel yönetimlerin yeterliliği ya da başarısı "özgürlüğü, etkinliği, demokrasiyi ya da katılımı" nasıl gerçekleştirdiği ölçütlerine göre değerlendirilmektedir. Oysa Türkiye'de belediyeler kuruluşları itibariyle bir sivil toplum kuruluşu olarak değil; devletçe tepeden inme kurumlar olarak oluşturulmuşlardır. Bu nedenle yerel yönetim kurumları halka dayanmamaktaydı (Tekeli, 1983: 3, 6). Ancak özellikle 1980 sonrasında tüm dünyada çağdaş yerel yönetim ilkelerinin benimsenmesi, daha katılımcı, vatandaş temelli ve etkin yerel yönetim birimleri oluşturulması düşüncesi Türkiye'yi de etkilemiş ve ülkemiz bu değişimin dışında kalamamıştır. bu değişimin en çok hissedildiği yerel yönetim birimi de belediyelerdir.

1976 yılında toplanan ve hızlı kentleşmenin getirdiği sorunlara çözüm arayışı amacı taşıyan Habitat I Konferansı, devlet merkezli çözüm önerileri getirmesi nedeniyle yeterli etkiyi sağlayamamıştır. Fakat 1992'de Rio De Janerio'da yapılan ve "Yeryüzü Zirvesi" olarak da adlandırılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda kabul edilen beş uluslararası belgeden biri olan Gündem 21 (Agenda 21), Birleşmiş Milletler tarafından da tanınmıştır.

Gündem 21, "insanlık, tarihsel bir dönüm noktasındadır" cümlesiyle açılmaktadır ve yoksulluk, açlık, hastalıklar, çevre gibi konularda küresel ortaklık kavramını gündeme getirmektedir. Ayrıca merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerinin "yerinden yönetim" anlayışı doğrultusunda güçlendirilmesi, hükümetler ve hükümet dışı kuruluşlar arasında işbirliğinin geliştirilmesi ve halkın etkin katılımının sağlanması gibi öncelikler üzerinde de durulmaktadır. Gündem 21 ile birlikte katılımcı yaklaşımın, bu küresel eylem planının tamamına yansımış olduğu görülmektedir (www.la21turkey.net, 2012).

Gündem 21'in 28. Bölümü, "Gündem 21'in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri" başlığını taşımaktadır. "Yerel Günde 21" (Local Agenda 21) kavramının oluşturulduğu bu bölümde, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve tüm diğer ilgililerin, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini saptayarak, kentleri için "21. yüzyılın yerel gündem"ini oluşturmaları karara bağlanmıştır. Bu kapsamda da, her yerel yönetimin, hemşehrilerle, yerel kuruluşlar ve özel sektör kuruluşlarıyla diyalog içerisinde, kendi Yerel Gündem 21'lerini geliştirmeleri gerektiği belirtilmektedir. Yerel yönetimlere yönelik bir başka ana hedef olarak, her ülkedeki tüm yerel yönetimler, karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine kadınların (24. Bölüm) ve gençlerin (25. Bölüm) etkin olarak katılımını sağlayacak programlar geliştirmeye ve uygulamaya davet edilmektedir.

"Halk tarafından yönetim" formülünde ifadesini bulan klasik demokrasi teorisi, bütün vatandaşların hür ve eşit iradeleriyle toplum yönetimine katılmaları anlayışına dayanır. Ancak, çağdaş demokrasilerde pratiğin bu "ideal" demokrasi anlayışına tam olarak uygun düştüğünü iddia edebilmek pek olanaklı görünmemektedir. Gerçekçi gözlemler, teori ile pratik arasında oldukça geniş bir mesafenin bulunduğunu ortaya koymaktadır (Kapani, 1992: 138). Bu çerçevede dünyada birçok yeni demokratik meşruiyet zemini oluşturulmaya başlanmıştır. Bunlar vatandaş panelleri, vatandaş jürileri, odak grupları, topluluk planlaması ve gelecek belirleme ile ülkemizde kent konseyleri olarak sıralanabilir.

Bu oluşumların, her ne kadar müzakereci demokrasinin belirtilen şartlarını tamamen karşılamasalar da bazı eksikliklerine karşın bir kamusal müzakere ortamı sağlayabildikleri yadsınmamalıdır. Bu oluşumlar ülkemizde yerel düzeyde halkın katılımını öngören ve kamusal müzakere alanı olarak kabul edilebilecek kent konseyleri ile de benzerlik göstermektedir. Yapıları, sorumlulukları, katılımcılarının nitelikleri ve görüşlerinin sonuçları bakımından benzerlikleri ya da farklılıkları olmasına karşın, hepsinde ana fikir, kamusal mal

ve hizmetlerin sunumunda ve kamu politikalarının belirlenmesinde vatandaşların görüşlerini almak ve halkın katılımını sağlamaktır.

2.1.1. Vatandaş Panelleri (Citizen' Panels)

Günümüzde giderek daha yaygın hale gelen katılım formlarından biri Vatandaş Panelleri'dir. Vatandaş panelleri, tesadüfen veya bilinçli olarak seçilen 10-12 kişinin düzenli olarak katılımıyla oluşturulan platformlardır. Her panelde katılımcılara yapılan anketler, katılımcıların eğilimlerinin ölçümüne imkân vermektedir. Panel üyelerinin genelde davet üzerine katılması, panelin tüm bireylerin katılımına açık olmaması, bu yöntemin kapsayıcı değil dışlayıcı olmasına yol açmaktadır. Ancak panel üyelerinin belirli bir oranının zaman zaman yeniden seçilmesi ve düzenlenen panellerin sayısının artırılması mümkündür (Pratchett, 1999: 617).

Bu paneller, kamu kuruluşlarının ve yerleşim biriminin farklı sosyo-ekonomik tabakaları arasındaki tutumlarını ve tercihlerini ölçmelerine imkan tanımaktadır. Paneller belirli bir yerleşim birimi sakinlerinin temsil edilmesinden ibarettir. Binlerce vatandaşın ikamet ettiği bir bölgede, nüfusun çeşitli yönleri kategorilere ayrılabilir. Söz konusu kategorilendirme ise özellikle kadınlar ve gençler üzerine vurgu yapan cinsiyet ve yaş, katılımda geleneksel olarak temsil edilmeyen gruplar, farklı meslek gruplarından ve farklı sosyo-ekonomik durumda olanlar, coğrafi bölge içinde farklı bölgelerde yaşayan tüm insanlar ve farklı etnik grupların temsilcilerinden oluşmaktadır. Bazı ajanslar, yeni teknolojiler ile süreci hızlandırmaya çalışsa da temsilcilerin belirlenmesi işlemi basit bir posta anketi ile yapılmaktadır. Panellerin organizasyonu ve finansmanı coğrafi bölgede görev yapan birçok kamu kuruluşu tarafından işbirliği içinde, en yaygın olarak, Polis Teşkilatı, Eğitim ve Girişimcilik Konseyleri ve sağlık otoriteleri de dahil olmak üzere yerel hükümet tarafından gerçekleştirilmektedir (Pratchett, 1999: 621-622). Burada dikkat çeken özellik bizim ülkemizdeki kent konseyleri uygulamasından farklı olarak katılımcıların

idari, siyasi kurum ve kuruluşlardan katılım oranlarının belli bir oranla sınırlandırılmamış olmasıdır.

Vatandaş panelleri siyasi temsil teorisine yeni bir model sunar. Hem kavramsal hem de kurumsal olarak kamusal alandaki informal müzakereci kurumlarla devlete ait formal karar verme mekanizmaları arasındaki açığı kapatır. Pek çok sivil örgütlenme ve baskı grubunun aksine vatandaş panellerinin üyeleri birbirine sadakatle bağlı üyeler değildir, pek çok danışma komitesinin aksine baskı gruplarının temsil rolünü kısıtlarlar, referandumun aksine ABD yasal sisteminde müzakereci karar verme veya jüriler yasal olarak bağlayıcı karar alma gücünde değildirler. Fakat şu açıktır ki vatandaş panelleri belli ölçülerde temsil edicidir. Vatandaş panellerinin diğer kurumsal halk katılım yöntemlerinden farklı tarafları vardır: uzmanlarla sıradan vatandaşlar arasında diyalog fırsatı yaratır, baskı gruplarının uzman olarak katılımda temsilini sınırlar, yasal karar alma gücü yoktur, kendilerini hem kamu görevlisi hem de genel halk olarak tanımlarlar (Brown, 2006: 211). Vatandaş panellerinin her biri karmaşık politik konular hakkında bilgi sahibi olmak için kısıtlı zamana sahip vatandaşlardan oluşur. Müzakereci havuz araştırmalarına katılanlar fikirlerini toplantı öncesi ve sonrasında yapılan anketlerle ortaya koyarlar. Panellerin diğer şekillerinde katılımcılardan tek bir konuyla ilgili politika önerilerini yazılı halde vermeleri istenebilir. Vatandaş panelleri vatandaşları eğitmeyi, kamusal tartışmaları yönlendirmeyi, hükümetteki karar vericilere destek vermeyi amaçlar (Brown, 2006: 217).

İdare ve kamu kuruluşları açısından vatandaş panelleri, yerel toplumun tercihlerini ve ihtiyaçlarını kolay yoldan öğrenebilmenin önemli bir aracıdır. Vatandaş panellerinin ilk oluşumunda yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, coğrafi yerleşim, etkin köken gibi sınıflara gidilmiş olması ayrıntılı bilgiler sunulabileceğinin bir göstergesidir. Bu veriler farklı kültür, eğitim ve ekonomik düzeye sahip grupların bilgileri farklı anlayıp, farklı yorumlamalarından dolayı, sınıflar arası farklılıkları algılayabilmek açısından da olanak sağlamaktadır. Farklı gruplardan gelen farklı öneriler, yerel yönetimler tarafından sunulan

hizmetlerin geliştirilmesi açısından da farklı politika bilgisi sağlayabilmektedir. Bu tür bilgiler, topluluk nazarında ne tür kamusal yeniliklerin daha iyi anlaşıldığı ve daha başarılı olduğunu açığa vurmaya da hangi kamu kesiminin nispeten kamu hizmetinden faydalanmadığını ortaya koyabilmektedir. Bu nedenle iddialı kamu kuruluşları açısından vatandaş panelleri kamu politikası geliştirmek açısından paha biçilmez bir araç olmaktadır (Pratchett, 1999: 623).

Vatandaş panelleri, Türkiye'deki kent konseyi örneklerinde olduğu gibi, yönetime ve karar alma mekanizmasına katılımdan daha çok danışma niteliği taşımaktadır. Panel üyeleri karar mekanizmasına katılımdan ziyade görüşlerini almak amacıyla üyelere açık davet yapılmaktadır. Ancak eğer panelde tüm kategorilerin tam temsili sağlanmışsa ya da görüşlerini hakim kılmak isteyen bir grup ya da belagati yüksek bir grubun yokluğunda kapalı davetler zorunludur. Bununla birlikte kapalı davetler, kamu kuruluşları ile angaje olma anlamı taşıyan bireyler için panelleri bir ayrıcalık olmaktan ziyade katılımın kapsamlı bir formu yapmaktadır (Özcan ve Yurttaş, 2010: 165). Panellerde gündemler kamu kuruluşları tarafından belirlenmektedir. Bu nedenle paneller tam anlamıyla katılımı sağlayan araçlar olmaktan uzaktırlar. Aslında bunlar kaçınılmaz bir biçimde siyasi katılımın tüm çeşitleri gibi bir ölçüde temsilci seçimi olmaktadır (Özcan ve Yurttaş, 2010: 165). Davetlerde vatandaşların rastgele çağırılması katılı azaltan unsurlardır (Pratchett, 1999: 623). Vatandaş panellerinde gündemin kamu kuruluşları tarafından belirlenmesi katılım sorununu da beraberinde getirmektedir.

2.1.2. Vatandaş Jürileri (Citizen' Juries)

Müzakereci demokrasinin kurumsallaşması bakımından diğer yaklaşımlar ise Smith ve Wales tarafından geliştirilen “vatandaş jürileri” modelidir. Vatandaş jürileri, ABD’de ve Almanya’da geliştirilmiştir. İngiltere’de ise 1990’ların başında belirli politika seçenekleri hakkında halka danışmanın bir aracı olarak yerel yönetimler ve sağlık kurumlarında gündeme gelmiştir.

Vatandaş jürileri, gelişigüzel seçilmiş bir grup vatandaşın belli bir konuyu müzakere etmek üzere bir araya gelmesi, tanık sorgulayabilmesi, bilgi isteyebilmesi ve müzakere sonucunda tavsiye niteliğinde rapor hazırlamalarını öngörmektedir (Sitembölükbaşı, 2005: 140).

Vatandaş jürileri, bir araya gelen küçük vatandaş gruplarının, belirli bir olayı dinlemesi veya siyasa seçeneklerini müzakere etmesi ve bu suretle kamusal olayların ya da faaliyetlerin değerlendirilmesidir. Vatandaş jürileri, temsilci vatandaş grubunun problemi belirleme veya belirli bir problem hakkında önerilerini iletme amacındadır. 15-20 rastgele seçilmiş vatandaş önceden belirlenmiş sorular hakkında önerilerini formüle eder. Jüri, profesyonel bir kolaylaştırıcı/ fasilitator tarafından desteklenir ve uygun uzmanlara ulaşır. Genellikle bir danışma komitesi uzmanların seçimi ve sorulan sorularla ilgili olarak görüş ve önerileri alır. Jüriler, siyasa meselelerini soruşturmak için oluşturulan, tüm katılımcıların gönüllü olarak katıldığı informal mekanizmalardır (Pratchett, 1999: 623). Jüriler, rastgele seçilmiş vatandaşların bir araya gelerek bir kamu politikası oluşturma sürecinde değer tercihlerini gerektiren belirli sorulara odaklanır. Müzakere, katılımcıların belli bir konuda, belli uzmanların veya belli çıkarları temsil eden seçilmiş tanıkların görüşlerini dinlemelerini sağlar. Adil bir müzakerenin yapılmasını sağlamak amacıyla eğitilmiş kimselerden oluşan jüri üyelerine tanıkları sorgulama ve bazen ek tanık ve bilgi isteme fırsatı verilir. Kendi aralarındaki müzakere işleminin ardından jüri üyeleri bir karar verirler veya bir rapor hazırlayarak tavsiyelerde bulunurlar. İlgili otoritenin ya rapor doğrultusunda harekete geçmesi veya rapora neden karşı olduğu konusunda cevap vermesi istenir (Barnes, 1999). Ancak belirtmek gerekir ki, vatandaş jürileri, birçok müzakereci demokrasinin savunduğu ilgili herkesin müzakere süreçlerine katılmasına imkân vermemektedir. Vatandaş jürileri 3-4 önceden seçilmiş politika seçeneği arasından bir tercih yapmak için kurulmuştur.

Küçük bir grup vatandaştan oluşan Vatandaş Jürileri, belli bir konu hakkında kanıtları öğrenme ve bazı politika seçenekleri üzerinde durmak için

toplanırlar. Bunlar aynı mahkeme jürileri gibi ifadeleri ve delilleri dinledikten sonra konu üzerinde tartışılır. Fakat süreç sadece hesap sorma ve cevap alma şeklinde gerçekleşmekte, yoksa herhangi bir yargı süreci gibi işlememektedir.

Vatandaş jürileri ve diğer yasal kuruluşlar arasındaki en önemli fark bu jürilerin yetkili olmayışıdır. Bunlar yalnızca informal olarak araştırma yetkilerine sahiptirler. Sonuç olarak resmi yaptırımları bulunmamakla birlikte moral yaptırımları oldukları söylenmektedir (Özcan ve Yurttaş, 2010: 165). Ancak yargıya yansması muhtemel konuların bu vatandaş jürilerinde görüşülmesi, yargılamanın bir ön araştırması ve provası olması açısından önem arz etmektedir. Vatandaş jürileri ayrıca vatandaşların, jürilerde görüşülen konular hakkında ayrıntılı bilgi edinebilmesi açısından da, kısmen de olsa katılıma ve bilgi edinilmesine fayda sağlamaktadırlar. Ancak, katılım araçlarından biri olarak vatandaş jürileri katılım için hem pahalı hem de kısıtlı bir görünüm sergilemektedirler. Kısıtlı olmasından kasıt, sadece belli sayıda bireylerin bu jüriye katılmasına imkan sağlanmasındandır. Jüri katılımcıları gündeme getirecekleri konu hakkında araştırma yapmak ve sağlam kanıtlara dayanarak sunum hazırlamak zorundadırlar ve bu durum onların haftalarca çalışmasını gerektirmektedir (Pratchett, 1999: 624).

2.1.3. Odak Grupları (Focus Groups)

Odak grupları, vatandaş temsilcileri veya paydaş gruplardan gelen 6 veya 12 katılımcıdan oluşurlar; bunlarla yapılan yüz yüze görüşme ve çalıştay/workshoplar şeklinde çalışırlar ve genellikle bilim ve teknoloji ile ilgili konuları tartışılır. Bu yöntem yerelden uluslararasına kadar farklı seviyelerde uygulanabilir. Odak gruplar, farklı perspektif, çıkar, vizyonun birlikte görülmesini sağlar (Banthien, Jaspers ve Renner, 2003: 727).

Odak Grupları, siyasi partiler ve baskı grupları gibi geleneksel siyasal kurumlar içinde gerçekleşen kamusal tartışmanın dışında kalan vatandaşların

görüşlerini öğrenmek için başvurulmuş katılım yöntemlerinden biridir (Özcan ve Yurttaş, 2010: 166). Bu özellikleri nedeniyle ilgi çekici ve etkili olarak görülebilen odak gruplarının kökenleri, farklı kesimlerin tüketim tercihlerini öğrenmek için kullanılan bir yöntem olarak piyasaya dayanmaktadır. Hatta halihazırda bu teknik, etkin bir pazarlama aracı olarak da kullanılmaktadır. 1997 seçimlerinden önce kendi politika paketlerinin etkisini öğrenmek için İngiliz İşçi Partisi tarafından kullanılan bu teknik, zamanla diğer partiler tarafından da kullanılmaya başlanmıştır (Pratchett, 1999:624).

Odak grupları, bir rehber eşliğinde yürütülen küçük grup tartışması ile odak konu hakkında görüşülmesi temeline dayanır. Sıradan bir grup tartışmasının aksine, amaçlı bilgi verme ve tartışmayı içerir (Sorensen ve Torfing, 2009: 237). Odak grup araştırmalarının uygulama geçmişi 2. Dünya Savaşına kadar geri gitmektedir. Odak grup yöntemi, ürünün tüketici ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığını ölçmede en popüler pazarlama araştırmalarından biri olarak kabul edilmektedir. Amerikan piyasa araştırmalarında yılda yaklaşık 100.000 odak grup çalışmasının bu amaçla yapıldığı belirtilmektedir. Aile ve sağlık alanında da odak grup çalışmaları yaygındır. Siyasi alanda ise medya ve iletişim araştırmaları hakkında oldukça sınırlı akademik araştırma vardır. Bununla beraber, Yeltsin ve Reagan'ın önemli siyasi kampanyaları odak gruplara dayandırılmıştır. Son yıllarda çevre araştırmaları ve teknoloji değerlendirmelerinde (örnek olarak atık tesisleri, ulusal enerji, yerel sürdürülebilirlik politikalarının belirlenmesinde, genetik mühendisliğinde geliştirilen senaryolarda) odak gruplar yaygın olarak kullanılmaktadır. Odak grupların güçlenmesi, özel konulara, uygulamalara ve davranışlara, özellikle de vatandaşların yeterince bilgi sahibi olmadıkları konularda veya sosyal bilim araştırmalarının yeterli olmadığı konularda, politika belirlemenin erken aşamalarında vatandaş katılımına ihtiyaç duyulan alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır (Dürrenberger, Kastenholz ve Behringer, 1999: 345).

Belli bir konu üzerinde belli kategorilere göre seçilmiş vatandaşların bir araya gelip, her kategorinin kendi arasında tartışarak bir sonuca ulaşmaları şeklinde işlemektedir. Kategoriler; 25 yaşın altındaki bekar anneler, 40 yaşın üzerindeki işsizler ve iş yerlerine gidip gelirken toplu taşıma araçlarını kullananlardan oluşmaktadır. Kategorileri oluşturacak olan vatandaşlar özel istihdam ajansı tarafından telefonla ya da anket yöntemi ile belirlenmektedir ve karşılığında katılımcılara ufak bir miktar ödeme yapılmaktadır (Pratchett, 1999: 625).

Odak grupların birbiriyle ilişkili 3 amacı vardır; asli amaç: kamusal konularda ilgi ve bilgimizi artırmak için algılarımız, davranışlarımız, kültürel farklılıklarımız hakkında bilgi toplamak, ve hatta bunları siyasi süreçte girdi olarak kullanmak mümkün olabilir, uzmanların teknik bilgisine olan ihtiyacı azaltır ve sürecin daha fazla kontrol altında tutulmasını sağlayabilir. İkincisi, araçsal amaçtır; pazarlamayı veya siyasi kampanyaları tasarlamak için kullanılır. Halkı, sürecin başında işin içine katarak, politikalar, ürünler ve kampanyalar daha etkin hale gelebilir ve potansiyel tartışmalar ve tartışma çözümünde kullanılabilecek çözümler daha kolay kabul edilebilir hale gelir. Katılımcı amaç, odak grup yönteminde asıl amaç olmasa da vatandaşları katarak siyasi kararların niteliğinin artırılmasında istenilen bir yöntem olmaktadır (Dürrenberger, Kastenholz ve Behringer, 1999: 346).

Odak grupların yapısı konusunda standart bir model yoktur, farklı türleri vardır. Grup büyüklüğü 6-8 kişi arasındadır. Bu, katılımcıların etkili biçimde konuşma zamanının olmasına, küçük grup dinamiklerinin ortaya çıkmasına imkân verir. Grupların kompozisyonu farklılaşabilir; reel gruplar ve yabancılar, homojen ve heterojen gruplar, cinsiyete göre ayrılmış gruplar vb. olarak farklılaşabilir. Katılımcıların seçimi tesadüfi yöntemlerle veya kolaj şeklinde telefonla veya gazete ilanı ile haber verme şeklinde gerçekleştirilebilir. Oturumların sayısı açısından bakıldığında, çoğu odak grup bir kez ve 2 saatliğine toplanır, ancak karmaşık siyasi meseleler söz konusu ise bu süre uzayabilir. Oturumlar genellikle gece ve workshop şeklinde tasarlanır. Toplantılar

genellikle haftalık olarak yapılır. Toplantılar genellikle bağımsız/tarafsız bir alanda yapılır. Toplantılarda videolar, resimler, müzik vb girdiler kullanılır. Standart çıktılar ise konuşma anında yapılan kayıtlardan, soru kâğıtları ile elde edilen verilerden, kolaj çalışmalarından oluşmaktadır.

Görüşme öncesinde odak gruplarının yeterince bilgilendirilmemiş olması durumunda konular derinlemesine tartışılmamakta ve bu da sıkıntı yaratmaktadır. Ayrıca odak grubu içindeki farklı kültürden ve sosyo-ekonomik yapıdan gelen farklı kategorilerin farklı bakış açıları da çeşitli karışıklıklara ve anlaşmazlıklara yol açabilmektedir. Diğer taraftan vatandaşların çeşitli kategorilere ayrılması ortak bir konsensusa ulaşılmasından ziyade, çeşitli grupların görüşlerinin öğrenilebilmesi açısından faydalı olmaktadır (Pratchett, 1999: 626). Bu yapıları itibariyle odak grupları, katılım aracından daha ziyade dar bir kesime uygulanan kamu oyu yoklamaları şeklinde bir görünüm arz etmektedir.

2.1.4. Topluluk Planlaması (Community Planning)

Vatandaşların ortak kamusal meseleler hakkında müzakere etmelerine ve görüşlerini ifade etmelerine olanak tanıyan diğer katılım oluşumlarından farklı olarak "topluluk planlaması" daha geniş düzeyde katılımı öngörmenin yanı sıra politika oluşumu sürecinde ortaya çıkmakta ve daha çok vatandaşların uzun vadeli beklentilerini dikkate almaktadır. topluluk planlaması çalışmaları ve gelecek belirleme çalışmaları da diğer katılım araçlarından farklı olarak hem daha geniş vatandaş kesimine ulaşmaya çalışır hem de sonuçları açısından daha belirgindir (Pratchett, 1999: 626).

Topluluk planlamasında, özel kuruluşların ve vatandaşların önerileri dikkate alınır, öncelikler belirlenir ve mevcut hizmetlerin nasıl daha iyi sunulabileceği belirlenir. Sürecin başlangıcı, planlama sürecinin bir parçası olarak danışma formu ile başlamaktadır. Bu formlar genellikle geniş kapsamlı ve öncelikleri ortaya seren ulaşılabilir formlardır. Sonraki adım ise doğrudan

danışma şekline bürünmüş yazılı yanıtlar teşvik edilerek, bir seri toplantılar dizisinden oluşmaktadır (Özcan ve Yurttaş, 2010: 166). Sağlıklı bir katılımın olması için farklı örgütlerin temsilcilerinin davet edilmesi önemlidir. Bununla birlikte birçok planlama çalışması halka da açıktır. Bu oluşumlarda amaç, sorunları daha derinlemesine ele almak, hizmet önceliklerini belirleyebilmek ve sorunların nasıl çözülebileceğine ilişkin çözümler üzerinde uzlaşmaktır (Pratchett, 1999: 627). Topluluk planlamasında da odak gruplarında olduğu gibi kamuoyu yoklaması yapılmakta, bir tartışma ve katılım söz konusu olmamaktadır.

2.1.5. Gelecek Belirleme (Visioning)

Diğer modellerle benzerlik göstermesine karşılık gelecek belirleme bir dereceye kadar farklılık göstermektedir. Adından da anlaşıldığı gibi gelecek belirleme belli kamusal hizmetlerin nasıl sunulacağı ve önceliklerin neler olmasından öte, topluluk için geniş bir vizyon oluşturulmasıyla ilgilidir. Katılımcılar kendi ideallerini ve gelecek öngörülerini tartışmak için teşvik edilmektedirler. Bu süreç kesin planlar ortaya koymamakla birlikte daha genel öngörülerini çerçevelemektedir (Pratchett, 1999: 627).

Gelecek çalıştay gelişen gelecek senaryolarında gelecekteki gelişmede aktif rol oynayacağı düşünülen kişileri belirlemeyi amaçlayan bir yöntemdir. Katılımcılar uzmanlar, sıradan vatandaşlar, kamu kurumlarından insanlar olabilir. Bunlar birlikte gelecek hakkında senaryolar geliştirirler, uygulama için uygun koşulları tartışırlar. Gelecek senaryolarını tasarlamaya geçmeden önce, katılımcılar mevcut durum hakkında eleştirilerini yaparlar. Çalıştaylar 15 kişiye kadar olan gruplarla ve 1-3 gün arasında düzenlenir. Profesyonel, iletişime ve yaratıcılığa imkan veren bir atmosferin oluşmasını sağlayan bir kolaylaştırıcı tarafından koordine edilir. Gelecek çalıştayları uzun vadeli sorunlara da uygulanabilir olmalıdır (Banthien, Jaspers ve Renner, 2003: 727).

Gelecek belirleme ve topluluk planlamasının ortak özelliği ve amacı, topluluk içinde kamusal kararlar hakkında konsensusa ulaşılabilmesidir. Katılımcı süreçler organizasyondan organizasyona farklılık arz etse de temel mantık aynıdır. Topluluk planlaması, kamusal hizmet önceliklerinin sıralanması ve vizyon oluşturma gibi süreçlerin her birinin resmi sonuçları olsa da ortak noktaları, sorunların daha geniş bir alanda ele alınmasını ve ortak görüş oluşturabilmek için katılımın sağlanmasıdır (Pratchett, 1999: 628).

2.2. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU VE KENT KONSEYLERİ

Basit bir meraktan yoğun bir eyleme kadar uzanan geniş bir tutum ve faaliyet alanı olarak tanımlanan katılım, içinde bulunduğumuz yüzyılda önemi en fazla artan anahtar kavramlardan biridir. Yaygın kanıya göre katılımın temel düzlemdeki uygulamalarına ortam hazırlayan uluslararası girişimlerin ilk adımı 1992 yılında Rio de Janeiro'da gerçekleşen "Yeryüzü Zirvesi" ile atılmıştır (Pektaş ve Koçak, 2007: 118).

Kent Konseyleri Rio Konferansı'nda kabul edilen "Gündem 21" başlıklı küresel eylem planının 28. Bölümü ile öngörülen "Yerel Gündem 21" projesinin temel uygulama araçlarından biri olarak ortaya çıkmıştır. Yapılar ve çalışma yöntemleri ile birbirinden farklılıklar göstermekle birlikte, kent konseyleri kentteki tüm paydaşları bir araya getirmek suretiyle, kentin bütününe kucaklayan bir ortak akıl oluşturulmasını sağlamaktadırlar (Pektaş ve Koçak, 2007: 118).

1992 yılında Rio de Janeiro'da yapılan BM Çevre ve Kalkınma Konferansı, "Gündem 21" olarak adlandırılan ve kalkınma ve çevre arasında denge kurulmasını hedefleyen sürdürülebilir gelişme kavramının hayata geçirilmesine yönelik uzlaşma ve taahhütleri ifade eden bir eylem planının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ulusal düzeyde Gündem 21'lerin desteklenmesinde yerel yönetimlere ayrı bir önem verilmiştir. Bu nedenle, Gündem 21 çerçevesinde "belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde yerel

yönetimlerin katılımı ve işbirliğinin, belirleyici bir etken olacağı" ifade edilmiştir. Bu kapsamda Türkiye’de de 1997 yılında “**Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi**” Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Daimi Temsilciliği ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı’nın (IULA-EMME) katkılarıyla başlamıştır. Elde edilen başarılar nedeniyle programın devam etmesine karar verilmiş ve beşinci aşamasına ulaşılmıştır.

"Kent Konseyleri" her kentin özelliklerine, koşullarına, değerlerine ve önceliklerine göre farklı şekillerde oluşturulmakta, kentteki değişik kurumların temsilcilerini ve kent sorunlarına duyarlı kentlileri ortak amaçlar doğrultusunda, düzenli aralıklarla bir araya getiren etkin ve katılımcı mekanizmalar olarak işlem görmektedir (Kayan, 2005: 31).

Türkiye’de Yerel Gündem 21’ler kapsamında oluşturulan kent konseyleri, 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun kabul edilmesiyle birlikte yasal temele kavuşturulmuş ve belediyeler açısından zorunlu hale getirilmiştir. Kent konseyleriyle ilgili ikincil mevzuat olarak 2006 yılında “**Kent Konseyi Yönetmeliği**” yayınlanmıştır. 2008 yılında ise “Kent konseylerinin güçlendirilmesi ve yerel demokratik yönetim mekanizmaları olarak işlev görmelerine yönelik eğitim ve kapasite geliştirme desteği sağlanması” projesi kapsamında kent konseylerine yönelik eğitim ve kapasite geliştirme programları/toplantıları düzenlenmiştir. Söz konusu proje kapsamında “**Kent Konseyleri Kılavuzu**” hazırlanmıştır. 2009 yılında Kent Konseyi Yönetmeliği’nde yapılan değişikliklerle konseylerin demokratik kapasitesi biraz daha güçlendirilmiştir.

Türkiye’de Yerel Gündem 21 kapsamında ilk olarak sivil bir hareket olarak oluşturulmaya başlanan Kent Konseyleri, yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrlik bilincinin geliştirilmesini ve çok ortaklı yönetim tarzının benimsenmesini sağlamak, kentin doğası, tarihi, kültürel mirası ve sosyo-ekonomik yaşantısına ilişkin stratejilerin belirlenmesi , kent halkı ile birlikte eylem planları hazırlamak ve uygulamak ve kentteki

yaşamı ilgilendiren her konuda çalışmalar yapmak gibi amaçlarla çalışmaktadır. Kısacası kentte çeşitli düzeylerde yürütülen eğitim faaliyetleri, kente ilişkin tarihi, doğal, kültürel değerlerin geleceğe taşınmasına ilişkin çalışmalar, kentte çevre korunmasına ilişkin çabalar, engellilere yönelik olarak düzenlenen faaliyetler bu çalışmalar arasında sayılabilir (Yurttaş ve Köseoğlu, 2005: 774).

2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu ile Kent Konseyleri yasal statüye kavuşturulmuştur. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Hemşehri Hukuku" başlıklı 13. maddesinde; Stratejik plan hazırlanmasına yönelik olarak 41. Maddesinde ve "İhtisas Komisyonları" başlıklı 24. Maddesinde, yerel düzeyde halkın ve ilgililerin yerel yönetim faaliyetlerine katılmaları yönünde düzenlemeler yapılmıştır (Kösecik ve Özgür, 2010:53). Ancak yerel yönetim bakımından en etkin ve kapsamlı katılım mekanizması ise kent konseylerine yönelik 76. maddede yapılan düzenlemedir.

Kanun'un 76. maddesinde kent konseyleri için, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır ifadesine yer verilmiştir. Kent Konseyi Yönetmeliği'nde ise, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları (md.4) olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelikte yönetim kavramı, saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindelik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışı (md.4) olarak ifade edilmiştir. Bu düzenleme ile kent konseylerine dört önemli fonksiyon yüklendiği

görülmektedir. Birincisi, kentin yaşanabilir hale gelmesi ve yaşam kalitesinin artırılması için kentte yaşayanlar tarafından kentin hak ve hukukunun korunması; ikincisi, kent konseyinin kentte yaşayan insanlar arasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirici bir fonksiyon üstlenmesi; üçüncüsü, sürdürülebilir kalkınma ve gelişmenin sağlanması amacıyla hemşehrilerde **bilinç (farkındalık) oluşturulması**; dördüncüsü ise yerel düzeyde hesap verme, hesap sorma, katılım ve yönetişimin gerçekleştirilmesidir (Özcan ve Yurttaş, 2010: 168-169).

Kent konseylerinin işlerlik kazanmasında yükümlü olduğu görevleri yerine getirmesi büyük önem taşımaktadır. Bu görevler ilgili yönetmelikte şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak.

2. Sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli bir planın hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak. Bu madde 06.06.2009 tarih ve 27250 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'te "Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak" şeklinde değiştirilmiştir. Böylelikle kent konseylerinin görevlerinin sadece sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümü ile sınırlandırılmasının ötesinde, sürdürülebilir gelişmenin sağlanması da görevler içinde yer almıştır.

3. Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmak. Bu görev kent konseyinin özellikle kent yönetiminde ortak bir akıl ile tüm paydaşların bir araya getirilmesi açısından oldukça önemlidir.

4. Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek. Kent konseylerine demokrasiyi geliştirme işlevi

de yüklenmiştir. Özellikle katılımcı bir perspektiften kentteki tüm paydaşları bir araya getirerek kent konseylerinin kent sorunlarını tespit etmesi, kararlar alması demokrasi ve uzlaşma kültürünün oluşturulması açısından önemlidir.

5. Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek. Kent konseylerinin en önemli görevlerinden biri olarak değerlendirilebilecek bu görev ile özellikle kent kimliğinin korunması, gelecek nesillere kültür mirasının aktarılması, kent değerlerine sahip çıkarak doğal ve kültürün korunması kültürel hayatın devamlılığı ve dolayısıyla toplumsal yapının korunması açısından önemlidir.
6. Kent konseylerinin en önemi görevlerinden bir tanesi de kent kaynaklarının kullanılması ile ilgilidir. Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanılması, artan nüfus karşısında azalan kaynakların korunması ve sürekliliğinin sağlanması açısından önemlidir.
7. Kent konseylerinin çevreye ve topluma karşı duyarlılığı artırma görevleri de bulunmaktadır. Kent konseyleri bu görevini sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek suretiyle gerçekleştirebilecektir.
8. Kent konseyleri özellikle sivil toplum kuruluşları ile birlikte ortak akıl ve uzlaşmacı kültürün oluşturulması suretiyle kentte sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunma görevini yerine getirmektedir.
9. Kent konseyleri kentteki çocuklar, gençler, kadınlar ve engelliler gibi farklı toplumsal grupların toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlama amacını taşımaktadır.

10. Kent konseyleri özellikle yeni yönetim anlayışına uygun bir şekilde kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.
11. Son olarak kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamak görevinden söz edilmektedir.

Kent konseyleri yasa gereği belediyelerin öncülüğünde etkinleştirilmesi gereken mekanizmalardır. Ancak, burada “inisiyatif” belediyelerde olunca, bazı belediyelerin bu konuda oldukça istekli olduğu fakat çoğunun da bu yöntemi pek benimsemediği araştırmalarla ortaya konulmuştur (Çukurçayır ve Eroğlu, 2009: 227).

Herhangi bir konuda farkındalık yaratabilmek için toplumu harekete geçirmek, cesaretlendirmek ve katılımı sağlamak gerekmektedir (Bartle, 2012). Kent konseylerinin Yönetmelikte belirlenen amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için yerel düzeyde katılım mekanizmalarının geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Ancak katılımın sağlanmasında öncelikle toplumda bu yönde bir istek ve farkındalığın oluşması gerekmektedir. Yeterli farkındalığın oluşmadığı ortamlarda katılım düzeyi düşmekte ve yerel yönetimler üzerindeki etki de sınırlı kalmaktadır.

Kent Konseyleri kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımı ile oluşur. Belediyeler de bu kurum ve kuruluşların konseydeki faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda destek sağlamakla yükümlüdürler. Kent konseyinde oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir.

Kent Konseylerinde oluşturulan görüşler sadece belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınmaktadır. Bunun dışında herhangi bir bağlayıcılığı

yoktur. Ayrıca, Kent Konseylerinde oluşturulan görüşlerin belediye meclisinin toplantısında gündeme alınmaması durumunda olası herhangi bir yaptırım kanunda ve yönetmelikte düzenlenmemiştir. Ancak Kent Konseyleri, müzakereci demokrasinin amaçlarından biri olan ortak kamusal akıl oluşturma bunu yaparken de ortak sorun, hedef, ideal ve eylemler hakkında serbest ve açık bir diyalog içerisinde müzakere de bulunma fırsatı verdiğinden önemli sayılabilir (Özcan ve Yurttaş, 2010: 168-169).

2.3. KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ

8 Ekim 2006 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nca hazırlanan “Kent Konseyi Yönetmeliği” çıkarılmış ve 26313 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. 06.06.2009 tarih ve 27250 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile son şeklini almıştır. Yönetmelik 18 madde ve bir de geçici maddeden oluşmaktadır. Yönetmeliğin birinci bölümünde, amaç, kapsam, dayanak ve kavramlara; ikinci bölümünde, kent konseyinin kuruluşu, görevleri ve çalışma ilkelerine; üçüncü bölümünde, kent konseylerinin üye yapısı ve organları ve çeşitli hükümlere yer verilmiştir.

Kent konseyleri yerel düzeyde yönetişi gerçekteştirme amacı taşıyan örgütlenmelerdir. Yönetmelikte “yönetişim” kavramı saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik ilkeleri çerçevesinde, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı bir yönetim anlayışı (md.4) olarak yer almıştır.

Yönetmeliğin çıkarılış amacı, kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemek (md.1) şeklinde ifade edilmiştir.

Kent konseyleri ise Yönetmelikte, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları (md.4) olarak tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin 5. maddesinde belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde kent konseylerinin kurulacağı ve belediye başkanının çağrısı ile ilk genel kurul toplantısının yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca ilk genel kurulda, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan bir divan kurulu ile kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanının seçileceği de ifade edilmiştir. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinin üzerinden bir yerel seçim (2009 yerel seçimleri) ve yaklaşık 5 yıllık bir süre geçmesine rağmen yerel yönetimlerin önemli bir kısmında kent konseylerinin kurulamadığı görülmektedir.

Uygulamada ortaya çıkan sorunların giderilmesi (Emrealp, 2010: 12) amacıyla Yönetmelikte 2009 yılında kent konseylerinin yapısı ve üye profili ile ilgili bazı değişiklikler yapılmıştır. Yönetmeliğin eski halinde kent konseyinin üyeleri arasında sayılan seçim bölgesi milletvekilleri ile belediye meclisi ve il genel meclisi tarafından gönderilecek üyelerin yeni düzenlemede yer almadığı, kent konseylerine katılacak muhtar sayısının ise artırıldığı görülmektedir (md.8).

Kent konseylerinin, mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, sayısı 10'u geçmemek üzere kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, siyasi partilerin temsilcileri, üniversite temsilcisi, kamu kurumu

niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcilerinden oluşacağı düzenlenmiştir (md.8).

Daha önce YG21 Programının uygulandığı yerlerde, kent konseyi veya benzeri adlarla oluşturulmuş yapılanmaların bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirileceği (Geçici Madde.1) belirtilmektedir. YG21 sürecinde (Coşkun, 2007: 111) oluşturulan çalışma grupları ve meclislere benzer yapıların Kent Konseyleri Yönetmeliği'nde de (md.4/c) yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda her yörenin özellikleri ve ihtiyaçlarına uygun olarak çalışma grupları oluşturulmuştur.

Kent konseyinin organları, Yönetmeliğin 2006 yılındaki ilk halinde, genel kurul, yürütme kurulu ile meclisler ve çalışma grupları olarak belirtilmişken, 2009 yılındaki değişiklikte kent konseyi başkanı da (md.9) organlar arasına dahil edilerek belediye başkanından ayrı bir konsey başkanı seçileceği ifade edilmiştir.

Kent konseylerinde alınan kararların belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirileceği (md.14) hükmü getirilmiştir. Ancak, kent konseyi kararlarının öneriden öte geçememesi ve uygulanma zorunluluğu olmaması, etkinlik sorunlarına yol açmakta ve belirlenen amaçlara ulaşmayı güçleştirmektedir. Yine kent konseyleri kararlarının bulunulan bölgedeki yerel yönetimlerin hepsini ilgilendirmesine rağmen bu kararların sadece belediye meclislerinde değerlendirilmesi de bir eksiklik olarak görülebilir (Emrealp, 2010: 12).

Kent konseylerinin finansmanının ise belediyelerin bütçelerinden ayıracakları ödeneklerle sağlanacağı ifade edilmiştir (md.16). Bu nedenle kent konseyleri, belediyelerin bir uzantısı veya ona bağlı bir örgüt görünümünden kurtulamamaktadır. Ayrıca merkezi yönetim ve 26 yerel yönetimlerin de kent konseylerine yeterince sahip çıkmadıkları ve desteklemedikleri yönünde de eleştiriler yapılmaktadır (Kent Konsey Yönetmeliği).

2.4. KENT KONSEYLERİ: OLUŞUMU VE ORGANLARI

2.4.1. Oluşum

Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde kurulur. Kent konseyi üyeleri; mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, illerde valiler ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, mahalle muhtarları, siyasi partilerin temsilcileri, üniversite temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri ve kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinden oluşmaktadır (KKY). Yönetmeliğin 8. Maddesinde katılacak kişilerin sayıları detaylı bir şekilde yazılmıştır. Ancak öngörülen üye yapısının daha çok il belediyelerine yönelik olduğu belde belediyeleri dikkate alındığında ifade edilen konsey üyelerinin birçoğu için pratikte sorunlar ortaya çıkabileceği görülmektedir. Belde belediyelerinde konsey oluşturulurken üye sayısının oldukça azalması söz konusudur (Coşkun, 2007:109).

Kent Konseyi Yönetmeliği'nde de belirtildiği üzere, Kent Konseyleri'nin yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak; yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek; sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak; çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak; kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik; öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak gibi görevlere sahiptir (Özcan ve Yurttaş, 2010: 168).

Kent konseyi organizasyonu, belediye kurumu çatısı altındadır ve Kent Konseyi Yönetmeliği ile şekillenmektedir (www.mevzuat.gov.tr).

Belediye, kent konseyi oluşumuna yardım ve destek sağlayan yerel yönetim birimidir.

Kent konseyi, belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli yönetimler genel seçim sonuçlarını izleyen üç ay içinde oluşur (KKY, Madde 5).

Kent konseyinin oluşumunda bazı kurum ve kuruluşların temsilcilerinin bulunması gerekmektedir. Bunlar; mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, belediye meclisi üyeleri, mahalle muhtarları ve belde de teşkilatını kurmuş olan siyasi parti temsilcileridir. Bununla birlikte, üniversite temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, çeşitli sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve kent konseyince kurulan meclis ve çalışma guruplarının birer temsilcisinin kent konseyinin oluşumunda rol alacağı yönetmelikte ifade edilmiştir. Burada amaç, merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile belli bir çatı altında buluşturmaktır.

Ancak kent konseyleri esas itibariyle sivil bir dayanışma forumu olarak oluşturulsalar da oluşturulmaları aşamasında bir takım sıkıntılar taşımaktadırlar. Şöyle ki yönetmeliğin 8. maddesinde Kent Konseylerine, mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi; belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesi veya bölgelerinin milletvekilleri; belediye başkanı veya temsilcisi, sayısı onu geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri; meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri; meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, il genel meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri; belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan muhtarlarının, kendi aralarından seçecekleri en fazla 10 temsilci; belde de teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri; varsa üniversiteden bir temsilci, birden fazla üniversite olması durumunda her birine temsilen bir üye; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro,

kooperatifler, birlikler, konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcileri; kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinin katılımından oluşmaktadır. Ayrıca, Büyükşehir kent konseyine belde de teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerden TBMM de üyesi bulunanların ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler, konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcilerinin en üst kuruluşlarının birer temsilcileri katılır denilmektedir. Maddeden de anlaşıldığı üzere, gerekçede sivil vatandaşların katılımından bahsedilse de, Kent Konseylerinin oluşumunda herhangi bir idari veya siyasi görevi bulunanların dışında sivil vatandaşların katılımından söz edilmemiştir. Oysa müzakereci demokrasinin uygulanabilmesi için "özgür" ve "eşit" bireylerin müzakere sürecinde bulunmaları gerekmektedir (Özcan ve Yurttaş, 2010: 169).

Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas alan kent konseyinin yönetmelikte düzenlenen görevlerinden bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,

Görüşlerin ilanı başlığında (KKY, Madde 14) kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşlerin, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulduğu belirtilmektedir.

Mali yapı ise belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle ayni ve nakdi yardım yapması ve destek sağlaması ile açıklanmıştır (KKY, Madde 16/A).

Kent konseyi faaliyetlerinde asıl olan gönüllülüktür. Genel kurul üyelerinin bir kısmının belediye başkanı, mülki idare amiri ve onların seçtiği temsilcilerden oluşuyor olmasının yanı sıra sivil kesimi temsil edenlerin de katılım konusunda isteksiz olmaları (ya da katılımlarının anlamlı olmadığını düşünmeleri, süreç dışına itilmeleri) durumunda hem kent konseyi başkanı seçiminde, hem halkın beklenti ve isteklerinin yönetime iletilmesi sürecinde bazı aksaklıklar çıkması muhtemeldir. Zaten yönetimi temsil edenlerin ya da seçilmelerinde rol oynadıkları kişilerin kent konseyi başkanı olması durumunda halkın etkili bir şekilde yönetime katılım imkanı azalacaktır, aynı zamanda kent konseyinin halkı temsil etme kabiliyeti zarar görecektir.

Kent konseyinin; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere kurulacağı yönetmelikte vurgulanmıştır. Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak, yönetmelikte kent konseyinin görevleri arasında sayılmıştır. Ayrıca yönetmelikte kent konseyi üyelerinin ve konsey bünyesinde oluşturulacak olan farklı çalışma grupları ve meclislerde sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerinin de bulunması gerektiğinin öngörülmesi, sivil toplum kuruluşları ve kent konseyi arasında ilişkinin öneminin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Kent Konseyinin sivil toplum kuruluşları ile ortaklaşa gerçekleştireceği organizasyonların ve projelerin bu iki sivil oluşumun işlevselliğini ve etkililiğini artıracığı da iddia edilebilir.

Türkiye'de bir kısım belediyelerin 2005 tarihinde yayımlanan 5393 sayılı Belediye Yasası'ndaki düzenlemeleri beklemeden Yerel Gündem 21 kapsamında belediye bünyelerinde kent konseylerini oluşturmaya başladıklarını belirtmek gerekir. Özellikle 1992 Rio Zirvesinde alınan kararlarla toplum ve birey merkezli bir kentsel ve yerel kalkınma anlayışı benimsenmiştir. Bu yeni anlayış çok aktörlü bir yönetimin yerel yönetişimin de önemini arttırmıştır (Çukurçayır, 2005: 220). Yerel Gündem 21 Programı dahilinde Türkiye'de de bazı belediyeler bu çalışmaları başlatmıştır. Çünkü program kapsamında olan belediyelerden kent konseyi benzeri çalışmaları başlatmaları teşvik edilmiştir (Coşkun, 2007: 100). Yerel Gündem 21 Programı Ortağı Olan Kent Konseyleri şöyledir: Bursa, Adana, Antalya, Edirne, İzmir, Adapazarı, Manisa, Diyarbakır, Eskişehir, Trabzon, Kars, Tekirdağ, Van ve Afyonkarahisar Kent Konseyleridir.

2.4.2. Organlar

Kent konseyi, en yetkili organ olan genel kurul, genel kurul tarafından iki yıllık süre için seçilen yürütme kurulu ve kent konseyinin görev alanlarına uygun, yönetişim mekanizmasına dayalı faaliyetlerini yürütmesini sağlayacak meclisler ve çalışma gruplarından oluşmaktadır (www.mahalli-idareler.gov.tr). Genel olarak yürütme kurulları genel kurullarda belirlenmektedir. İllere göre yürütme kurulu üye sayısı değişiklik göstermektedir.

Kent konseyinin görevleri KKY, Madde 5'de belirtir. Kent konseyinin çalışma ilkeleri ise (KKY, Madde 7) YG21 süreci kapsamında belirlenmiştir.

Kent konseyi organları, Genel Kurul, Yürütme Kurulu, Meclisler ve çalışma grupları ve kent konseyi başkanından oluşur (KKY, Madde 9).

Kent Konseyi Başkanı, genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma grupları kent konseyinin organlarıdır. Yönetmelikte gerçekleştirilen düzenleme ile kent konseyi başkanın, kent konseyi genel kurulu tarafından

seçileceği belirtilmiştir. Kent konseyi organlarının, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda ye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanacağı ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alacağı yönetmelikle düzenlenmiştir. Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşlerin, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirileceği ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulacağı yönetmelikte ifade edilmiştir.

2.4.2.1. Genel Kurul

Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup KKY 8. Maddede sayılan üyelerden oluşur. Buna göre “merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere” kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder (KKY, Madde10). Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı yesi toplantıya başkanlık eder. Kent konseyi genel kurulu bu KKY’ne aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir (KKY, Madde16).

Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı yönetmek üzere yeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir. (KKY, Madde 5).

Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını çalışma yönergesi ile belirler.

Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak

üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır. Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur. Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşiminde tamamlanır. Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.

2.4.2.2. Yürütme Kurulu

Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur ve yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit etmek ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunmak ve uygulamayı izlemekten sorumludur. (KKY, Madde 11)

Yönetmelikte belirlenmiş temsilcilerin yanı sıra genel kurula katılan halktan kişiler bireysel olarak yürütme kurulu üyeliği için aday olurlar. Aldıkları oylara göre yürütme kurulu üyeleri belirlenir. Kent Konseyi Başkanlığı için de aynı yöntem uygulanır. Seçimlerde yönetmelikte belirlenen temsilciler oy kullanabiliyor temsilci olmayanlar yalnızca aday olup oy kullanamamaktadırlar.

2.4.2.3. Meclis

Meclisler ve çalışma gurupları ise “Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine

katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları” (KKY, Madde 4) işaret eder. Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir. Meclislerin ve çalışma guruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir. Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur (KKY, Madde12).

Uygulamada Kent Konseyleri Meclislerinin kuruluşu şöyle olmaktadır: Kent Konseyi Yürütme Kurulunun öncülüğünde kurulmasına karar verilen meclisin ait olduğu alandaki sivil toplum kuruluşlarına, kamudan ve yerel yönetimden ilgili birimlere, üniversitelere, siyasi partilere ve ilgi duyan bireylere bilgi verilerek toplantıya çağrı çıkartılmaktadır. Toplantıda meclislerle ilgili bilgilendirme yapılarak, Kent Konseyleri yönetmeliğinin temel ilkelerinin yer aldığı taslak bir metin üzerinden görüşmelere başlanmakta, kurulacak meclisin yönergesi hazırlanmaktadır. Bu toplantılarda Kent Konseyi Yürütme Kurulunca belirlenen katılımcılar yalnızca toplantının yürütülmesini sağlamakta, soruları yanıtlamaktadır. Toplantıya katılan taraflar görüşmeler yoluyla uzlaşarak yönergelerini oluşturmakta ve belirlenen yönergeye göre ilk toplantılarını yaparak seçimlerini gerçekleştirip çalışmaya başlamaktadırlar. Meclis seçimlerinde adaylar, meclis temsilcilerinin dışında temsilci olmayanlara da açık olarak bireysel adaylıklarını açıklayabilmektedirler. Meclis seçimlerinde, temsilci olmayanlar oy kullanamamakta ve seçilen yürütme kurulu kendi arasından başkanını seçmektedir.

Ayrıca yönetmelikte idari akışın koordinasyonunu sağlayan bir genel sekreterlik tanımlıdır. Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir. Kent konseyi genel sekreteri, görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma gurupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar. Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme

kuruluna karşı sorumludur. (KKY, Madde 14/A). Genel sekretere karşı sorumlu olan sekretarya hizmetleri de ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir (KKY, Madde 15).

2.4.2.4. Çalışma Grupları

Çalışma Grupları, belirlenen öncelikli konularda derinlemesine çalışmalar yapabilecek zamana ve birikime sahip, farklı sektörlerden, kuruluşlardan ve disiplinlerden gelen kişileri, katılımcı yaklaşımın özüne uygun şekilde, yerel sürdürülebilir kalkınma eylem planlamasının farklı bileşenleri etrafında buluşturmaktadır. Çalışma Grupları, yalnızca bir tartışma, düşünce geliştirme ve ortak noktalarda buluşma ortamı yaratmakla kalmayarak, ilgili konulardaki temel sorunların çözümüne yönelik eylemlerin ve bunların önceliklerinin belirlendiği bir platform işlevini görmektedir (www.yg21.com).

Çalışma Grubu başlıkları, ülkenin dört bir yanındaki kentlerde belirgin bir benzerlik taşımakla birlikte, her kentin coğrafi konumuna, büyüklüğüne ve özelliklerine bağlı olarak, yoğunlaşılan öncelikli konular belirgin farklılıklar gösterebilmektedir. YG-21 sürecindeki kentlerde oluşturulan Çalışma Grubu başlıklarına bakıldığında, en çok karşılaşılanlar arasında, Çevre, Ekonomi, Sağlık, Turizm, Eğitim, Kültür ve Sanat, Ulaşım, Tüketiciyi Koruma, Gençlik ve Spor, Çalışma ve Sosyal Güvenlik gibi genel ve geniş kapsamlı konuların bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, Türkiye'ye damgasını vuran konularda (örneğin, "Afetler ve Kriz", "Avrupa Birliği ile İlişkiler", vb. başlıklar altında) da Çalışma Grupları oluşturulmaktadır. Bunlara ek olarak, hemen her kentte, genel başlıklar altındaki grupların, kendi içerisinde daha özel konulara yönelen alt-başlıklara bölünerek çalıştığı veya yerele özgü bu konular için ayrı Çalışma Grupları oluşturulduğu görülmektedir.

Çalışma Grupları, yalnızca öncelikli sorun alanlarına yönelmekle kalmayarak, YG-21 sürecinin temel politikalarının ve belgelerinin

oluşturulmasına katkıda bulunan “komisyonlar” şeklinde de kurulabilmektedir. Genellikle, görevini tamamladıktan sonra dağılan bu tür komisyonların örnekleri arasında, kentin geleceğe yönelik vizyon taslağının geliştirilmesi, Kent Konseyi tüzük taslağının hazırlanması gibi konularda oluşturulan Çalışma Grupları gösterilebilir.

Çalışma Grupları ile Kent Konseyi arasındaki ilişkiler, ilgili kentte benimsenen yapılanma modelinde, bu grupların ne ölçüde Konsey bünyesinde ve doğrudan Konsey’e bağlı olacak şekilde kurulduğu veya ne ölçüde Konsey’e paralel bir şekilde çalıştığına bağlı olarak, farklılıklar gösterebilmektedir.

Benimsenen yapılanma modeline ve uygulamalara bağlı olarak ortaya çıkabilecek farklılıklara bakılmaksızın, Çalışma Grupları’nın Kent Konseyi’nde etkin bir şekilde temsil edilmesi, büyük önem taşımaktadır. Konsey ile Çalışma Grupları arasında güçlü bir bağlantı kurulmasının gereği ve önemi dikkate alındığında, bu ilişkilerde ortaya çıkabilecek bir kopukluk, bir yandan gönüllü katılımın etkisini azaltırken, öte yandan da yerel eylem planlaması sürecinde büyük aksamalara yol açacaktır (www.kentkonseyleri.net).

Pratikte Çalışma Gruplarını kurmak için basit bir başvuru formunu beş imzayla doldurarak sekreteryaya vermek yeterli olmaktadır. Onay alan çalışma grubu bir ay içerisinde çalışma programını, bütçesini ve kimlerle birlikte çalışarak projesini gerçekleştireceğini, hazır bir formu doldurarak sekreteryaya vermekte ve çalışmalarına başlamaktadır. Çalışmalarda mutlaka üniversiteyle ortaklık kurulması ve konuyla ilgili aktörlerin çalışmalara katılması yürütme kurulu tarafından önerilmektedir. Yürütme Kurulu olarak çalışma gruplarına hiçbir şekilde müdahil olunmamaktadır. Grup, çalışmalarını bir raporla sonuçlandırarak yürütme kuruluna vermektedir. Yürütme Kurulu çalışma grubu raporunu kendi değerlendirmeleriyle birlikte genel kurula sunmakta ve rapor genel kurulda tartışılıp karara bağlandıktan sonra ilgili kurumlara uygulama yapılması için gönderilmektedir. Bu rapor yürütme kurulu tarafından kitap halinde bastırılmaktadır. Kent Konseyi Yürütme Kurulu, raporun uygulama

sonuçlarını ilgili kurumlarda takip etmekte ve sonuçlarıyla ilgili bilgileri kentlilerle paylaşmaktadır. Yürütme Kurulu, kendisi, çalışma grubu konuları belirleyerek çalışma grupları kurmamakta ancak Yürütme Kurulu üyeleri de diledikleri herhangi bir çalışma grubunda çalışma grubu üyesi olarak çalışabilmektedirler.

2.5. KENT KONSEYİ UYGULAMALARI

2.5.1. Kent Konseylerinin Gençler, Kadınlar ve Çocuklarla İlgili Uygulamaları

Kent Konseyleri gençlik meclisleri ve eğitim çalışma grupları ile gençlerin eğitilmeleri, yetiştirilmeleri, meslek sahibi olabilmeleri için çeşitli kurslara katılmaları, zararlı alışkanlıklardan korunmaları, sosyal ve kültürel faaliyetlerde yer alarak kendilerini yetiştirmeleri ve kent yönetiminde bilinçlenmeleri konusunda çeşitli faaliyetler yürütmektedirler.

Kent konseyleri kadın meclisleri ve eğitim çalışma grupları sivil toplum kuruluşlarının da katkılarıyla kadının toplumsal rolünün güçlendirilmesi ve siyasi etkinliğinin artırılmasına yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Özellikle Binyıl Kalkınma Hedeflerinin içinde "Cinsler Arası Eşitliğin Sağlanması ve Kadınların Toplumsal Rolünün Güçlendirilmesi" hedefi ile kent konseylerinin bu konuyla ilgili çalışmalarında artış gözlenmektedir.

Kent konseyi meclislerinden biri olan çocuk meclisleri, çocuk ölümlerinin azaltılması, anne ve çocuk sağlığının korunması, çocukların eğitiminin arttırılması, sağlıklı bir toplumda yetişmelerinin sağlanması, zararlı alışkanlıklardan uzak tutulması gibi çeşitli alanlarda önemli faaliyetler yürütmektedirler.

2.5.2. Kent Konseylerinin Engelli Vatandaşlarla İlgili Uygulamaları

Kent konseyleri ortak yaşam bilinci ve kentlerdeki yaşam koşullarını daha etkin kılmak amacıyla özellikle dezavantajlı gruplarla ilgili uygulamalarını arttırmaktadırlar. Özellikle engelli vatandaşların kent içindeki ulaşımını kolaylaştırmak, istihdam olanaklarını arttırmak amacıyla meslek edindirme kursları açmak, çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlerle, onlara yalnız olmadıklarını hissettirmek amacıyla merkezi ve yerel yönetim temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütülmektedir.

2.5.3. Kent Konseylerinin Eğitime Yönelik Uygulamaları

Kent konseylerinin etkinlikleri içinde eğitim faaliyetleri de önemli bir diğer başlıktır. Kadınların, gençlerin, çocukların kent yönetimine katılımlarının artırılması, kentlilik bilinci konusunda yetiştirilmeleri, çeşitli kurslar aracılığıyla kendi yeteneklerini geliştirebilmeleri ve bir meslek edinmelerinde kent konseyleri önemli roller üstlenmişlerdir.

2.5.4. Kent Konseylerinin Yoksullukla Mücadeleye Yönelik Uygulamaları

Binyıl Kalkınma Hedeflerinin de ilk hedefini oluşturmasıyla evrensel bir nitelikte taşıyan yoksullukla mücadele yerel nitelikte de çok önemli bir sorundur. Bu sorunun çözümüne ilişkin olarak kent konseylerinin çalışmaları giderek artmaktadır. Aynı zamanda sosyal belediyeçilik anlayışıyla da paylaşma, dayanışma gibi değerlerin kent yaşamında yeniden kazanılması için de önemli bir uygulama alanı oluşturmaktadır.

2.5.5. Kent Konseylerinin Kent Yaşamı İle İlgili Uygulamaları

Kent Konseylerinin amaçlarından bir tanesi de kentlilik bilincini artırmaktır. Kent halkı ve kent yöneticileri ile birlikte ortaklık bilinci ve katılımcı bir anlayış çerçevesinde kentin sürdürülebilir kaynaklarının, kültürel mirasının, tarihi dokusunun ve yeşil alanlarının korunması ve tanıtılması kent konseylerinin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır.

2.6. KENT KONSEYLERİNİN TÜRKİYE’DE İŞLERLİĞİ

1580 Sayılı Kanun döneminde Yerel Gündem 21 kapsamında farklı adlar altında da olsa gönüllü olarak oluşturulan ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesiyle kurulması öngörülen ve halkın yönetime katılımını sağlayan araçlardan biri olan “kent konsey”lerinin yerel demokrasi açısından önemi açıktır. Kent Konseyleri Türkiye için yaşamsal önemde olmamalarına rağmen, demokrasinin yerelde ve genelde kurumsallaşması ve içselleştirilmesi açısından oldukça önemli işlevleri yerine getirebilirler (Çukurçayır ve Eroğlu, 2009: 245).

Kent Konseyleri, yerel demokrasinin güçlendirilmesi doğrultusunda, Avrupa’daki yerel yönetimleri niteleyen yerel özerkliğe karşı ülkemizde duyulan güvensizliğin aşılıp yerel yönetimlerin güçlendirilmesine kuşkuyla bakılmasına yol açan endişelerin hafifletilmesi açısından önemli bir işlev görmektedir (Emrealp, 2005: 57). Ancak Türkiye’de kent konseyleri Avrupa’da olduğundan çok daha zayıf kalmaktadır. Emrealp bunu konseye katılan yerel ortakların Belediye ile aralarına bir mesafe koyma ve belediyeden olabildiğince bağımsız şekilde çalışma yönündeki yaygın eğilimleriyle ilişkilendirmektedir (Emrealp, 2005: 60).

Türkiye’deki YG-21 uygulamalarının değerlendirmesi, kent yönetimine katılım yönündeki isteklilik ve kararlılığın en güçlü ve dikkat çekici yönlerin

başında geldiği, buna karşılık, katılımın genelde eyleme dönük olmaması nedeniyle çeşitli sıkıntılar yaşandığını ortaya koymaktadır.

Yapıları ve çalışma yöntemleri bir kentten diğerine farklılık göstermekle birlikte, Kent Konseyleri'nin genel (ve belki de en önemli) işlevi, kentteki tüm "paydaşları" bir araya getirerek, tüm kenti kucaklayan bir "ortak akıl" oluşturulmasını sağlamasıdır.

YG-21 süreci bağlamında, "kentine sahip çıkma", "aktif katılım" ve "çözümde ortaklık" ilkelerinin bütünlüğünde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir "ortaklık modeli" olarak tanımlanan Kent Konseyleri, yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik bilincinin geliştirilmesini, çok-aktörlü ve çok-ortaklı yönetim tarzının benimsenmesini sağlamaktadır. Kent Konseyleri'nin işlevleri, bir yandan ilgili kentin "sürdürülebilir kalkınma" önceliklerinin ve hedeflerinin saptanması, ortak bir kent vizyonu oluşturulması, temel stratejilerin ve eylem alanlarının belirlenmesi gibi, üzerinde toplumsal uzlaşma sağlanması gereken konuları, diğer yanda da uygulamaya dönük olarak, almış olduğu tavsiye niteliğindeki kararların, başta Belediye olmak üzere, ilgili kuruluşlarca benimsenmesi yönünde çaba gösterilmesi, yerel eylem planlaması sürecinin yürütülmesi, benimsediği eylem planlarıyla tutarlılığını sağlamak amacıyla yerel politikaların, kararların ve eylemlerin izlenmesi gibi, sorumlulukların ortaklar arasında dengeli bir şekilde paylaşılmasını gerektiren konuları kapsayan uzun bir liste oluşturmaktadır.

YG-21 Kent Konseyleri, Türkiye'ye özgü bir yapılanmayla, merkezi yönetimi, yerel yönetimi ve sivil toplumu bir ortaklık çerçevesinde bir araya getiren "yönetişim" mekanizmalarıdır (Emrealp, 2005: 63).

Kent Konseyleri'ne ilişkin verilere bakıldığında, genelde merkezi yönetim kuruluşlarının ve belediyelerin temsilcilerinin (doğal üyeler dahil), Kent Konseyleri'nin yaklaşık üçte birini oluşturduğu, geriye kalan üçte ikilik bölümün ise sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluştuğu görülmektedir. Bu özellik, sivil toplumun Kent Konseyi bağlamındaki ağırlıklı konumunu ve işlevini bir

kez daha vurgulamaktadır. Ancak uygulamada siyasetçilerden veya bürokratlardan halka erk transferinden söz etmek mümkün değildir (Demirci, 2010:152). Katılımı erk paylaşımı olarak görenler için bu "sembolik" bir katılım türüdür. Kimilerine göre bu tür yapılanmalar vatandaş katılımının anlamının kaybolmasına neden olmaktadır (Akdoğan, 2008: 4).

Kent Konseyi, bünyesinde kamu kurumlarını, yerel yönetimi ve sivil toplum kuruluşlarını yatay ilişkiler içerisinde biraraya getirmeyi başardığı ölçüde, dolaylı bir "yaptırım" gücü de elde etmiş olmaktadır. Bu yapı içerisinde yer alan yerel düzeydeki başlıca karar alıcı ve uygulayıcı kuruluşların temsilcilerinin de Konsey'in aldığı "tavsiye" niteliğindeki kararların oluşumuna katılmaları, bunların uygulamaya geçirilmesinin önünü açmaktadır. Teoride Kent Konseylerinden böyle bir sonuç beklenmesine rağmen uygulamada ise kent konseylerinde temsil edilen kişi ve gruplar zaten idari ve siyasi anlamda etkin ve yetkili kimselerdir. Toplumda dışlanan kişi ve gruplar için kent konseyleri sesini duyurma yeri değildir (Demirci, 2010:152). Kent konseyi kentte mevcut farklı çıkarları temsil eder nitelikte değildir (Akdoğan, 2008: 9). Zaten kent konseylerine katılımı "kurumsal katılım", çalışma gruplarına katılımı ise özel ilgi ve "uzmanlığa" dayalı "bireysel katılım" öngörülmektedir (Emrealp, 2005: 66-69). Bu katılım türleri de kent konseylerinde tüm yerel halkı temsilden uzak bir durumdur.

Kent konseyleri merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, kent sorunlarının belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği, ortak aklın ve uzlaşmanın esas alındığı demokratik yapılar olarak kabul edilmektedir. Ancak kent konseyi kararlarının belediye meclislerini bağlayıcılığının olmaması ve konsey üyelerinin belediyedeki karar alma süreçlerine oy hakkı olmaksızın katılmaları önemli bir eksiklik olarak kabul edilmektedir. Kent konseylerinin mali açıdan belediyeye bağımlı örgütler olmaları da önemli bir sorundur.

Yasal statüye kavuşmakla birlikte sorunları devam eden kent konseyleri, vatandaşın politik süreçlere aktif katılımını, örgütlü bir toplumun

oluşumunu, demokrasinin daha sağlıklı işlemlerini ve toplumsal bilinç düzeyinin yükselmesini sağlayabilecek bir yapı olarak görülebilir. Ancak önünde aşılması gereken temsil sorunu, katılımın ne derece sivillerden oluştuğu meselesi, konseylerde tüm yerel halkın çıkarlarının temsil edilememesi, ayrıca halkın katılım konusunda isteksizliği ve katılımın yapacağı etkinin bilinmemesi, alınan kararların herhangi bir bağlayıcılığının veya yaptırımının olmaması gibi sorunların da ivedilikle aşıp, kent konseylerinin kendinden beklenen katılım ve temsil görevlerini yerine getirmesi gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANKARA VE ESKİŞEHİR KENT KONSEYLERİ ÖRNEĞİ

3.1. ESKİŞEHİR KENT KONSEYİ; KURULUŞU, ÇALIŞMALARI, FAALİYETLERİ

3.1.1. Eskişehir Kent Konseyinin Kuruluşu ve Organları

Eskişehir Kent Konseyi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi, 08.10.2006 tarihli ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği uyarınca ve Türkiye Yerel Gündem 21 Programı ilkeleri doğrultusunda 28.10.2007 tarihinde yapılan ilk Genel Kurul toplantısında oluşmuştur. Bu Genel Kurul toplantısında ise Eskişehir Kent Konseyi aralarında çeşitli sektör temsilcilerinin de bulunduğu 20 kişiden oluşan yürütme kurulunu oluşturmuştur.

Eskişehir Kent Konseyi Meclisleri

- Kadın Meclisi
- Gençlik Meclisi
- Engelliler Meclisi
- Mahalle Meclisi
- Çocuk Meclisi

Çalışma Grupları

- İnsan Hakları Evrensel Değerler Çalışma Grubu
- Bağımlılık Çalışma Grubu
- Afet Çalışma Grubu
- Çevre ve Sağlık Çalışma Grubu

- Fotoğraf Çalışma Grubu
- Enerji verimliliği Çalışma Grubu
- Kültür Sanat Çalışma Grubu
- Hayvan Hakları Çalışma Grubu
- Sahne Sanatları Çalışma Grubu

3.1.2. Eskişehir Kent Konseyinin Çalışmaları, Faaliyetleri ve Projeleri

Eskişehir Kent Konseyi Meclisleri

- Kadın Meclisi
- Gençlik Meclisi
- Engelliler Meclisi
- Mahalle Meclisi
- Çocuk Meclisi

Çalışma Grupları

- İnsan Hakları Evrensel Değerler Çalışma Grubu
- Bağımlılık Çalışma Grubu
- Afet Çalışma Grubu
- Çevre ve Sağlık Çalışma Grubu
- Fotoğraf Çalışma Grubu
- Enerji verimliliği Çalışma Grubu
- Kültür Sanat Çalışma Grubu
- Hayvan Hakları Çalışma Grubu
- Sahne Sanatları Çalışma Grubu

Eskişehir Kent Konseyi Kadın Meclisi

Kent Konseyi Seçimli Kadın Meclisi Genel Kurul Toplantısı 31 Ocak 2012 tarihinde Taşbaşı Kültür Merkezi Kırmızı Salonunda yapılmış ve bu genel kurulda Eskişehir Kent Konseyi Kadın Meclisinin Yürütme Kurulu oluşturulmuştur. Buna göre Eskişehir Kent Konseyi Yeni Yürütme Kurulu Asil Üyeleri:

Seyhan Yalçın,
 Didem Aydınmakina,
 Gülten Seber,
 Ferah Yavuz,
 Sühendan Koparal,
 Sabiha Sayan,
 Tülay Alpan
 Yedek Üyeliğe İse;
 Saadet Kefal,
 Berrin Tekir,
 Elçin Oygur Şıkyazar,
 Derya Şenbağ,
 Gülden Karaoğlanlı,
 Beysun Doğan,
 Hayriye Sevgi Kurt oldu.

Faaliyetleri

Eskişehir Kent Konseyi Kadın Meclisi Çevre ve Sağlık Gurubunca Eskişehir, Bilecik, Kütahya Diş Hekimleri Odası ve Colgette iş birliği ile başlatılan "ağız ve diş sağlığı seminerlerinin" 2.si Büyükşehir Belediyesinin

Emek mahallesindeki Sosyal Hizmet binasında gerçekleştirilmiştir. Diş Hekimi Günhan Alanoğlu diş sağlığının süt dişlerinin temiz tutulmasıyla başladığını ve bu konuda annelere görev düştüğünü, bu nedenle annelere eğitim vermek gerektiği belirtilmiş dişlerin bakımı için bir fırçanın yeterli olduğunu, fırçanın kıllarının düz ve naylon olması gerektiğini, fırçalarken kılların diş aralarına girmesinin sağlanmasını, diş etinden diş ucuna doğru fırçalanmasını, diş ipi kullanılmasını önerilmiştir.

26 - 27 Şubat 2011 tarihinde İçanadolu Bölgesi Kadın Çalıştayı yapılmıştır. Bu çalıştayda çalışma hayatındaki kadının yeri, aile içindeki kadının önemi ve konumu, ev kadınlarının aile bütçelerine katkı amaçlı yapılabilecek destekler üzerinde görüş bildirilmiştir.

Eskişehir Kent Konseyi Gençlik Meclisi

Eskişehir Kent Konseyi Gençlik Meclisi 2. seçimli genel Kurulu Taşbaşı Kültür Merkezi Kırmızı Salonunda 1 Mart 2011 tarihinde yapılmıştır. Birçok Gençlik STK ları Gençlik Kulüpleri ve liselilerin katıldığı genel kurulda Kent Konseyi Başkanı Kazım Kurt'un açılış konuşmasının ardından kent konseyi gençlik meclisi yeni yürütme kurulu seçilmiştir. Bu seçime göre;

Gonca Çetinkaya - Eş Başkan

İsmail Genç - Eş Başkan

Yürütme Kurulu Üyeleri:

Nurten Poslu,

Bahar yıldırım,

Ayşegül Kara,

İlkin Polat,

N. Ozan Sevin,

Uğur Dere,

Batuhan Özkırım,
 Turgut Doğandor,
 Barış Utku Yılmaz,
 Ümit Soydan,
 Hakan Mıhkesen,
 Bilge Yüce

Faaliyetleri

2-5 Aralık 2010 tarihleri arasında Ulusal Ajans tarafından desteklenen Çankırı Kent Konseyi Gençlik Meclisinin ev sahipliğinde Ilgaz Mountain Resort Hotel'de gerçekleşen Ulusal Gıda Güvenliği Zirvesine'ne Eskişehir Kent Konseyi Gençlik Meclisi Başkanı Nurten POSLU ile Sosyal Sorumluluk Çalışma Gurubu başkanı İsmail GENÇ'de katılmıştır. Bu toplantıda Nurten Poslu tarafından, dünyada beslenmeye ilişkin iki temel sorunun bulunduğu, bu sorunlardan birincisinin gıda güvencesizliği, ikinci temel sorunun da gıda güvenliğinin sağlanamaması olduğu belirtilmiş. Tüm insanların sağlıklı ve aktif yaşamlarını sürdürebilmeleri için, her zaman yeterli, güvenli, besin değeri yüksek gıdalara ulaşma haklarının bulunduğu ve güvenli gıdaya ulaşmadaki risklerin gelişen teknolojiye bağlı çevre kirliliği, küreselleşme sürecinde değişen tüketim alışkanlıkları, eğitim ve gelir düzeyinin düşüklüğü, taşeronlaşma, gıda üretim birimlerinde gerekli fiziki yatırımların yapılamaması, denetim uygulamalarının eksikliği ve nüfus artışının olduğu paylaşılmıştır.

18-19 Aralık 2010 tarihlerinde Eskişehir Kent Konseyi Gençlik Meclisi, Tepebaşı Belediyesi Sağlıklı Kent Konseyi ortaklığında, Toplum Gönüllüleri Vakfı desteği ile Tepebaşı Belediyesi'nin 23 Nisan Çocuk Kültür ve Sanat Merkezinde Sağlık okuryazarlığı eğitimi gerçekleştirilmiştir. Kent Konseyi Gençlik Meclisi başkanı Nurten POSLU, bu eğitimin amacının 15-30 yaş arası gençlerin temel sağlık konularındaki farkındalıklarını ve bilgilerini arttırma yoluyla kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak olduğunu söyleyerek, eğitimin

içerisinde hijyen, beslenme, bağımlılık, kazalardan korunma, güvenli cinsel yaşam, sağlık hakkı gibi temel sağlık konularında 11 farklı eğitim modülü olduğunu belirtmiştir.

Eskişehir Kent Konseyi Engelliler Meclisi

Engelliler Meclisi; kentli engellinin toplumsal yaşama doğrudan katılımını, eğitim, sağlık, sosyal bakım, rehabilitasyon ve istihdam ihtiyaçlarının karşılanması ile üretim kapasitelerinin, bilgi, beceri, tecrübe ve yeteneklerinin geliştirerek iş edinme becerisini artırmayı; diğer kentlilerin engellilerle birlikte yaşayarak engelli yaşamının kolaylaştırılmasını ve engellinin toplumsal ve ekonomik üretiminde aktif rol almalarını sağlamayı amaçlar.

Engelliler Meclisi ilk yürütme kurulu toplantısını 23 Şubat 2012 tarihinde yapmış ve yürütme kurulu üyelerini seçmiştir.

Engelli Meclisi Yürütme Kurulu:

Soner ÇOBAN Meclis Başkanı,

Mehmet ŞENKÜL Başkan Yardımcısı

Hakan ALPARSLAN Sekreter

Kadir OCAK Üye

Çiğdem ÇALIŞIR Üye

Faaliyetleri

3 Aralık dünya engelliler günü dolayısıyla Özel Büyük Gökkuşluğu Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinin Kent Konseyi Engelliler meclisinin desteğiyle 4 Aralık 2011 Cumartesi günü Taşbaşı Kültür Merkezi Kırmızı Salon da gerçekleştirdiği etkinlikte engellilerin sorunları tartışılmış ve engelli vatandaşları topluma ve iş hayatına kazandırmak amaçlı çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

Eskişehir Kent Konseyi Engelliler Meclisi Babalar Günü etkinlikleri kapsamında 20 Haziran 2012'de Başkent Ankara'ya gezi düzenlemiştir.

Eskişehir Kent Konseyi'nin düzenlediği geziye Engelli Derneklerinden de katılım olmuştur. Rehber eşliğinde Ankara'nın tarihi yerlerine düzenlenen gezide ilk durak Anıtkabir olmuş, Anıtkabir'i, içindeki müzelerini ve Atatürk'ün kullanmış olduğu eşyaların bulunduğu müzeyi gezen ekip "Mustafa Kemal Atatürk'ün huzurunda olmaktan ve hep kitaplarda okudukları Atatürk'ün özel eşyalarını görmekten mutlu olduklarını" belirtmişlerdir. Daha sonra Çanakkale savaşlarının canlandırıldığı Atatürk ve silah arkadaşlarının resim tablolarının bulunduğu müze ve Atatürk'ün özel kitap salonu bölümünü ziyaret eden ekip, son olarak Anadolu Medeniyetleri Müzesini ziyaret etmiş, T.B.M.M.'ne yapılan gezinin ardından Gençlik Parkı'nda akşam yemeğinden sonra son olarak hayvanat bahçesine yapılan ziyaretten sonra Eskişehir'e dönmüştür.

Mahalle Meclisi

Sazova Mahalle Meclisi

Gündoğdu Mahalle Meclisi

Gültepe Mahalle Meclisi

Sütlüce Mahalle Meclisi

Osmangazi Mahalle Meclisi

Gökmeydan Mahalle Meclisi

Şeker Mahalle Meclisi

Mahalle Meclisleri, mahalle sakinlerinin düşüncelerini açıkça söyleyebilmelerini, çözüm üretebilmelerini, karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarını, mahallelerin öncelikli sorunlarının belirlenerek bunlara çözüm önerilerinin üretilmesine ve uygulanmasına katkıda bulunmayı amaçlar.

Mahalle meclisleri tüm faaliyetlerinde, hemşehriler arasında dil, din, ırk, kültür, sınıf, eğitim ve cinsiyet farkı gözetmeyen Eskişehir Kent Konseyi yapısı

altında, gönüllülük temelinde örgütlenen demokratik, sivil ve katılımcı bir oluşumdur.

Mahalle sakinlerinin, kent yönetiminde karar alma mekanizmalarına katılmalarını, kentle ilgili sorunların çözümünde sorun çözme anlayışı içerisinde aktif rol almalarını, sürdürülebilir kalkınma anlayışı içerisinde kente yönelik çalışmalar yürütmelerini sağlamak, kente yönelik vatandaşlık haklarını korumak ve geliştirmek, kentsel kimlik ve aidiyet bilincini geliştirmek, çalışma grupları oluşturmak, mahalle sakinlerinin potansiyel güç ve enerjisini kanallı edeceği uğraş ve ilgi alanları yaratmak ve bu konuda etkinlikler gerçekleştirmek ve Mecliste oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere Eskişehir Kent Konseyine iletilmesini sağlamaktır.

Çocuk Meclisi

Çocuk Meclisi; Eskişehir Kent Konseyi ilkeleri doğrultusunda, çocukların kent yönetimindeki rolünün güçlendirilmesi, sürdürülebilir kalkınma konularında eğitilmesi; bu konuda fikir oluşturmaları ve kent yönetimine aktif katılımı bulunmaları için çalışmaların gerçekleştirildiği bir platformdur.

Çocuk Meclisi; 21. yüzyıla girerken çocukların demokratik platformlarda hoşgörü, saygı ve uzlaşmacı bir çerçevede fikir üretmeleri ve kendi eylem planlarını oluşturarak sosyal hayattaki rollerini güçlendirmelerini amaçlamaktadır.

Çocuk Meclisi'nin amacı; Kent Çocuklarının, kent yönetimine aktif olarak katılmaları, kendileri ve kentle ilgili sorunlarının çözümünde rol almalarını ve çocukların yönetime katılmasında kurumsallaşmayı sağlamak, çocukların çevre duyarlılığını artırarak "sürdürülebilir kalkınma" hedefleri dahilinde çalışmalar yapmak, Eskişehir çocuklarını, kent düzeyinde, ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek, çocukların kentlilik bilincini geliştirmek, çocukların bireysel inisiyatiflerini geliştirmek, çocukların insan hak ve özgürlüklerine saygılı, araştıran, üreten, girişimci, topluma, ülkesine ve

dünyaya yararlı bireyler olmalarını sağlamak, çocukların ortaklık bilinci içinde, dayanışma ve paylaşma duygularının gelişmesini sağlamak, çocukların dinamizmini ve enerjisini kanallı edebileceği uğraş ve ilgi alanları yaratmak, bu konuda çocukları da içine alan eylem planları oluşturmaktır.

3.1.3. Eskişehir Kent Konseyinin Durumu

Eskişehir Kent Konseyi ile Eskişehir Büyükşehir Belediyesi arasında çok yakın bir işbirliği ve dayanışma var olduğundan sözedilebilir. Zira 27 Eylül 2011 tarihine kadar Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Meclis Başkan Vekili Kazım Kurt'un aynı zamanda Eskişehir Kent Konseyi Başkanı olması da bu durumun göstergesi ve aynı zamanda doğal sonucudur. Aynı zamanda meclislerin ve çalışma gruplarının talepleri, beklentileri ve ortaya koydukları projeler belediye çalışmaları ile paralellik göstermekte ve kent konseyince alınan kararlar belediye meclislerince havale edildikleri komisyondan geçerek belediye meclislerince kabul edilmişlerdir. Bu durum elbette hemşehrinin yerel yönetim kararlarına katılımını göstermesi bakımından sevindirici bir durumdur.

Ancak, kent konseyi meclis ve çalışma gruplarının faaliyetlerine ve projelerine bakıldığı zaman, bunların zaten hemen hemen çoğunun 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belirtilen belediyelerin görevleri arasınca sayıldığını görmekteyiz. Zaten belediyenin zorunlu görevleri arasında sayılan bu projeler dolayısı ile belediye bütçesine ek bir külfet getiren işler olmamakta, böylelikle Eskişehir Büyükşehir Belediyesi de kendi sorumluluğunda olan hizmetlerin bir bölümünü kent konseyinin ilgili birimleri aracılığıyla görmekte hem de vatandaşların yerel düzeyde kent yönetimine katılımını da desteklemiş olmaktadır. Bu durum hem belediyenin hemşehri gözündeki meşruiyetini güçlendirmekte hem de hemşehriledki kentine yönelik aidiyet duygusunun gelişmesine katkı sağlamaktadır.

3.2. ANKARA KENT KONSEYİ; KURULUŞU, ÇALIŞMALARI, FAALİYETLERİ

3.2.1. Ankara Kent Konseyinin Kuruluşu ve Organları

Ankara Kent Konseyi Başkanı

Ahmet ARSLAN (Çankaya Platformu Derneği)

Ankara Kent Konseyi Yürütme Kurulu

Gülçin UYSAL (İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı)

Ömer POYRAZ (Mamak Bostancık Mah. Muhtarı)

Seyfi SALTOĞLU (Ankara Ticaret Odası)

Mehmet GÜNAY (Gazi Üniversitesi)

Ahmet Recep TEKCAN (Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu)

Ömer YILMAZ (Belediye İş Sendikası)

Ali İLKBAHAR (Ankara Ankara Toplumsal Dayanışma ve Güçbirliği Derneği)

Gülgen DURAL (Türkiye Güçsüzler ve Kimsesizlere Yardım Vakfı)

Nihan ÜLGER Kadın Meclisi Başkanı (Kimsesiz Çocukları Koruma Derneği)

F. Bahadır GÖKÇE Gençlik Meclisi Başkanı (Ankara Çevre Dostları Derneği)

Ankara Kent Konseyi Kadın Meclisi

Nihan ÜLGER Başkan (Kimsesiz Çocukları Koruma Derneği)

Fatma ÖKSÜZOĞLU	İcra Kurulu Üyesi (Çağlar Spor Kulübü)
Seçil ÖZDEMİR	İcra Kurulu Üyesi (Pınarbaşı Yardımlaşma ve Kalkınma Derneği)
Ayşe GÖREN	İcra Kurulu Üyesi (Başkent Kültür Araştırma Gençlik ve Spor Kulübü Derneği)
Lütfiye ARSLAN	İcra Kurulu Üyesi (Ankara Güzel Sanatları Yaşatma ve Spor Kulübü Derneği)

Ankara Kent Konseyi Gençlik Meclisi

F. Bahadır GÖKÇE	Başkan (Ankara Çevre Dostları Derneği)
Berkant GÖREN	İcra Kurulu Üyesi (Keçiören 01 Kültür Araştırma Gençlik ve Spor Kulübü Derneği)
Eyyüp ERSAYIN	İcra Kurulu Üyesi (Sincan Araştırma Kültür Gençlik ve Spor Kulübü Der.)
Onur ALTAY	İcra Kurulu Üyesi (Gölbaşı Araştırma Kültür Gençlik ve Spor Kulübü Der.)
Esra ÖZEL	İcra Kurulu Üyesi (Kırşehir Toklumen Kasabası Dayanışma Ve Yardımlaşma Der.)

3.2.2. Ankara Kent Konseyinin Çalışmaları, Faaliyetleri ve Projeleri

ANKARA KENT KONSEYİ ÇALIŞMA GRUPLARI

- 1) Turizm ve Tarihi Doku Çalışma Grubu
- 2) Çevre ve Sağlık Çalışma Grubu

- 3) Eğitim Kültür Sanat ve Spor Çalışma Grubu
- 4) Sosyal Hizmetler Çalışma Grubu
- 5) Engelliler Çalışma Grubu
- 6) AB ve Dış İlişkiler Çalışma Grubu
- 7) İmar ve Şehircilik Çalışma Grubu
- 8) Ulaşım Trafik ve Altyapı Çalışma Grubu
- 9) Ticaret ve Ekonomi Çalışma Grubu
- 10) Plan ve Bütçe Çalışma Grubu
- 11) Çalışanlar Çalışma Grubu
- 12) Yaşlılar ve Kimsesizler Çalışma Grubu
- 13) AR-GE Çalışma Grubu
- 14) Bilişim Teknolojileri Çalışma Grubu

ANKARA KENT KONSEYİ PROJELERİ

1. Yaşlılar ve Kimsesizler Çalışma Grubu

- Dede - Nine - Torun Elele Yaşam Köyü Projesi

2. Aile ve Çocuk Çalışma Grubu

- Geleneksel Türk Çocuk Oyunları Kültür ve Spor Etkinlikleri Projesi
- Sigara ve Madde Kullanılması ve Bağımlılığı Karşısında Çocuk, Genç ve Ailelere Yönelik İradene Sahip Hakim Ol Hayatını Karartma Projesi
- 2011 Yılı'nın Aile Yılı İlan Edilmesi Bu Kapsamda Aile Eğitimi ve Önemi Konusunda Oluşturulacak Aile Merkezlerinin Kurulması Projesi
- Ankara Büyükşehir Belediyesi Aile Yaşam Merkezlerinde Alzheimer ve Engelli Yaşlılarla ilgili günü birlik hizmet verebilecek birimlerin oluşturulması planlanmaktadır. Bu çalışmada, bakmaya zorunlu oldukları Alzheimer ve ya

yaşlı, engelli ve hastalardan dolayı, evinden çıkıp cenazeye, düğüne, bayram ziyaretine, alışverişe gidemeyen, siğer sosyal faaliyetlere katılamayan hasta ve engelli yakınlarına kısmen de olsa bir nefes alma imkanı sağlamak amaçlanmaktadır.

3. Ticaret ve Ekonomi Çalışma Grubu

- Ankara Kent Merkezinde Ankara İlçeleri Yöresel Pazarların Kurulması Projesi

4. Sosyal Hizmetler Çalışma Grubu

- Sosyal Yardımlaşma da Havuz Sistemi
- SHÇEK Koruması Altında iken 18 Yaşını Doldurup Kurumdan Ayrılan Çocuklara Dönük Uyum ve Meslek Edinme Çalışmalarının Yapıldığı Merkezlerin Açılması Projesi

5. Engelliler Çalışma Grubu

- Engelli Bir kardeşin Olsa Nasıl Davranırdın? Konulu Şiir, Kompozisyon ve Hikaye Yarışması.
- Engelliler Meclisi Projesi.
- Her yıl Aralık ayında yapılan Dünya Engelliler Gününde Ankara Kent Konseyi Engelliler Meclisi 1. Yaşama Sevinci Ödül Törenini 7 Aralık 2011 tarihinde gerçekleştirmiştir. Bu ödül töreninin 2012’de ve ilerleyen yıllarda da aynı isimle veya “Ankara Büyükşehir Belediyesi Uluslar arası Engelliler Yaşama sevinci Ödül Töreni” adı altında geleneksel hale getirilerek ve u konuda ödül alacak kimselerin, konusunda uzman kişilerden oluşturulacak bir jüri tarafından tespit edilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, Genel Kurul tarafından da uygun görüldüğü takdirde ilgili

kurum ve kuruluşlardan oluşturulacak bir komisyonla, her yıl engelliler konusunda yaptıkları çalışmalar nedeniyle, devlet adamı, sanatçı, akademisyen, bürokrat, sporcu, siyasetçi ve özel sektör temsilcilerine ödül verilmesi planlanmaktadır.

6. Çevre ve Sağlık Çalışma Grubu

- Tabela Kirliliği
- Hasta ve Hasta Yakınları Hakları

7. Çalışanlar Çalışma Grubu

- İşçi Toplama Yerlerinin İyileştirilmesi Projesi

8. İmar ve Şehircilik Çalışma Grubu

- Kentsel Dönüşüm Projeleri
- Ankara (Ulus) Tarihi Kent Merkezi
- Yeni Ankara Vizyonuna Katkı Projesi
- Ankara'ya yeni bir vizyon oluşturulması açısından ve oluşturulan bu yeni vizyon sayesinde Ankara'nın iç ve dış turizmine önemli katkı sağlayacağını düşünüldüğünden, A.O.Ç. arazisine bir Tema Parkı yapılması ve bu park içerisinde Hayvanat bahçesi dahil olmak üzere çeşitli eğlence parkları ve kültürel etkinliklerin yapılacağı mekanların oluşturulması projesi.

9. Eğitim, Kültür, Sanat ve Spor Çalışma Grubu

- Ankara Kültür Envanteri
- Ankara Çocuk Müzesi
- Ankara Ulusal Kültür ve Sanat Çalıştayı
- Konservatuar İlköğretim Korosu

- Veli - Öğrenci Rehberlik ve Danışma Merkezleri Projesi
- Amatör Spor Kulüplerine Malzeme Yardımı Yapılmasına Dair Proje
- Öncelikli olarak şehrin dar gelirli ailelerinin yaşadığı bölgelerde olmak üzere, Aile Yaşam Merkezleri ve uygun görülecek yerlerde kreşlerin açılması ve otobüslerle oluşturulacak, gezici okul öncesi eğitim merkezlerinin kurulması

10. Turizm ve Tarihi Doku Çalışma Grubu

- Hacı Bayram Veli Tanıtım ve Etkinlikleri Projesi
- Ankara'nın Tarihsel ve Kültürel Tanıtımı Projesi
- Ulus Hacı bayram Veli - Ankara Kalesi - Hıdırlıktepe Üçgeninde Teleferik Kurulması Projesi

11. AB ve Dış İlişkiler Çalışma Grubu

- Yabancı Öğrenciler Buluşması

12. AR-GE Çalışma Grubu

- Hidrobor'un Dizel Motorlarda Kullanılması Projesi
- Afet Koordinasyon Kurulu Kurulması Projesi
- Yaşlı ve Kronik Hastalara Yardım Projesi
- İnternet Kafelerde Çocuk Kullanıcılarını Denetlemek için +18 Projesi

13. Ulaşım, Trafik ve Altyapı Çalışma Grubu

- Ankara'nın Bulvar, Cadde ve Sokaklarında Kullanılan Yön Levhalarının Ankara'ya Yakışır Şekilde Yeniden Düzenlenmesi

- Akıllı Yol Projesi
- Akıllı Duraklar Projesi
- Yapımı Devam eden Metroların Mümkün Olan En Kısa Zamanda Merkezi Hükümetin de Yardımıyla Hayata Geçirilmesi
- Anadolu Bulvarı'nın Eskişehir Yolundan Devam Edip ODTÜ Vişnelik Arazisinden Devamının Yapılıp Cevizlidere'den Dikmen İstikametine Doğru Tamamlanması. Çayyolu'ndan Gelip Hacettepe-Beytepe Kampüsü Girişinden Devam Eden Angora Caddesinin ODTÜ Teknokent Kavşağından ODTÜ Arazisinden Geçip Anadolu Bulvarı ile Birleşmesinin Sağlanması
- Konya Yolu ile Dikmen pazarı Arasında Cevizlidere, Öveçler ve Ş. Cevdet Özdemir Mahallelerinden Geçen Yeni Bulvarın Mümkün ise Dikmen Pazarı Altından bir Tünel ile Dikmen Vadisinde Yusuf Karaman İlköğretim Okulu'nun Yanından Çıkıp Turan Güneş Bulvarına Bağlanması.
- Sincan ve Etimesgut Arasında Demiryoluna Paralel Yeni Bir Yol ile Konya Yoluna Bağlanması
- Etimesgut'u Eskişehir Yoluna Bağlayan Zırhlı Birliklerden Geçen Yolun Bulvara Dönüştürülmesi.
- Atık Yağları Yok Edici Projesi

14. Plan ve Bütçe Çalışma Grubu

- 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesi Gereğince 2011 Yılı İhtiyaçlarımızın Basın yayın ve Halkla İlişkiler

Dairesi Başkanlığı Bütçesinde Ödenek Ayrılarak Buradan Karşılanması.

3.2.3. Ankara Kent Konseyinin Durumu

Ankara, kent yönetimine katılım ve kent konseyleri süreçleri açısından ilginç bir örnek oluşturmaktadır. Yerel Gündem 21 ve benzeri çerçevelerin kabul edildiği Ulusal Meclisin Başkenti olmasına, bu ilkelerin üzerinde derinleme çalışmaların gerçekleştirildiği çeşitli sivil toplum kuruluşlarının bulunmasına, eğitim düzeyinin yüksekliğine ve daha birçok diğer unsura rağmen Ankara kentinde katılımcı uygulamalar belirgin düzeyde gelişmemiştir. Özellikle son yıllarda kentte sosyo-ekonomik ayrışma ve kutuplaşmanın tırmanması karşısında yetersiz kalan yerel temsiliyet kanallarının eksikliklerini giderecek katılımcı mekanizmalar geliştirilememiştir. Ankara kentinde önemli bir temsiliyet-katılım vakumu varlığını sürdürmektedir (Şahin, 2005). Kent konseylerinin bu durum karşısında önemli bir katılım kanalı oluşturacağı düşünülebilirse de durum böyle olmamıştır. Kent Konseyleri Yönetmeliği'nin ilk çıkarıldığı 2006 öncesinde cılız birkaç Yerel Gündem 21 denemesi olmuş ve Yerel Gündem 21 Temsilcilikleri açılmıştır. Kentte bulunan sivil toplum kuruluşları Yerel Gündem 21 ile dolaylı olarak ilişkili iki gayri resmi "kent konseyi" kurma etkinliğinde bulunmuşlarsa da bu etkinlikler kurumsallaşamamıştır. Kent yönetimlerinin uygulamalarına muhalif "Ankaram Platformu" türü sivil toplum oluşumları da bu anlamda kurumsallaşamamışlardır.

Ankara'da ilk kent konseyleri Kent Konseyleri Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesinden sonra gerçek anlamda kurulmuşlardır. Ancak, bu kent konseylerinin ciddi bir etkinliğinin ve ağırlığının olmadığı görülmüştür. 2009 yılında Kent Konseyleri Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikten sonra, yerel seçimlerle birlikte kent konseyleri adayların programlarının bir parçası haline gelmiştir.

Ankara Kent Konseyinin yürütme kurulunda, kadın ve gençlik meclislerinde, çalışma guruplarında çoğunluk yönetiminin belediyenin yönetiminden, ya da belediye yönetimine yakın kişiler tarafından kurdurulan hülle sivil toplum örgütlerinden oluştuğu görülmektedir. Kent konseyi faaliyetlerinde katılımın bu anlamda darlığı etkili olmaktadır. Birçok kent konseyi çalışma guruplarının kâğıt üzerinde kaldığı ve çalışmadığı görülmektedir.

Yapılan değerlendirme sonucunda Ankara Kent Konseyinin belediye faaliyetlerinden bağımsız faaliyet düzeyinin genel olarak düşük olduğu görülmüştür. Meclislerin ve çalışma guruplarının talepleri ve beklentileri ve giriştikleri projeler hem doğrudan doğruya kent konseyi kararı olarak çıkmış, hem de Ankara Kent Konseyi'nin kuruluşu olan 2009 yılından bu tarafa belediye meclisine havale edilen 32 karardan 29 karar Ankara Büyükşehir Belediye Meclisince havale edildikleri komisyonlardan geçerek Ankara Büyükşehir Belediye Meclisince kabul edilmiştir.

Çalışma guruplarının etkinliklerinde düşük olduğu görülmüştür. Çalışma guruplarının etkinlik düzeyinin düşüklüğü kent konseylerinin örgütlenme biçimi ile ilişkili olduğu kadar, kent konseyinin 2009 sonrasında kurulmuş olmasının da etkili olduğu düşünülebilir.

Ankara Kent Konseyinin semt ya da mahalle düzeyinde bir örgütlenme oluşturma çabasının bulunmadığı görülmektedir. Kent konseyi kendi iç uygulamalarında ve faaliyetlerinde katılımcı yöntemleri uygulama düzeyinin çok düşük olduğu, katılımcılık kapasitesinin düşüklüğü gözlenmektedir.

Görüldüğü üzere Ankara Kent Konseyi'nin siyasal konumlanması sebebiyle etkinlik düzeyinin kısıtlı kaldığı, kent konseyi deneyiminin yerel düzeyde katılımcı kent yönetimine katkısının düşük düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Kent Konseyinin Büyükşehir Belediyesinin doğal uzantısı gibi algılanması ve buna göre yapılandırılmış olması bu durumun birincil sebebi olarak gösterilebilir.

SONUÇ

Dünya genelinde, artan nüfus ve yaşanan gelişmeler sonucunda temsili demokrasinin yetersizlikleri ve katılımı tam anlamıyla karşılayamaması, katılım ve temsil anlamında dünya ölçeğinde hızlı gelişmelere neden olmuş, bu yaşanan gelişmeler yeni arayışlara yol açmıştır. Bu sorunlara çözüm olması açısından yerel yönetimler düzeyinde hemşehrilerin karar alma sürecinde hak sahibi olmaları, daha fazla katılımın sağlanması ve farklılıkların ortaya konması hedeflenmiştir. Böylelikle sürdürülebilir kentleşmeyi savunan müzakereci demokrasi ve yeni kamu yönetimi anlayışıyla birlikte ortaya çıkan yönetişimle birlikte, yerel yönetimlerde halk katılımını sağlamak amaçlı kent konseyleri oluşumu ortaya çıkmıştır.

Günümüzde kent yönetimine kentte yaşayanların katılımı hem demokrasi düşüncesi, hem de yönetim faaliyetleri sonucunda üretilen kamu hizmetlerinin beklentileri karşılaması açısından önemsenmektedir. Ayrıca belediyelerin almış oldukları kararlar, kent sakinlerinin hak ve menfaatlerini etkileyebilmektedir. Bu nedenle Birleşmiş Milletler'in desteklediği ve ulusal düzeyde yürütülen Yerel Gündem 21 çalışmaları, kent yönetimine katılım için aktif bazı araçlar içeren bir niteliğe sahiptir.

Temsili demokrasinin yaşadığı sorunlar ve küreselleşmenin de etkileriyle Kent Konseyleri, Rio Konferansı'nda kabul edilen "Gündem 21" başlıklı küresel eylem planının 28. Bölümü ile öngörülen "Yerel Gündem 21" projesinin temel uygulama araçlarından biri olarak ortaya çıkmıştır. Tüm dünya üzerinde yapıları ve çalışma prensipleri ile küçük farklılıklar gösterse de kent konseyi benzeri yapılar, yerel düzeyde ortak akıl oluşturmak, yerel katılımı sağlamak ve hemşehrilik bilinciyle tüm yerel halkı kucaklamak amacıyla oluşturulan yapılardır.

Türkiye'de kent konseyleri, 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu'nuyla birlikte yasal temele kavuşturulmuş ve belediye örgütü olan yerlerde kurulması zorunlu hale getirilmiştir. Kent konseyleriyle ilgili ikincil

mevzuat olarak 2006 yılında “Kent Konseyi Yönetmeliği” yayınlanmıştır. 2008 yılında ise “Kent konseylerinin güçlendirilmesi ve yerel demokratik yönetim mekanizmaları olarak işlev görmelerine yönelik eğitim ve kapasite geliştirme desteği sağlanması” projesi kapsamında “Kent Konseyleri Kılavuzu” hazırlanmıştır. 2009 yılında Kent Konseyi Yönetmeliği’nde yapılan değişikliklerle konseylerin demokratik kapasitesi biraz daha güçlendirilmeye çalışılmıştır.

Her ne kadar Türkiye gündemine Rio Konferansı’ndan sonra Yerel Gündem 21 kapsamında giren kent konseyleri, aslında 1580 sayılı kanun döneminde de kent parlamentosu, kent senatosu, demokrasi platformu gibi değişik ad ve organizasyonlarla Yerel Gündem 21 öncesinde de kent konseylerinin yüklendiği misyonu yerine getirmek amacıyla Aliağa, Urla, Milas, Muğla’da oluşturulan birlikler de mevcuttur.

1580 Sayılı Kanun döneminde Yerel Gündem 21 kapsamında farklı adlar altında da olsa gönüllü olarak oluşturulan ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesiyle kurulması öngörülen ve halkın yönetime katılımını sağlayan araçlardan biri olan “kent konsey”lerinin yerel demokrasi açısından önemi açıktır. Kent Konseyleri Türkiye için yaşamsal önemde olmamalarına rağmen, demokrasinin yerelde ve genelde kurumsallaşması ve içselleştirilmesi açısından oldukça önemli işlevleri yerine getirebilirler (Çukurçayır ve Eroğlu, 2009: 245).

Her ne kadar kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin var olan koşullar altında sayılan amaçlarının tümünü gerçekleştirebildiğini söylemek pek mümkün değildir.

Öncelikle küreselleşmenin temel taşlarından yerelleşmenin etkisi ve dünya ölçeğinde temsili demokrasinin tıkanması sonucu, uluslararası

platformlar tarafından da desteklenerek oluşturulmaya çalışılan kent konseylerinin, yerel demokrasi geleneğini yerleştirmek gibi bir misyonu varken, belediye örgütünün olduğu yerlerde kurulmasının kanunla zorunlu hale getirilmesini demokrasi geleneği ile bağdaştırmak çok mümkün görünmemektedir. Katılım, gönüllülüğe dayanırken belediye olan her yerde konseyin kurulması zorunluluğunu ise anlamak mümkün değildir. Kent konseyi özünde yerel halkın yönetime katılmasına imkan veren bir yerel demokrasi uygulamasıdır. Kanunla zorunlu hale getirilerek, ne yerel demokrasi geleneği yerleştirilebilir ne de yerel halktan bir talep olmaksızın kurulan kent konseylerine katılım talebi beklenilebilir. Ayrıca yerel demokrasi ve katılımdan bahsederken, kent konsey yönetmeliği ile kent konseyi genel kurulunun kaç kez toplanacağını dahi kararlaştırmak müdahaleci tutumun göstergesi olarak sayılabilir. Kent konseylerini belediye destekli bir kurum olmaktan çıkarmak, doğal taleplerle oluşmasına dek gerekli alt yapıları hazır tutmak dışında bu konuda bir müdahale kabul edilebilir değildir. Yerel demokrasiyi ve katılımı gerçekleştirecek olan kent konseyleri, yerel halktan gelecek bir taleple şekillenmelidir. Yerel ihtiyaç ve talep söz konusu olmadıkça kent konseyinin kurulmaması da bir demokrasi gereğidir.

Yerel halkı temsil eden, halkın dilek, istek ve ihtiyaçlarını dile getirebileceği, kentini ve yaşadığı çevreyi ilgilendiren kararların alınmasında söz sahibi olabileceği bir sistem olarak kurgulanan kent konseylerinin ne kadar yerel halkı temsil ettiği konusu ise bir başka sorundur. Kent Konseylerinin ağırlıklı olarak mülki amirler, siyasi parti temsilcileri, milletvekilleri, belediye ve il genel meclisi üyelerinden ve örgütlü toplum kesimlerinin katılımıyla oluşan bir yapıya dönüştürüldüğü görülmektedir. Bahsedilen gruplar zaten toplumda etkili ve yetkili kimselerdir, bu katılım düzeyinde kent konseylerinin, tüm yerel haklı temsil ettiği varsayımını ortaya atmak çok gerçekçi görünmemektedir. Ayrıca STK temsilcileri var olan kent konseyi örgütlenmelerinde, belediye üzerinde baskı oluşturabilecek siyasi ve ekonomik güce sahip kesimlerdir, ayrıca pek çok dernek, vakıf üyesi olan kent konseyi üyeleri, belediyelerin desteklediği yandaş kesimden gelmektedir. Bu koşullar altında da, bu kesime

mensup olmayan, farklılık yansıtan hemşehrilerin kent konseylerinde temsil edildiği söylemek olası görünmemektedir.

Belediye Yasasında ve Kent Konseyi Yönetmeliğinde şeffaflığa sürekli vurgu yapılmasına rağmen kent konseylerine hangi STKların hangi ölçütler gözetilerek davet edildiği belli değildir. Konsey yönetmeliğinde belirtilen konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcilerinin nasıl belirlendiği de belirsizdir. Kent konseyi, katılım maliyetlerini hem zaman hem mali açıdan karşılayamayan bireylerin ya da toplulukların temsil edilemediği, iyi örgütlenmiş baskı gruplarının temsil edildiği bir yapı arz etmektedir.

Zaten yönetişimde de, yerel demokrasiye katılımı da tek tek bireylerin tüm karar mekanizmalarına katılması günümüz dünyasında mümkün olan bir kavram değildir. Bunun yerine kent konseyi eşittir belediye veya belediye yandaşı gruplar anlayışından ziyade, merkezi ya da yerel yönetimden uzak, farklı grupları da temsil eden yönetim dışı baskı gruplarının katılımından bahsedilebilir.

Kent konseyi yapılanmasında, tüm hemşehriler, yaşadıkları çevrenin tüm sorunlarını bilen, çevreye karşı duyarlı, hak arama yeteneği ve isteği olan ayrıca bu konuya zaman ayırabilen, iyi eğitilmiş, uzman ve her konuya hakim kimseler olarak kurgulanmışlardır. Tüm iyi niyet koşulları altında, kentte yaşayan insanların bu prototipte olduğu kabul edilse bile, bu insanların, baskı gruplarından sıyrılarak tüm dilek ve isteklerini kent konseylerinde kabul ettirdiğini kabul edersek bile alınan kararların, belediye organlarını bağlayıcı yönünün olmaması hem bu yöndeki faaliyetleri hem de katılımı ve çabayı anlamsız kılmaktadır. Dolayısı ile kent konseylerine davet edilenlerin mutlak bir biçimde belirli bir eğitim sürecinden geçirilmesi gerekmektedir.

Kent Konseylerinin karar alma süreçlerine katılımını belirlemesi açısından en önemli değerlendirmelerden bir tanesi de, belediyelerin politikaları için belirleyici olup olmadıklarıdır. Belediyelerin aldıkları kararlarda ve uyguladıkları projelerde kent konseyi kararlarının ne derece etkili olduğu

tartışmalı bir durumdur. Kent Konseylerinde oluşturulan görüşler sadece belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınmaktadır. Bunun dışında herhangi bir bağlayıcılığı yoktur. Ayrıca, Kent Konseylerinde oluşturulan görüşlerin belediye meclisinin toplantısında gündeme alınmaması durumunda olası herhangi bir yaptırım kanunda ve yönetmelikte düzenlenmemiştir. Ancak Kent Konseyleri, müzakereci demokrasinin amaçlarından biri olan ortak kamusal akıl oluşturma bunu yaparken de ortak sorun, hedef, ideal ve eylemler hakkında serbest ve açık bir diyalog içerisinde müzakere de bulunma fırsatı verdiğinden önemli sayılabilir (Özcan ve Yurttaş, 2010: 168-169).

Kent konseylerine mali açıdan özerklik tanınmaması da, konseylerin önündeki sorunlardan bir tanesidir. Mali konularda bir takım belediyeler, kent konseylerine ciddi anlamda kaynak aktarırken, bazı belediyeler de KKY'deki muğlak bir "gerekli mali destek" ifadesinden dolayı kaynak aktarımını en aza indirmek için çabalamaktadırlar. Ancak, belediyelerin kısıtlı gelir kaynakları ile hem yerel düzeyde hizmet üretme hem de yerel demokrasiyi yerleştirme arasında, siyasi iktidarını korumak adına yerel demokrasiyi desteklemeyi ve hizmet üretmeyi ön plana çıkarmasını anlamak mümkündür. Ayrıca kent konseyleri, kentsel sorunları tespit eden, çözüm önerileri getiren mekanizmalardır, geri kalan projeyi tasarlayan ve uygulayan kuruluş belediyelerdir. Bazı projelerin halk arasında kent konseyi projeleri olarak algılanması ve uygulayan kuruluşun da kent konseyi olarak algılanması da belediyelerin siyasi erki elinde tutmak isteği ile konseylere kaynak aktarımını kısıtlı tutması da anlaşılır bir durumdur. Diğer taraftan kent konseyleri zaten projeyi uygulayan taraf olmadığı için, kaynak bulma sıkıntısı yaşayacak olan tarafta belediyelerdir. Mali kaynak konseyler için sadece sekreteryahizmetlerinde gereklidir.

Kent konseyleri ve benzeri oluşumlar tüm dünya düzeninde yerel demokrasi geleneğini yerleştirmek, yerel halkın karar alma mekanizmalarına katılımını sağlamak amacıyla oluşturulan kuruluşlardır. Hal böyle iken bu kadar çok yerellik konusu üzerinde bu kadar çok durulurken, tüzel kişiliği dahi olmayan kent konseylerinin merkezileşme çabası içerisinde, ulusal ölçekte bir

"Kent Konseyleri Birliği" kurma çabalarını da anlamak mümkün değildir. Ulusal ölçekte birbirinden farklı ihtiyaçları olan, farklı beklenti gruplarına hizmet etmeye çalışan kent konseylerinin kendi aralarında deneyimlerini paylaşmak kent konseylerine ne derece faydalı olacağı tartışmalıdır.

Kent konseylerindeki önemli sorunlardan biri de katılım talebinin yetersizliğidir. Kentte yaşayan hemşehrilerin pek çoğu kent konseylerinin adını bile duymamış, konsey oluşumundan haberdar olanlar ise ne işlevi olduğundan bi haber durumdadırlar. Ancak kararlarının hiç bir bağlayıcılığı olmayan, genel kurul düzeyinde örgütsel katılımın, çalışma gruplarında da özel ilgi alanlarına göre bireysel katılımın desteklendiği ve hizmetlerin çoğunun özel sektöre devredildiği belediyecilik anlayışında halk katılımını beklemek pek de olası değildir. Yerel dinamikler katılımı sağlamak noktasında, yerel iletişimin yanı sıra katılımı yapılandırmak için gerekli desteği ve koşulları sağlamakla ykmldrlar.

Tüm bu var olan koşullar altında kent konseyleri, her ne kadar yerel politikaların oluşturulmasında pasif bir aktör, karar alma mekanizmalarında etkisi olmayan bir etken, yerel halkın genelinin iradesini yansıtmayan bir örgüt olarak algılansalarda; yerel demokrasinin yerleşmesi, farklı fikir çevrelerinin ortak bir platformda tartışma olanağı bulmaları ve ortak bir akıl oluşurmaya çalışmaları açısından gerekli ve desteklenmesi gereken oluşumlardır.

KENT KONSEY YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Yönetmelik; kent konseylerinin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

Madde 3 - (1) Bu Yönetmelik; 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Belediye: Kent konseyi oluşumuna yardım ve destek sağlayan belediyeyi,
- b) Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetişim mekanizmalarını,
- c) Meclisler ve çalışma gurupları: Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetişim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları,

- ç) Yerel gündem 21 programı: Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21 inci yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planının 28 inci bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren uygulanan Türkiye Yerel Gündem 21 Programını,
- d) Yönetişim: Saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını,
- e) YG21: Yerel Gündem 21'i,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM: Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri

Kent konseyinin oluşumu

Madde 5 - (Değişik madde: 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./1. mad.)

(1) Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci Maddede belirtilen üyelerden oluşur.

(2) Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer.

(3) Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.

Kent konseyinin görevleri

Madde 6 - (1) Kent konseyinin görevleri;

a) Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

- b) (Değişik bend: 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./2. mad.) Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- c) Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak,
- ç) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- d) Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- e) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- f) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- g) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- ğ) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- h) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- ı) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Çalışma ilkeleri

Madde 7 - (1) Kent konseyi, aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür.

- a) YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslar arası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- c) Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal

yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,

ç) Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,

d) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,

e) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Kent Konseyi Üyeliği ve Organları

Kent konseyi üyeliği

Madde 8 - (Değişik madde: 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./3. mad.)

(1) Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,

b) Belediye başkanı veya temsilcisi,

c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,

ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,

d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,

e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,

f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,

g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.

Organları

Madde 9 - (1) Kent konseyi aşağıdaki organlardan oluşur:

- a) Genel Kurul
- b) Yürütme Kurulu
- c) Meclisler ve çalışma grupları
- ç) (Ek bend: 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./4. mad.) Kent konseyi başkanı

Genel kurul

Madde 10 - (Değişik madde: 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./5. mad.)

(1) Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci Maddede sayılan üyelere oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.

(2) Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder.

(3) Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

Yürütme kurulu

Madde 11 - (1) (Değişik fıkra: 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./6. mad.)

Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.

(2) Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

Kent konseyi başkanı

Madde 11/A - (Ek madde : 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./7. mad.)

(1) Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

(2) Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü

tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur.

(3) Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır.

(4) Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.

Meclisler ve çalışma grupları

Madde 12 - (1) Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir.

(2) Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

(3) Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Çeşitli ve Son Hükümler

Toplantı ve görüşme usulü

Madde 13 - (1) Kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

(2) Genel kurul, yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan veya 8 inci maddede öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin teklifi üzerine olağan üstü toplantıya çağırılabilir.

Görüşlerin ilanı

Madde 14 - (1) Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

Genel sekreterlik

Madde 14/A - (Ek madde: 06/06/2009 - 27251 S.R.G Yön./8. mad.)

(1) Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir.

(2) Kent konseyi genel sekreteri, 6 ncı Maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

(3) Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.

Sekreterya hizmetleri

Madde 15 - (1) Kent konseyinin sekreterya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

(2) (Değişik fıkra: 06/06/2009 - 27250 S.R.G Yön./9. mad.) Sekreterya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur.

Yönerge çıkarma

Madde 16 - (1) Kent konseyi genel kurulu bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir.

Kent konseyinin mali yapısı

Madde 16/A - (Ek madde: 06/06/2009 - 27251 S.R.G Yön./10. mad.)

(1) Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.

Geçici Madde - (1) YG21 Programının uygulandığı yerlerde, kent konseyi veya benzeri adlarla oluşturulmuş yapılanmalar bu Yönetmelik hükümlerine

uygun hale getirilir. Kent konseyi bulunmayan belediyelerde ilk toplantı, belediye başkanının çağırısı ile yapılır.

(2) Kent konseyi ve benzeri adlarla oluşturulmuş mevcut yapılanmalara ve ilk toplantıya ilişkin işlemler bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde tamamlanır.

(3) Kent konseyi ilk toplantısını, belediye başkanının çağrı yazısında bildirilen gündemle, ilan edilen yer ve tarihte yapar. Bu toplantıda yürütme kurulu oluşturulur.

Yürürlük

Madde 17 - (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 18 - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

ESKİŞEHİR KENT KONSEYİ ÇALIŞMA YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

MADDE 1: Bu yönetmeliğin amacı; Eskişehir'deki kent yaşamında, kent vizyonun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukun korunması, sürdürülebilir kalkınma çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlılık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinde yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan Eskişehir Kent Konseyinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektedir.

Kapsam:

MADDE 2: Bu yönerge; Eskişehir Kent Konseyi'nin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, organların görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak:

MADDE 3: Bu yönerge;03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye kanun'un 76 maddesi ve 08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği ile 06.06.2009 tarih ve 27250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişikliklere dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar:

MADDE 4: Bu yönergenin uygulanmasında:

- a) Belediye: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'ni,
- b) Kent Konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; Eskişehir'in kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği, ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu, Eskişehir sakinlerinin hoşgörü, saygı ve anlayış çerçevesinde yönetime katılımını ve denetimini sağlayacak mekanizmalarını geliştirmeyi ve kendi sorunlarına sahip çıkmasını özendiren, demokratik ve bağımsız bir kuruluş olan Eskişehir Kent Konseyi'ni,
- c) Meclisler: Eskişehir Kent Konseyi bünyesinde kadın, gençlik, çocuk ve engelli alanlarında bu yönergenin 8. maddesinde sayılan kurum ve kuruluşların temsilcilerden oluşan organları,
- d) Çalışma Grupları: Eskişehir Kent Konseyi bünyesinde, çeşitli alanlarda derinlemesine ve kapsamlı çalışma yapmak üzere yürütme kurulu tarafından oluşturulan grupları,
- e) Yerel Gündem 21 Programı: Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21. yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planının 28. bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren uygulanan Türkiye Yerel Gündem 21 Programını,

f) Yönetişim: Saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindelik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını,

f) YG21: Yerel Gündem 21'i, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eskişehir Kent Konseyi'nin Amacı, Oluşumu, Görevleri ve Çalışma ilkeleri

Eskişehir Kent Konseyi'nin Amacı ve Oluşumu

MADDE 5:

a) Eskişehir Kent Konseyi, kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ilkelerini hayata geçirmeyi; sivil toplumun güçlendirilmesi ile çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmayı amaçlar;

b) Eskişehir Kent Konseyi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi, 08.10.2006 tarihli ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği uyarınca ve Türkiye Yerel Gündem 21 Programı ilkeleri doğrultusunda 28.10.2007 tarihinde yapılan ilk Genel Kurul toplantısında oluşmuştur;

Eskişehir Kent Konseyi'nin Görevleri

MADDE 6 – Eskişehir Kent Konseyi'nin görevleri:

a) Eskişehir'de demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşerilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

- b) Eskişehir'e ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmak,
- c) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- d) Eskişehir'in kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- e) Eskişehir kentinin kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- f) Eskişehir'de sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- g) Eskişehir'de sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- h) Eskişehir'de çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- ı) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- i) Eskişehir Kent Konseyi'nde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'ne gönderilmesini sağlamak,
- j) Başka kent konseyleri ile kentin geleceği ve günlük yaşamı ile ilgili işbirlikleri geliştirmektir.

Eskişehir Kent Konseyi'nin Çalışma İlkeleri

MADDE 7: Eskişehir Kent Konseyi, aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür:

- a) YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümünde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, Eskişehir'in yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,

- b) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslararası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- c) Eskişehir kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- d) Eskişehir Kent Konseyi'nin uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,
- e) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,
- f) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eskişehir Kent Konseyi'nin Üyeliği ve Organları

Eskişehir Kent Konseyi'nin Üyeliği:

MADDE 8:(1)Eskişehir Kent Konseyi; Eskişehir'deki merkezi yönetimi, yerel yönetimleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı içinde buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

- a) Eskişehir Valisi veya temsilcisi,
- b) Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı veya temsilcisi,
- c) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki ilçelerin kaymakamları veya temsilcileri,
- d) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki ilçelerin belediye başkanları veya temsilcileri,
- e) Sayısı onu geçmemek üzere Eskişehir Valisi tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,

- f) Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı'nın çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının, toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20 den az olmamak üzere kendi aralarında seçecekleri temsilcileri,
- g) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin il ve ilçe örgütlerinin birer temsilcisi,
- h) Eskişehir'deki üniversitelerin rektörleri veya temsilcileri,
- i) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde teşkilatını kurmuş olan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının birer temsilcisi,
- j) Eskişehir'de örgütlü olan işçi, memur ve işveren sendikalarının birer temsilcisi,
- k) Eskişehir Noter Odası'nın bir temsilcisi,
- l) Eskişehir Barosu'nun bir temsilcisi,
- m) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde örgütlü olan ve kamu yararı statüsü olan derneklerin ve vakıfların birer temsilcisi,
- n) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde eğitim, sağlık, kültür, sanat, çevre, hukuk, basın, kadın, gençlik, çalışanlar, emekliler ve sosyal dayanışma alanlarında kurulmuş olan derneklerin birer temsilcisi,
- o) Eskişehir Kent Konseyi'nce kurulmuş olan meclis ve çalışma grupların birer temsilcisi,

Madde 9. Kent Konseyi Organları

Eskişehir Kent Konseyi aşağıdaki organlardan oluşur:

- a) Genel Kurul,
- b) Yürütme Kurulu,
- c) Meclisler ve Çalışma Grupları,
- ç) Kent Konseyi Başkanı

Genel Kurulun Oluşumu, Çalışma İlkeleri ve Görevleri

MADDE 10:

- a) Genel kurul, Eskişehir Kent Konseyi'nin en yetkili organı olup, bu yönergenin 8. maddesinde sayılan üyelerden oluşur,
- b) Eskişehir Kent Konseyi genel kurulunda kurum ve kuruluşları temsil edecek kişiler, birinci dönem iki yıl, ikinci dönem üç yıl görev yaparlar. Kurum ve kuruluşlarca ilk kez belirlenen ya da herhangi bir nedenle değiştirilen temsilcilerin isimleri, kent konseyinin gündemindeki ilk genel kurul toplantısından en az 15 gün önce kent konseyi yürütme kurulu başkanlığına bildirilir.
- c) Eskişehir Kent Konseyi'nin üyesi olan kurum ve kuruluşlar, yetkili organlarının kararıyla genel kurul üyeliğinden çekilebilirler.
- d) Eskişehir Kent Konseyi yeni katılımlara açıktır. Bu yönergenin yürürlüğe girmesinden sonra yeni katılacak kurum ve kuruluşların başvuruları yürütme kurulu tarafından değerlendirilerek kent konseyinin ilk genel kurulunda karara bağlanır.
- e) Kent Konseyi yönetmeliğinde ve bu yönergede belirtilen amaçlara ve ilkelere aykırı söylem ve eylemleri belirlenen yada Eskişehir Kent Konseyi'nin olağan ve olağanüstü toplantılarına mazeretsiz olarak birbirini takiben üç kez katılmayanların genel kurul üyelikleri, yürütme kurulunun önerisi ve genel kurulun salt çoğunluk kararı ile Eskişehir Kent Konseyi üyeliğinden düşürülebilir,
- f) Eskişehir Kent Konseyi Genel kurulu her yıl ocak ve eylül aylarında olağan olarak toplanır. Ayrıca genel kurul Eskişehir Kent Konseyi başkanın çağrısı ile veya yürütme kurulunun salt çoğunluk kararıyla yada 8. maddede sayılan katılımcı üye sayısının üçte birinin yazılı teklifi üzerine olağan üstü toplantıya çağrılabilir.
- g) Genel kurul toplantılarının günü, saati, yeri ve gündemi en az otuz gün önceden Eskişehir Kent Konseyi başkanlığı tarafından katılımcılara yazı ile bildirilir. Ayrıca mahalli araçlarla kamuoyuna duyurulur,
- h) Üyeler Eskişehir Kent Konseyi başkanlığının önceden hazırladığı katılım listesini imzalayarak genel kurul toplantısına katılırlar,

i) Genel kurul katılımcı üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Birinci toplantıda salt çoğunluk sağlanamazsa, en az 7 gün sonra yapılacak ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak ikinci toplantıdaki katılımcı üye sayısının yürütme kurulu üye tam sayısının iki katından fazla olması gerekir. Genel kurul kararları katılan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır.

j) Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder. Ayrıca genel kurul tarafından başkanlık divanına 1 başkan yardımcısı 2 yazman üye seçilir. Seçilen üyeler başkanla birlikte genel kurul tutanağını imzalarlar.

k) Genel kurul, yürütme kurulu tarafından önceden hazırlanmış gündemi görüşür. Katılımcı üyelerin %10'unun yazılı isteği üçte birinin kabulü ile gündemde değişiklik yapılabilir.

l) Genel kurul; Eskişehir Kent Konseyi başkanı ile yürütme kurulu asil ve yedek üyelerini seçer. Ayrıca genel kurulca; ilgili yönetmeliğin ve bu yönergenin hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma guruplarının seçim ve çalışma esaslarını belirleyen çalışma yönergesi hazırlar.

m) Genel kurulca oluşturulan ve kabul edilen görüşler, Eskişehir Büyükşehir Belediye Meclisi'nin ilk toplantısında değerlendirilmek üzere meclis başkanlığına sunulur.

Yürütme Kurulunun Oluşumu ve Çalışma İlkeleri

MADDE 11:

a) Eskişehir Kent Konseyi Yürütme Kurulu; genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen 8 asil üye, genel kurul tarafından ayrıca seçilen kent konseyi başkanı ile kadın ve gençlik meclisi başkanlarının yer aldığı toplam 11 kişiden oluşur. Genel kurulda yürütme kurulu için ayrıca 8 yedek üye seçilir.

- b) Yürütme kurulu ve başkanı seçimleri gizli oy açık sayım esasına göre yapılır. Seçim yönteminin blok liste yada çarşaf liste ile yapılmasına genel kurul karar verir.
- c) Kent Konseyi başkanı bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.
- d) Yürütme kurulu ayda bir olağan, kent konseyi başkanı veya en az 3 yürütme kurulu üyesinin isteği üzerine olağanüstü olarak toplanır.
- e) Yürütme kurulu toplantılarına özürsüz olarak üst üste 3 veya yılda 5 kez katılmayan üyelerin yürütme kurulu üyeliği düşer.
- f) Yürütme kurulu üye sayısı, yedeklerin de getirilmesinden sonra 6'nın altına düşerse olağanüstü genel kurul yapılarak yürütme kurulu yenilenir.

Yürütme Kurulunun Görevleri

MADDE 12: Eskişehir Kent Konseyi yürütme kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Eskişehir Kent Konseyi'nin amaçları doğrultusunda eylem planları hazırlamak ve genel kurulun onayına sunmak.
- b) Genel kurul tarafından alınan kararları uygulamak,
- c) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının, yerini, zamanını ve gündemini belirlemek.
- d) Eskişehir Kent Konseyi'nin amaçları doğrultusunda çeşitli alanlarda derinlemesine ve kapsamlı çalışmalar yapmak üzere çalışma grupları oluşturmak, bu grupların çalışmalarına destek olmak ve denetlemek.
- e) Eskişehir Kent Konseyi genel sekreterinin ve sekretarya hizmetlerinde görevlendirilecek personelin görev ve sorumluluklarını belirlemek,
- f) Genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri Eskişehir Büyükşehir Belediye Meclisi'ne sunmak ve uygulamayı izlemek.

Kent Konseyi Başkanının Seçimi

MADDE 13:

a) Eskişehir Kent Konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent Konseyi başkanının görev süresi yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olarak ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

b) Gizli oy açık sayım esasıyla yapılacak Kent Konseyi Başkanı seçimi için; ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki, ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır, ikinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır, üçüncü oylamada en fazla oy alan aday başkan seçilmiş olur.

c) Eskişehir Kent Konseyi Başkanının izin hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.

Kent Konseyi Başkanının Görev ve Yetkileri

MADDE 14: Eskişehir Kent Konseyi başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Özel ve tüzel kişilere karşı Eskişehir Kent Konseyi'ni temsil etmek,
- b) Genel kurul ve yürütme kurulu toplantılarına başkanlık etmek,
- c) Eskişehir Kent Konseyi genel sekreterinin birinci, sekretaryada görevli personelin ise ikinci sicil amiri yetkilerini kullanmak,
- d) İlgili yasalar, yönetmelik ve bu yönergeden kaynaklanan diğer görev ve yetkileri yerine getirmek.

Eskişehir Kent Konseyi Meclislerinin Oluşumu ve Çalışma Esasları

MADDE 15: Eskişehir Kent Konseyi bünyesinde şu meclisler oluşturulur:

- a) Kadın Meclisi: Bu yönergenin 8. maddesinde sayılan kurum ve kuruluşların birer kadın temsilcisi ile seçilmiş kadın yerel yöneticileri ve gönüllü kadın katılımcılardan oluşur.
- b) Gençlik Meclisi: Bu yönergenin 8. maddesinde sayılan kurum ve kuruluşlar ile üniversite öğrenci konseyleri, lise öğrenci birlikleri, üniversite öğrenci kulüpleri, gençlik spor il müdürlüğü gençlik birimlerinin 15-30 yaş arasındaki birer temsilcisinden oluşur.

c) Engelliler Meclisi: Bu yönergenin 8. maddesinde sayılan kurum ve kuruluşların varsa birer engelli temsilcileriyle resmi ve özel engelli rehabilitasyon merkezi temsilcileri, üniversitelerin engelli bölümü temsilcileri ve gönüllü engellilerden oluşur.

d) Çocuk meclisi: Bu yönergenin 8. maddesinde sayılan kurum ve kuruluşların birer temsilcisi ile çocuklarla ilgili dernek, vakıf ve kulüplerin birer temsilcisinden oluşur.

e) Yukarıda sayılan meclislerin genel kurullarının çalışma esasları bu yönergede Eskişehir Kent Konseyi genel kurulu için belirtilen çalışma biçim ve yöntemlerine uygun olarak yapılır.

f) Meclis genel kurulları tarafından 7 asil 7 yedek üyeden oluşan yürütme kurulu seçilir, yürütme kurulu kendi arasından bir başkan ve bir yazman seçer.

Çalışma Gruplarının Oluşumu ve Çalışma Esasları

MADDE 16:

a) Eskişehir Kent Konseyi Yürütme Kurulu kararıyla belli konu ve alanlarda derinlemesine ve kapsamlı çalışmalar yapmak üzere çalışma grupları oluşturulur,

b) Çalışma grupları en az 5 kişiden oluşur. Çalışma gruplarına katılım, yürütme kuruluna yapılan yazılı başvurunun kabulü ile başlar. Çalışma grubu ilk toplantısında kendi içinden bir başkan ve bir yazman seçer,

c) Çalışma grupları yaptıkları etkinliklerle ilgili raporları en az üç ayda bir yürütme kuruluna sunarlar,

d) Çalışma gruplarının süresi yürütme kurulu tarafından belirlenir,

e) Çalışma gruplarının çalışma yöntem ve ilkeleri bu yönergedeki ilkelere uygun olarak sürdürülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Toplantı ve Görüşme Usulü

MADDE 17: Eskişehir Kent Konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Görüşlerin İlanı

MADDE 18: Eskişehir Kent Konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

Genel Sekreterlik

MADDE 19:

a) Eskişehir Kent Konseyi Genel Sekreteri, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir.

b) Eskişehir Kent Konseyi Genel Sekreteri, ilgili yönetmelikte ve bu yönergede kent konseyinin görevleri olarak belirtilen çalışmaların yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

c) Genel Sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur. Genel sekreter yürütme kurulu toplantılarına katılarak görüş belirtir, ancak oy kullanamaz.

Sekretarya Hizmetleri

MADDE 20:

1) Eskişehir Kent Konseyi'nin sekretarya hizmetleri, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

2) Eskişehir Kent Konseyi Sekretarya'sı hizmetlerini yürüten personel genel sekretere ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.

Eskişehir Kent Konseyi'nin Mali Yapısı

MADDE 21:

- a) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Eskişehir Kent Konseyi'ne, bütçesinde ödenek ayırmak suretiyle ayni ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.
- b) Eskişehir Kent Konseyi yürütme kurulu, bütçenin oluşmasında belediyeyle işbirliği yaparak önerilerini rapor halinde sunar.
- c) Bütçeden yapılan harcamalar, yürütme kurulu tarafından hazırlanan raporla genel kurulun bilgisine ve onayına sunulur.
- d) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi bütçesinden ayrılan ödenek altışar aylık dönemlerde nakit olarak Eskişehir Kent Konseyi'nin banka hesabına aktarılır.
- e) Harcamalar Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi başkan ve genel sekreterin müşterek imzası ile gerçekleştirilir.
- f) Harcama yetki sınırlarını yürütme kurulu belirler.

Yürürlük

MADDE 22: Bu yönerge 26 EYLÜL 2009 tarihinde yapılacak genel kurul toplantısında kabul edildikten sonra yürürlüğe girer. 30.03.2008 tarihli yönerge yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme

MADDE 23: Bu yönerge hükümlerini Eskişehir Kent Konseyi yürütme kurulu yürütür.

ESKİŞEHİR KENT KONSEYİ ENGELLİLER MECLİSİ YÖNETMELİĞİ

MADDE 1: MECLİSİN ADI VE MERKEZİ

A- Meclisin Adı: Eskişehir Kent Konseyi Engelliler Meclisi

B- Meclisin Merkezi: ESKİŞEHİR

MADDE 2: KAPSAM

Bu yönetmelik, Eskişehir Kent Konseyi Engelliler Meclisi'nin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

MADDE 3: DAYANAK

Bu yönetmelik 3.7.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesine dayanılarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve 8 Ekim 2006 tarihli, 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kent Konseyi Yönetmeliği"ne dayanılarak hazırlanmıştır.

MADDE 4: ENGELLİLER MECLİSİNİN AMACI

Engelliler Meclisi; kentli engellinin toplumsal yaşama doğrudan katılımını, eğitim, sağlık, sosyal bakım, rehabilitasyon ve istihdam ihtiyaçlarının karşılanması ile üretim kapasitelerinin, bilgi, beceri, tecrübe ve yeteneklerinin geliştirerek iş edinme becerisini artırmayı; diğer kentlilerin engellilerle birlikte yaşayarak engelli yaşamının kolaylaştırılmasını ve engellinin toplumsal ve ekonomik üretiminde aktif rol almalarını sağlamayı amaçlar.

MADDE 5: ENGELLİ MECLİSİNİN ÇALIŞMA İLKELERİ

Eskişehir Kent Konseyi Engelliler Meclisi aşağıdaki ilkeler doğrultusunda çalışmaları yapar.

1. Eskişehir il, ilçe ve köylerdeki tüm engelliler arasında din, dil, ırk, kültür, sosyal sınıf, eğitim, ekonomik ve düşünce farkı gözetmeksizin engelliye temsil etmek
2. Engellinin; kentte yaşayan birey olarak kentsel yaşama katılma, kente ait olma duygularının geliştirilmesi, toplumsal hayata doğrudan katılmasını sağlamak
3. Eskişehir'deki tüm engelli gruplarını bünyesinde toplamak
4. Engelli insanların hak ve menfaatlerinin korunması için gerekli çalışmalar yapmak, iletişim araçları yoluyla kamuoyu oluşturmak,

5. Tüm Toplumun; Engelli insanların sorunları konusunda bilinçlendirilmesi, sorunlarının çözümü için politikalar oluşturulması ve kamuoyunun oluşturmasını sağlamak,
 6. Engellileri; kentsel yaşam hakkında bilinçlendirmek, kentsel çözümler konusunda engellilerin katılımını sağlamak
 7. Kanunlar çerçevesinde engelli insanlar arasında samimi ve yakın işbirliği kurmak yardım ve bağlılık hislerini takviye etmek.
 8. Engellileri; yürürlükte bulunan yasal haklarından haberdar etmek, aksayan veya eksik ilgili mevzuatların tespiti, geliştirilmesi, uygun birimlere iletilmesi, yasal hakların kazanımı için gerekli girişimlerde bulunmak mevcut hükümlerin uygulanması ve denetiminin sağlanmasına çalışmak,
1. Uygulayıcılardan kaynaklanan aksaklıkların giderilmesi, bu yolla kanundan ve mevzuattan doğan yasal haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla tekliflerde bulunmak, kamuoyu oluşturmaktır.
 2. Engellilerin ihtiyaç ve sorunlarından yola çıkılarak, taleplerini belirlemek, çözümler ve proje üretiminde aktif rol almalarını sağlamak,
 3. Engelli insanların hak ve menfaatlerinin korunması için gerekli incelemelerde bulunmak, kamuoyu, basın ve diğer kitle iletişim araçları vasıtasıyla engelli insanların sorunlarının çözümü yolunda çalışmalar yapmak; teklif ve teşebbüslerde bulunmak.

MADDE 6: ENGELLİLER MECLİSİNİN GÖREVLERİ

Eskişehir Kent Konseyi aşağıdaki faaliyetleri yerine getirir.

1. Kamuoyunda yaygın olan engellinin tüketici olduğu imajının yok edilmesi ve engelli insanların konumlarına uygun işlerde istihdam edilmesinin sağlanması amacıyla çalışmalarda bulunmak.
2. Engellilerin iş, siyaset, kültür spor vs. alanlarda söz sahibi olması, Engellilerin İhtiyaç ve sorunlarından yola çıkarak, taleplerinin belirlenmesi, çözümler ve projeler üretilmesinde aktif rol almaları ve Projelerinin yetkili birimlere ulaştırılmasını sağlamak.

3. Eskişehir Genelinde yaşayan Engellilerin Envanteri'nin çıkarılması için çalışmalarda bulunmak, Çalışma yapan kurum ve kuruluşlara destek olmak.
4. Engelli insanların gerek kazanç sağlayacağı gerekse yeteneklerini geliştirebileceği çeşitli iş sahalarında atölyeler açılmasına katkı sağlamak,
5. Yurt içinde ve yurt dışında aynı amaçla kurulmuş diğer engelli meclisleri, engelli dernekleri, engelli spor kulüpleri, federasyon, Konfederasyonlar ve Rehabilitasyon Merkezleri ile iletişimi ve koordinasyonu sağlayarak engelli sorunlarının tespit edilmesi, çözüm için ortak öneriler getirilmesi ve bu amaçla projeler üretilerek gerekli çalışmaların yapılması. STK'larla ve Resmi ve özel kurum ve kuruluşları bir araya getirmek ve hedefleri doğrultusunda çalışmalarına destek olmak.
6. Engelli insanların hak ve menfaatlerinin takibinde veya hukuki yardıma ihtiyaç hallerinde, ilgili merciler önünde temsil etmek ve ettirmek, dava açmak, açtığı davada taraf olmak
7. Engellilerin kent yaşamında sorunsuz yaşayabilmesi için kentsel düzenlemelerin, engellilerin özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre fiziksel koşulların oluşturulmasını sağlamak,
8. Engellilerin topluma kazandırılması ve eğitiminde büyük rol oynayan rehabilitasyon merkezlerinin faaliyetlerinin geliştirilmesi ve denetimlerin düzenli yapılması için ilgili kurum, kuruluş ve aileler ile işbirliği yapmak.
9. Engelli istihdamında, iş yerlerinde uygulanması gereken yasal kotaya; kamu kurum ve kuruluşlarında, özel işyerlerinde uyulması için gerekli çalışmaları yapmak.
10. Engelli personel çalıştıran işyerlerinde, sosyal, ekonomik, kültürel ve çalışma koşullarına yönelik sorunlarının çözüme kavuşturulması için çeşitli düzenlemeler yapılmasını, yaşama geçirilmesi ve engelli vatandaşlarımızın uygulamada karşılaştıkları sorunların giderilmesi için Yönetici, müdür, işveren ve mesai arkadaşlarının bilgilendirilerek,

engellerine yönelik gereken kolaylığı göstermeleri ve ilgili düzenlemeleri yapmaları için çalışmalar yapmak.

MADDE 7: ENGELLİLER MECLİSİNİN OLUŞUMU:

Engelliler Meclisi, kentteki Engellilerle ilgili tüzel kişiliği olan STK, Üniversiteler, ilgili Özel ve Kamu kurum, kuruluşlardan görevlendirilen bireyler, Yerel yönetimden ilgili kişilerin katılımı ile oluşur. Engelliler Meclisinin Üyeleri: aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur.

- * Vali Yardımcısı
- * Belediye başkanı veya temsilcisi
- * Engelli Dernek, Kulüp ve Vakıf'larından 3'er temsilci,
- * Baro'dan 1 temsilci,
- * Üniversitelerden 1'er temsilci,
- * Belediyeden; İmar ve Şehircilik Md. den 1 temsilci,
- * Belediye Meclisi üyelerinden 1'er temsilci,
- * Belediye Engelliler merkez'inden 1'er temsilci,
- * İl Sosyal Hizmetlerden 1'er temsilci,
- * İl Milli Eğitim Md. den 1'er temsilci,
- * İl Sağlık Md. den 1'er temsilci
- * İl Genel Meclisinden 1 temsilci,
- * İl Özel idaresinden 1 temsilci,
- * İl Emniyet Md. den 1 temsilci,
- * Bayındırlık Md. den 1 temsilci,
- * Gençlik ve Spor İl Md. den 1 temsilci,
- * Görme Engelliler Federasyonu İl Temsilcisi,
- * Zihinsel Engelliler Federasyonu İl Temsilcisi,
- * Bedensel Engelliler Federasyonu İl Temsilcisi,
- * İşitme Engelliler Federasyonu İl Temsilcisi,
- * İl Merkezi Mahalle Muhtarları,
- * Kent Konseyi Çalışma Gruplarından 1'er temsilci,
- * Kent Konseyi Yürütme Kurulundan 1 temsilci,

* Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Kurumlarından 1'er temsilci, Kuruluş toplantısının ilk çağrısını ve düzenlemesini Kent Konseyi Yürütme Kurulu yapar. Kent Konseyi; Meclis Yürütme Kurulu ve organları oluşturulana kadar toplantıların yürütülmesini sağlar.

MADDE 8: ENGELLİLER MECLİSİ ORGANLARI

- a) Genel Kurul
- b) Yürütme Kurulu
- c) Çalışma Grupları

MADDE 9: Genel Kurul

1. Yılda en az iki defa olağan toplanır. Ayrıca Yürütme Kurulu'nun alacağı kararla Olağanüstü toplanabilir.
2. Yürütme Kurulu tarafından; gündemiyle birlikte yazıyla, telefon veya E-Posta iletişim yoluyla Üç (3) gün önceden haber verilerek toplanır.
3. Genel kurul, üye tam sayısının yarısından bir fazlasıyla toplanır. Katılanların çoğunluğu ile karar alır.
4. Toplantı gündemli olarak yapılır ve gündemdeki konular görüşülünceye kadar devam eder. Ayrıca genel kurul toplantılarına gündemdeki konularla ilgili dileyen herkes katılır ve gündemdeki konularla ilgili konuşabilir.
5. Her üyenin bir oy hakkı vardır. Vekâlet yoktur. Organ seçimleri açık oy usulüyle yapılır. Adaylar aldıkları oylara göre sıralanır. Eşitlik durumunda adaylar arasında kura çekilir.
6. Meclis toplantılarına gerekçesiz 3 kez katılmayan üyenin üyeliği düşer, yerine ilgili kurum ya da kuruluşundan yeni üye istenir.
7. Genel Kurul'a Yürütme Kurulu Başkanı başkanlık eder. Başkanlık divanında ayrıca başkan yardımcısı ve sekreter yer alır.
8. Engelliler Meclisi; yürütme kurulunun ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını Kent Konseyi yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla belirler.

9. Engelliler Meclisi'nde oluşturulan görüşler, Kent Konseyi Yürütme Kurulu'nda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine ve kurumlara sunulur.

MADDE 10: Yürütme Kurulu

1.

1. Yürütme Kurulu 5 asil 5 yedek üyeden oluşur.
2. Yürütme Kurulu Engelliler Meclisi tarafından 2 yılda bir seçilir.
3. Genel kurul toplantılarının gündemini belirler, toplantıyı gerçekleştirir.
4. Çalışma gruplarının kurulmasına karara bağlar ve çalışmalarını izler. Çalışma gruplarının hazırlamış olduğu raporların ya da projelerin engelli meclisinde görüşülmesini sağlar. Uygun görülen raporları ya da projeleri Kent Konseyi'ne sunar.
5. Yürütme Kurulu ayda en az 1 kez toplanır.
6. Yürütme kurulu toplantılarına bir seçim döneminde gerekçesiz olarak 3 kez katılmayan üyenin üyeliği sona erer. Yerine yedek üye geçer.
7. Yürütme Kurulu kararları çoğunlukla alınır. Eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır

MADDE 11: Çalışma Grupları

Engelliler Meclisi Çalışma Grupları, Yürütme Kurulu ya da Engelliler Meclisi tarafından oluşturulabileceği gibi, gönüllü çalışmak isteyenlerin teklifleriyle de oluşturulabilir. Engelliler Meclisine üye herkes Çalışma Grubu kurabilir ya da kurulan Çalışma Gruplarına katılabilir. Çalışma Grubu'nun oluşturulabilmesi için, Yürütme Kurulu'na "Çalışma grubunun amacını ve hedefini" belirten en az üç katılımcıdan oluşan yazılı bir başvuru yeterlidir.

1. Çalışma grupları kuruluş amaçlarıyla ilgili sorunu tespit eder, sorunun çözümü için önerilerde bulunur, yapılması gerekenleri bir proje olarak eylem planını raporu halinde yürütme kuruluna verir.

2. Çalışma grupları Engelliler Meclisi ve kent konseyinde onay gören raporlarının hayata geçirilmesi, uygulanması aşamasında da görev alabilirler.
3. Toplanma zamanlarını ve çalışma şekillerini Çalışma grupları kendileri belirler.
4. Çalışma grupları toplantılarında görüşülen konuların ve alınan kararların kayıtlarını tutarlar.

MADDE 12: BÜTÇE

Engelliler Meclisi harcamaları, Kent Konseyi bütçesinden karşılanır ve kent konseyinin bütçe harcamaları prosedürü uygulanır.

MADDE 13: YÜRÜRLÜK

Engelliler Meclisi'nin yönetmeliği, Kent Konseyi yürütme Kurulu'nda kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

KAYNAKÇA

- AKDOĞAN, Argun (2008). "Yeni Yerel Yönetim yasalarında Katılım", DOSYA-08: **Yerel Yönetimlere Katılım**, Bülten 64, Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayını, s.17-27.http://www.yayed.org.tr/resimler/ekler/21fa74b50ba3f7c_ek.pdf?tipi=7&turu=X&sube=0 (e-Erişim Tarihi: 05.06.2011)
- AL, Hamza (2002), **Kamu Yönetiminde Paradigma Değişimi**, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AL, Hamza. "Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı", www.liberal-dt.org.tr, (Erişim: 21.08.2007).
- AVANER, Tekin (2007). "Yerel Gündem 21, **Memleket Mevzuat**, 29 (3): 14-25.
- AYDINLI, H. İbrahim (2004). **Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Belediyeler**, Nobel Yayınları, Ankara.
- AYTAÇ, Fethi (1998). **Açıklamalı Belediye Kanunu**, 6.Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- BANTHIEN, H., M. JASPERS and A. RENNER (2003). Governance of the European Research Area: the Role of Civil Society, **EU Research Report** (http://base.china-europa-forum.net/rsc/docs/doc_727.pdf).
- BARNES, Marian (1999). **Building A Deliberative Democracy: An Evaluation of two Citizens' Juries**, Southampton.
- BARTLE, Phil (2012). "Farkındalık Yaratmak: Toplumu Büyük Beklentiler İçerisine Sokmamak", Çev. Sinem Alpaslan, <http://cec.vcn.bc.ca/gcad/modules/sta-awtu.htm>, 20.03.2012.

- BATAL, Salih (2010). “Yeni Kamu Yönetiminde Yönetişim Kavramı ve Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanındaki Uygulama Örnekleri”, **Mevzuat Dergisi**, Sayı:145.
- BAYRAMOĞLU, Sonay (2005). **Yönetişim Zihniyeti Türkiye’de Üst Kurullar ve Siyasal İktidarın Dönüşümü**, 1. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- BENHABIB, Seyla (1999), “Müzakereci Bir Demokratik Meşruiyet Modeline Doğru”, **Demokrasi ve Farklılık**, Çev. Zeynep Gürata ve Cem Gürsel, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Yayını, İstanbul, s.101-139.
- BEYDİLLİ, Zülfü (2011). Yönetişim Ekonomi ve Siyaset İlişkisi, http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=905, (Erişim: 10.11.2007).
- BOSTANOĞLU, Özer (1990). “Türk Belediyeciliğinde Güncel Tarihsellik”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 23, Sayı 2, Haziran, s.74-93.
- BROWN, Mark (2006). "Survey Article: Citizen Panels and the Concept of representation", **The Journal of Political Philosophy**, Volume 14, Number 2, pp. 203-225.
- COŞKUN Bayram (2007). “Kent Yönetimine Katılım ve Kent Konseyleri”, **Küresel Esintiler ve Yerel Etkiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi**, Ed. Abdullah Yılmaz, Yavuz Bozkurt, Gazi Kitabevi, Ankara.
- ÇELİK, Behiç (1995), “Türk Belediyeciliğinin Tarihsel Gelişimi”, **Yeni Türkiye**, Yıl 1, Sayı 4, Mayıs-Haziran, s.588-597.
- ÇUKURÇAYIR Mehmet Akif - H.Tuğba EROĞLU (2009). “Kent Yönetiminde Demokratik Bir Açılım Olarak Kent Konseyleri”, **Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları: Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler**, Ed. Kemal Görmez, Mustafa Ökmen, Beta Yayınları, İstanbul.

ÇUKURÇAYIR, Mehmet Akif (2005), "Siyasal Katılım Olanakları Açısından Yerel Siyaset: Yönetişim ve Yerel Alanda Yararlanılabilecek Diğer Yöntemler", **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar - I**, Ed. H. Özgür ve M. Kösecik, s. 213-234, Nobel Kitabevi, Ankara.

ÇUKURÇAYIR, Mehmet Akif (2008), "Türkiye’de Yerel Siyasetin Tarihi Gelişimi", **Yerel Siyaset**, Okutan Yayıncılık, Ocak, s.15-36.

DEMİR, Oral (2008). **Yerel Siyasete Katılımcılık ve Kalkınma (Türkiye’de Yerel Gündem 21 Örneği)**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

DEMİRCİ, Mustafa. (2010). "Yönetime Halkın Doğrudan Katılımının Sorunları ve Açmazları", **Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar**, Ed. Bekir Parlak, s. 143-156, Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım.

DİNÇER, Ömer ve Cevdet YILMAZ (2003), Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: 1 Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim, **T.C Başbakanlık**, Ekim, Ankara.

DÖNMEZ, Mustafa (1995). "Türkiye’de Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi", **Türk İdare Dergisi**, Yıl 67, Sayı 406, Mart, s.165-173.

DURRENBERGER, Gregor - Hans KASTENHOLZ and Jeannette BEHRINGER (1999) "Integrated assessment focus groups: bridging" the gap between science and policy?", **Science and Public Policy**, volume 26, number 5, October 1999, pages 341–349,

DURSUN, Davut (1998). "Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Doğuşu ve Siyasi/İdari Gelişme", **Türkiye’de Yönetim Geleneği**, Ed. Davut Dursun, Hazma Al, İlke Yayınları, No:24, İstanbul, ss.93-104

DURSUN, Davut (2008). "Demokratik Siyasal Kültürün Gelişmesinde Yerel Yönetimler", **Yerel Siyaset**, Okutan Yayıncılık, İstanbul.

EMREALP, Sadun (2005). **Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı**, IULA-EMME Yayını, İstanbul.

ERCAN, Hülya (2002), "Türkiye’de Sivil Toplum Tartışmaları Üzerine", **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 26, Sayı 1, Mayıs, s.69-79.

ERYILMAZ, Bilal (2004). **Bürokrasi ve Siyaset**, 2. Basım, Alfa Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.

ERYILMAZ, Bilal (1995). "Yerel Yönetim Sendromu", **Yeni Türkiye**, Yıl 1, Sayı 4, Mayıs-Haziran, s.340-346.

ERYILMAZ, Bilal (2000). **Kamu Yönetimi**, Erkan Matbaacılık, İstanbul.

ERYILMAZ, Bilal (2002), **Bürokrasi ve Siyaset**, Alfa Basım Yayın Dağıtım, Mart, İstanbul.

ERYILMAZ, Bilal (2006), **Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme**, İşaret Yayınları, 2.Baskı, İstanbul.

ERYILMAZ, Bilal (2007). **Kamu Yönetimi**, Genişletilmiş ve Güncellenmiş Yeni Baskı, Erkan Matbaası, İstanbul.

EŞ, Mecit (1998), **Maliye Tarihi Ders Notları**, Eser Ofset, Trabzon.

GÖKTÜRK, A. ve KAVİLİ, S. (2002). "Yerel Gündem 21 ve Katılım", **Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri**, Ed. B.A. Güler, F. Kartal ve A. Sabuktay ss. 237-253. Ankara: TODAİE.

GÖRMEZ, Kemal (1997). **Yerel Demokrasi ve Türkiye**, Vadi Yayınları, Ankara.

GÖRMEZ, Kemal (2005). **Küreselleşme ve Yerelleşme**, Odak Yayınları, Ankara.

GÖYMEN, Korel. "Türkiye’de Yerel Yönetim", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi**, c.10, İletişim Yayınları, ss.2838-2844.

GÜNEŞ, Muharrem (2004). **Yerel Gündem 21 Ulusal Kentlerden Küresel Köylere**, Detay Yayıncılık, Ankara.

KAPANİ, Münci (1992). **Politika Bilimine Giriş**, Bilgi Yayınevi, 6. Basım, Ankara.

KAPUCU, Naim (2003). "Yeni Yönetim Yaklaşımları ve Yerel Yönetimler", **Yerel ve Kentsel Politikalar**, Ed. M.Akif Çukurçayır, Ayşe Tekel, Çizgi Kitabevi Yayınları, No:80, Bilim-Toplum Siyaset No:19, 1. Baskı, Konya.

KAYAN, Ahmet (2005). "Yerel Gündem 21, Belediyelerin Personel Sorunları ve Yerel Gündem 21'in Belediyelere Sağlayacağı Bazı Katkıları - I" **Yerel Yönetim ve Denetim**, C.10, S.12, Aralık.

KELEŞ, Ruşen (1992). **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, Cem Yayınevi, İstanbul.

KELEŞ, Ruşen (2006). **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, Cem Yayınevi, Genişletilmiş 5. Basım, İstanbul.

Kent Konseyi Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 08/10/2006, Resmi Gazete Sayısı: 26313, http://kentkonseyleri.net/dl/yg21/KKY_YeniDuzenlemeler.pdf, (Erişim Tarihi: 22.04.2011)

KÖSECİK, Muhammet ve Hüseyin ÖZGÜR (2010). "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yerel Yönetişime Doğru Değişimi ve Dönüşümü", **5. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Konya ss. 39-59.

KÖSEOĞLU, Özer (2011). "Kent Konseyleri: Müzakereci Demokrasi İçin Bir Fırsat mı?" **Kent Konseyleri Sempozyumu (Bursa) Bildiri Kitabı**, Burfaş, Bursa, ss.323 - 335.

NOHUTÇU, Ahmet (2011). **Tekno-Ekonomik Paradigma Dönüşümünden Yeni Demokratik Yönetim Mekanizmalarına: Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Devlet ve Kamu Yönetimine Etkileri**. Muğla

Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü,
www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=228 - 75k,
 (Erişim: 13.11.2011)

ORTAYLI, İlber (1973). “Türk Belediyesinin Denetim Yetkisinin Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu” , **Amme İdare Dergisi**, Cilt 6, Sayı 4, ss. 14-24.

ORTAYLI, İlber (1976). “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 9, Sayı:1, ss.95-107.

ORTAYLI, İlber (1979). **Türkiye İdare Tarihi**, TODAİE Yayını, No:180, Doğan Basımevi, Ankara,

ORTAYLI, İlber (1985). **Tanzimattan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği**, Hil Yayınları, İstanbul.

ORTAYLI, İlber (1995). “Devraldığımız Miras”, **Yeni Türkiye, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı**, Yıl:1, Sayı:4, ss.552 - 558.

ORTAYLI, İlber (2000). **Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri 1840-1880**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

ÖKMEN, Mustafa - Bekir PARLAK (2008). **Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler**, Alfa Aktüel Yayınları, İstanbul.

ÖKMEN, Mustafa (2005). “Küresel Sistem, Demokratikleşme - Yerelleşme Dinamikleri ve Yerel Demokrasi”, **Küreselleşme ve Yerelleşme**, ed. Kemal Görmez, Odak Yayınları, Ankara.

ÖKMEN, Mustafa ve Kemal GÖRMEZ (2009). “Türkiye’de Yerel Gündem 21 ve Yerel Yönetişim Uygulamaları”, **Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları, Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler**, K. Görmez ve M. Ökmen (Ed.), (s.109-129). İstanbul: Beta.

- ÖNER, Şerif (2001). "Sivil Toplum Kuruluşlarının Yerel Demokrasi ve Katılım Algılamaları", **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, C.10, S.2, ss.51-57, Nisan.
- ÖNER, Şerif (2005). "Katılımcı Demokrasi Açısından Belediye Kanunu", **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar I**, Ed. H. Özgür, M. Kösecik, s. 81-85, Nobel Kitabevi, Ankara.
- ÖZCAN, Lütfi - Fatma YURTTAŞ (2010). "Kent Konseyleri Müzakereci Demokrasinin Uygulama Alanı Olarak Düşünülebilir mi?", **Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar**, Ed. Bekir Parlak, ss. 157-172, Dora Yayınevi, Bursa.
- ÖZGÜR, Hüseyin (2008). "Yerel Siyaset Perspektifinden Bakışla Büyükşehir Belediyelerinde Kentsel Alan Yönetimi Uygulamaları", **Yerel Siyaset**, Okutan Yayıncılık, Ocak, s.125-166.
- PALABIYIK, Hamit - Mustafa GÖRÜN (2004). "Belediye Meclislerinde Temsil ve Katılım: Çanakkale Belediye Meclisi Örneği", **Yerel Yönetimler Kongresi Düünden Bugüne Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma Bildiriler Kitabı**, Biga - Çanakkale.
- PEKTAŞ, Kadri - Hüseyin KOÇAK (2007). "Bir Yerel Katılım Aracı Olarak Kent Konseyleri ve Afyonkarahisar Belediyesi Kent Konseyi Örneği", **Küresel Esintiler ve Yerel etkiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi**, Ed. A. Yılmaz - Y. Bozkurt, ss. 117-156, Gazi Kitabevi, Ankara.
- PRATCHETT, Lawrance (1999). New fashions in public participation: towards greater democracy? **Parliamentary Affairs**, Vol. 52, No. 4, 616-634.
- SAVUT, Emre (2011). "Yerel Gündem 21 Kent Konseyleri ve Uşak Kent Konseyi" **Kent Konseyleri Sempozyumu (Bursa) Bildiri Kitabı**, Burfaş, Bursa, ss. 342 - 362.

SİTEMBÖLÜKBAŞI, Şaban (2005). "Liberal Demokrasinin Çıkmazlarına Çözüm Olarak Müzakereci Demokrasi", **Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi**, Sayı.10, s.139-144. www.akdeniz.edu.tr, 09.03.2012.

SORENSEN, Eva - Jacop TORFING (2009) "Making Governance Networks Effective and Democratic Through Metagovernance", **Public Administration**, vol. 87, no. 2, 2009 (234–258)

SUNAY, Cengiz (2008), "Türkiye’de Yerel Siyasetin Tarihi Gelişimi", **Yerel Siyaset**, Okutan Yayıncılık, Ocak, s.32-67.

ŞAHİN, S. Z. (2005) Politics of Urban Planing in Ankara Betveen 1985-2005, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü.

TABAKOĞLU, Ahmet (1998), "Tımar ve Vakıf Sistemleri", **Türk İktisat Tarihi**, 4.baskı, Dergah Yayınları, İstanbul, s.202-207.

TEKELİ, İlhan (1983). "Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin gelişimi" **Amme İdaresi Dergisi**, 16 (2), ss. 3-22.

TUZCUOĞLU, Ferruh (2003). **Metropolitan Yönetim**, Sakarya Kitapevi, Sakarya.

ULUSOY, Ahmet ve Tekin AKDEMİR (2004), **Mahalli İdareler Maliyesi**, Seçkin Yayınları, Ankara

ÜNAL, Feyzullah (2011). "Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 30,ss. 241-248, Ağustos.

VURAL, Tarık (2004), "Osmanlı İmparatorluğu’nda Yerel Yönetimler", **Türk İdare Dergisi**, Yıl 76, Sayı 444, Eylül, s.179-193.

YATKIN Ahmet - E. Ülkü KAYA (2003). "Demokratikleşmede Çözüm: Yerel Yönetimler", **Yerel Yönetim ve Denetim**, C.8, S.7, Temmuz.

YAYLA, Yıldızhan (1977).

YAYLI, Hasan (2008). **“Türkiye’de Belediyelerin Yeniden Yapılandırılması: 2004 Belediye Reform Çalışmalarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma”**, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YAYMAN, Hüseyin (2008). **Türkiye’de İdari Reform tarihi**, Turhan Kitabevi, Ankara.

YILDIRIM, Uğur ve Şerif ÖNER (2003). Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımının Türkiye’ye Yansımaları; Gap Projesinde Sürdürülebilir Kalkınma ve Yerel Gündem 21, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, C.4, S.12, ss.1-27.

YOUNG, Iris Marion (1999), “İletişim ve Öteki: Müzakereci Demokrasinin Ötesinde”, **Demokrasi ve Farklılık**, Çev. Zeynep Gürata ve Cem Gürsel, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Yayını, İstanbul, s.174-196.

YURTTAŞ, Fatma - Özer KÖSEOĞLU (2005), "Yönetimden Yönetişime Geçiş Sürecinde Yerel Yönetimler", **Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi III.**, ss. 767-777, 05-09 Haziran.

ZARARSIZ, M. Emin (2006). "Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma", **Başbakanlık**, Ankara.

www.la21turkey.net, 2012

www.mevzuat.gov.tr

www.mahalli-idareler.gov.tr

www.yg21.com

www.kentkonseyleri.net